

Uvodnik

Igor Gregori

Družba sloni na poštenih ljudeh

Leta 2007 je bil italijanski režiser Giuseppe Tornatore tarča nasilja. Ko se je sprehajal po mestni ulici, sta ga neznanca romunske narodnosti napadla in oropala. Zaradi rahlih poškodb je režiser moral v bolnišnico, kjer je v nekaj dneh okrevljal.

Bil je to čas grobega in vsestranskega napada na priseljence, ko je desnosredinska koalicija jahala preveč enostavno geslo "Izničiti strpnost" ("Tolleranza zero") do priseljenecv: kljub povprečnosti je ta slogan v letu dni pripomogel k ponovni zmagi Silvia Berlusconi na parlamentarnih volitvah in volilnemu uspehu njegovega nekdanjega ministra za kmetijstvo Gianija Alemanna na občinskih volitvah v Rimu.

Italijanski mediji so bili takrat prežeti s tematiko mrzlične nevarnosti pred priseljenci, resnici na ljubo so tako ozračje tudi sami soustvarjali. Ko so zato režiserja filma Nuovo cinema Paradiso spraševali za komentar nasilnega dogodka, je gladko odvrnil, da je res, da sta bila njegova napadalca romunskega porekla: prepričan je bil o njuni narodnosti zato, ker je svojčas imel v hiši delavce, prav tako romunske priseljence, in je lahko dodobra spoznal njihov naglas. Delavci pa so bili odlične osebe in svoje delo so prav tako odlično opravili. "Ko so me sprejeli v bolnišnico, mi je prvo pomoč ponudila bolničarka, ki je bila ravno tako romunska priseljenka", je dejal Tornatore in s temi besedami zadel v črno.

Priseljenska tematika je namreč preveč obsežna, da bi jo lahko obdelali v nekaj vrsticah: podobno pa je ne gre ožigosati niti s skopimi in površnimi gesli, še zlasti ne zato, ker smo v zadnjih letih spoznali, da sta se najhujše zlo in nasilje rodila in se skrivala med domačimi zidovi, za kar romunski ali kateri koli drugi priseljenec niso nikakor odgovorni.

Vprašali bi se lahko, katere narodnosti so bili zakonci iz Erbe, ki sta priznala umor treh družinskih članov, mlada asistenta, ki ju je sodstvo obsodilo zaradi umora študentke Marte Russo na univerzi La Sapienza, mama malega Samueleja iz kraja Cogne, storilci zločina nad malim Tommasom iz okolice Parme, ne nazadnje tudi moški, ki je priznal svojo odgovornost za krvavi dogodek v kraju Avetrana, in njegova hči... Še bi lahko naštevali in prištevili tudi številne smrti mafijskega, kamorističnega ali katerega koli italijanskega kriminalnega kova.

Ti zločinci in njihova početja so postali predmet bolesterne obravnave nešteti televizijskih oddaj, v katerih se vrstijo analize novinarskih zvezd, psihologov, kriminologov in drugih izvedencev; njihove besede secirajo dogodek tako, da ga v bistvu razpredmetijo in ga posledično uvrstijo v slonokoščeni stolp 'izjemnosti'; nasilje priseljenecv pa se gladko utopi v kalno močvirje prakse. Eni postanejo negativni junaki medijskega spektakla, drugi pa kriminalci v informativnih oddajah, kar povzroča še večji razkol med 'nami' in 'onimi'.

Tornatorejevo razmišljanje je jasno dokazalo dejstvo, na katerega žal večkrat pozabljamo zato, ker je lažje iskati krivce izven domačih zidov: pokončnost vsake družbe temelji na poštenosti ljudi, nikakor pa ne na njihovi narodnostni pripadnosti.

Izraz vere in identitete

130. obletnica obstoja cerkve sv. Lovrenca na Vrhu Sv. Mihaela

Foto DPD

16. in 17. oktober: svetovna dneva boja proti lakoti in revščini

Problema lakote v svetu bogati v resnici ne želijo rešiti

Svetovni dan boja proti lakoti in svetovni dan boja proti revščini obeležujemo v neposredni bližini misijonske nedelje (letos 24. oktobra). Prav misijonarji se namreč najbolj uspešno borijo proti vsem oblikam revščine, še najbolj proti duhovni revščini. Svet zanemarljivo krič lačnih, ki dan za dnem prihaja iz ust več kot 1,02 milijarde ljudi; po uradnih statistikah namreč tolikšno število prebivalcev našega planeta trpi zaradi lakote ali podhranjenosti. Skoraj vsi podhranjeni živijo v državah v razvoju: 642 milijonov na azijsko-tihooceanskem območju, 265 milijonov v podsaharski Afriki, 53 milijonov v Latinski Ameriki, 42 milijonov pa na Bližnjem vzhodu in v Severni Afriki. Po podatkih FAO (Organizacija Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo) okrog 15 milijonov ljudi trpi zaradi lakote tudi v razvitih državah. Papež Benedikt XVI. ta pojav poimenuje kot "največjo sramoto današnjega časa". Zaradi lakote na svetu vsak dan umre 24.000 ljudi, kar pomeni, da umre vsake 3,6 sekunde en človek. Zaradi podhranjenosti vsakih pet sekund umre otrok, kar pomeni 18.000 na dan ali več kot šest milijonov na leto. V državah v razvoju je 60 % smrti povezanih z lakoto. Številke so še bolj zaskrbljujoče ob

dejstvu, da se v zadnjih desetletjih kljub povečanemu splošnemu blagostanju in razvoju število lačnih in podhranjenih povečuje. Menda velja pregovor, ki pravi: Sitemu nudijo, lačnemu ne dajo. Združeni

narodi poudarjajo, da smo kot civilizacija na področju te problematike še posebej v velikem zaostanku pri doseganju razvojnih ciljev tisoletja, po katerih naj bi do leta 2015 prepolovili število lačnih. Papež Pavel VI. (1963-1978) je v okrožnici Populorum Progressio zapisal še vedno zelo aktualen stavek: Razvoj je novo ime za mir. Človek mora biti v središču razvojne politike. Izbira politik nacionalnih vlad, ki imajo moč in vzvode za spreminjanje razmer, gre največkrat na račun žrtvovanja človeških oseb za logiko profita. - V središče moramo zato postaviti dostojanstvo življenja vsakega posameznika in vseh ljudi ter človekove pravice. To je ključno

za doseganje ciljev in uspehov za izkoreninjenje bede, revščine in tudi z njima povezanega nasilja na svetu. Potrebne so spremembe in ukrepi na vseh področjih - od gospodarstva do družbene in osebne solidarnosti. Vse to spada v oblikovanje srca, je opozoril papež Benedikt XVI. Dan boja proti revščini je še kako aktualen za kar 85 milijonov Evropejcev, ki živijo na pragu revščine. Med njimi je vsak peti otrok. Kljub tabuiziranju revščine v razvitem svetu, kamor sodi tudi Evropa, živi 60 milijonov Evropejcev z manj kot dvema evroma na dan. Več kot 10

% sicer zaposlenih je kljub temu revnih. V Evropski uniji kot najmodernejši naddržavni tvorbi in zibelki demokracije, pravne in socialne države je vsako leto 280.000 državljanov žrtev trgovine z ljudmi. Tudi v Sloveniji je 12 % prebivalcev na pragu materialne revščine, okoli 100.000 jih boleha za depresijo, 200.000 je registriranih alkoholikov, približno 100.000 je brezposelnih. Tisočeri zaposlenih ostajajo brez plačila... V Italiji

živi po besedah verodostojnega mednarodnega poročila Social Watch 13,6 odstotka ljudi v t. i. relativni revščini, še večja pa je revščina na področjih socialnih uslug, kjer so najbolj tepeni priseljenecv. V Italiji živi 13,6 milijona družin z manj kot 1300 evri na mesec, 6,9 milijonov ljudi pa zasluži manj kot tisoč evrov na mesec, sedem milijonov in pol ljudi pa je tudi po oceni statističnega urada ISTAT v Italiji pod pragom revščine, največ jih je na jugu države.

Ti podatki naj nam služijo samo v razmislek, ko hote ali ne hote zametavamo hrano, ki je ogromno ljudi nima, če o drugih stvareh niti ne govorimo!

Nova Gorica

Župan Mirko
Brulc je uradno
izročil Romanu
Prodiju naziv
častnega občana
Nove Gorice

In memoriam

Neža Tributsch

V Ukvah v Kanalski dolini je sredi minulega tedna umrla Neža Tributsch, stara 85 let. Po poklicu je bila šivilja, z vsem srcem pa je bila vse življenje predana petju. Cela desetletja je bila duša domačega

cerkvenega zbora, s svojim lepim glasom pa je sodelovala tudi pri Višarskem zvonu in Planiki ter sploh pri vsaki svečani priložnosti na domačih prireditvah, romanjih in folklornih izletih tudi po Sloveniji.

Veliko skrb je posvečala domači cerkvi, kjer je s še drugimi zvestimi vaščankami skrbela za čistočo, cvetje in stotere druge potrebe. S posebno ljubeznijo je krasila Marijin kip na votivnih procesijah.

Povsod je rada pomagala, še posebej se je posvečala otrokom, ki so imeli starše na delu in po službah. Otroški smeh je ovekovečen na fotografijah, ki so krasile stene njenega prijaznega doma, kjer je živela z neločljivo sestro Mici. Na tistem domu so mnogokrat, zlasti v zimskem mrazu, potekale celo vaje pevskega zbora.

Neža Tributsch je bila zavedna Slovenka. Na začetku sedemdesetih let je nastopila tudi na slovenski listi pri občinskih volitvah. Bila je vedrega značaja, imela je velik čut za prazničnost ter je s ponosom nosila koroško narodno nošo, ki jo je seveda sama izdelala - šivala pa jih je tudi za druge. S svojo človeško širino je znala povezovati domače ljudi, ki so jo imeli radi in jo bodo zagotovo ohranili v spoštljivem spominu.

S. M.

Neža Tributsch na Plešivem ob prejemu priznanja Slovenske skupnosti leta 1980

Izjemen uspeh reševalcev

Iz rudnika v Čilu potegnili še zadnjega rudarja

Iz rudnika San Jose v Čilu so 14. t. m. zjutraj po srednjeevropskem času potegnili še zadnjega, 33. rudarja, s čimer se je po 22 urah in pol končala reševalna operacija, med katero so rudarje, ki so bili od 5. avgusta ujeti 700 metrov globoko, dvigali na površje v posebni kapsuli. Gre za izjemen uspeh čilskih reševalcev in eno tistih veselih novic, ki so pretresle svet! Zadnjega od rudarjev so na površje potegnili Luisa Urzua, ki je v času nesreče vodil izmenno in po njej organiziral pod zemljo ujete rudarje, katerim je 17 dni kasneje uspelo obvestiti reševalce, da so živi. To so storili s sporočilom, pripetim na sveder, s katerim so do njih prevrtali luknjo, po kateri so jim nato skoraj 70 dni pošiljali hrano, zdravila in druge potrebščine. V akciji reševanja rudarjev, ki je stala okoli 22 milijonov dolarjev, je sodelovalo 300 ljudi, med njimi tudi reševalne ekipe iz tujine. Rudarsko dramo je neprenehoma spremljala množica novinarjev z vsega sveta. Reševanje rudarjev naj bi si po vsem svetu ogledala milijarda ljudi. Predsednik Čila Sebastian Pinera je po rešitvi zadnjega rudarja, ko je pred rudnikom izbruhnilo

navdušenje, dejal, da 70 dni borbe, ki je spremenila rudarje in celotno državo, ni bilo zaman. Kot je še dejal Pinera, se je Urzua kot zadnji vrnil na površje kot "dober kapitan". Tudi Urzua je, tako kot večino rudarjev, ob prihodu na površje čilski predsednik objel. "Čile se je dotaknil

zadnjega rešenega rudarja. "Hvala vsemu Čilu", je še dodal Urzua, očit v čilsko zastavo. "Uspelo nam je, da nismo izgubili razuma", je še dejal Urzua, izučeni topograf, ki je, potem ko so bili rudarji prvih 17 dni po nesreči popolnoma odrezani od sveta, izdelal strategijo skrbi za rudarje. Ena od njegovih zamisli je bila, da so rudarji za nekaj ur izklopili luč, da bi tako približno posnemali ciklus dneva in noči. Reševanje ujetih rudarjev je potekalo hitreje od

srca sveta in mislim, da smo se pokazali v najboljši luči", je še dejal Pinera. "Niste več enaki in tudi država ni več enaka. Bili ste navdih. Pojdi, objemi svojo soprogo in hčerko", je po poročanju STA še dejal Pinera. "Upam, da se to ne bo nikoli več zgodilo", je bila prva izjava

predvidevanj. Najprej so napovedovali, da bodo rudarji pod zemljo ostali najmanj štiri mesece, poleg tega pa so načrtovali, da bo dvigovanje na površje trajalo vsaj 36 ur. Na koncu so rudarji prišli na plano po 69 dnevih in osmih urah, dvigovanje pa je trajalo 22 ur in 37 minut. Po prihodu zadnjega rudarja so na plano potegnili še dva reševalca, ki sta se v tork zvečer po krajevnem času spustila k rudarjem, da jima pomagata pri poti navzgor. Po prihodu Urzue na površje se je okrog rudnika San Jose, ki deluje od leta 1885, začelo veliko slavlje. Slavili so po vsej državi, kjer so ljudje spremljali dramo na mestnih trgih preko velikih televizijskih zaslonov, kot da bi šlo za svetovno prvenstvo v nogometu.

"Dvakratno smo ponosni, na rudarje in reševalce", je dejal eden izmed vzhičenih ljudi, ki so slavili konec reševalne akcije. Zdravstveno stanje rudarjev je po besedah čilskega ministra za zdravje Jaimea Manalicha na splošno "več kot zadovoljujoče". Med ujetimi čilskimi rudarji je bil tudi tujec, Bolivijec Carlos Mamani, ki ga je v sredo v bolnišnici obiskal bolivijski predsednik Evo Morales.

Luka Koper - Načrt proge Trst-Divača - Razhajanja v desni sredini

Kaj se dogaja pri nas in okrog nas

Pomorske prometne poti in pristanišča postajajo čedalje pomembnejša ne samo zaradi blagovnega in potniškega prometa kot takšnega, temveč tudi zaradi vseh neposrednih in posrednih pozitivnih učinkov na druge pomožne in izvedene dejavnosti, ki vzdržujejo in krepijo gospodarsko stanje tako na ožjem kot širšem zemljepisnem prostoru. Pri nas se namreč Jadransko morje najbolj globoko zajeda v evropsko celino z vsemi svojimi blagodejnimi vplivi na podnebje in s tem povezano rastlinstvo. Tako pri nas, recimo, poteka pas skrajne severne meje, kjer se uspevajo oljčne drevesa, v prometnem pogledu pa je najsevernejše izhodišče za srednjo in vzhodno Evropo in obenem povezano s Sueškim prekopom oziroma Indijo in Daljnim vzhodom.

Zato so se prav po zgraditvi Sueškega prekopa leta 1967 močno razmahnila nekatera pristanišča v južnem in severnem Jadranu. Za naše območje so danes pomembna prav severnojadranska pristanišča, kot so Ancona, Ravenna, Trst, Koper in Reka, pripadajoča trem različnim državam (Italiji, Sloveniji in Hrvaški). Zato se danes tudi veliko razpravlja o koristnosti povezave med temi pristanišči v luči smotne porazdelitve prometa na temelju konkurenčnih prednosti za ladjarska podjetja. Takšna povezava bi bila z gospodarskega vidika najbolj ugodna za vse, v ta proces vpletene dejavnike (pristanišča, cestna in železniška prevozna podjetja in za končne prejemnike blaga).

Najmlajše od omenjenih pristanišč je Luka Koper, ki se je tako rekoč iz nič razvila v zadnjih 50 letih, tako da danes na več področjih uspešno konkurira s sosednjim pristaniščem v Trstu, ki deluje že nad 250 let. Javni mediji so pred dvema tednoma s poudarkom poročali, da je pristanišče v Kopru po količini kontejnerskega pretovora v prvih devetih mesecih letos po objavljenih podatkih prehitelo pristanišče v Trstu. Medtem ko Luka Koper na po-

dročju kontejnerskega pretovora letos beleži okrog 39-odstotno rast, ostaja v tržaškem pristanišču na lanski ravni. Koprsko pristanišče je tako že četrto leto zapored prehitelo Trst v prometu s kontejnerji. Tudi skupna bilanca Luke Koper v letošnjem polletju prikazuje dobiček v višini 5,6 milijona evrov oziroma 46% več kot v enakem obdobju lani.

Medtem ko Luka Koper uspešno nadaljuje svojo pot, se v tržaških političnih vrhovih bije srdit boj za mesto predsednika pristaniške ustanove. Predsednica Pokrajine Bassa Poropat in miljski župan Nesladek sta se izrekla za potrditev sedanjega predsednika Boniciolija, tržaška Občina predlaga sedanjega župana Diplazzo, trgovinska zbornica pa nekdanjo predsednico Monassijevo. Pristojno ministrstvo bo izbralo enega od teh kandidatov po predhodnem zaslišanju deželnega predsednika Tonda.

Italija in Slovenija sta končno opustili načrt o speljavi hitre železniške proge Trst-Divača prek doline Glinščice in v preteklem tednu podpisali dogovor o novi trasi te proge od Nabrežine do Divače (v dolžini 40 kilometrov). Evropska unija sedaj zahteva, da ji morata obe državi do konca tega leta predložiti okviren načrt, sicer tvegata izgubo prispevka v višini 50 milijonov evrov. Krajevno prebivalstvo in vsi drugi, ki so prvotnemu načrtu nasprotovali, so se sedaj oddahnili.

Skoro istočasno je rimska vlada brez predhodnega posvetovanja z Deželno in drugimi krajevnimi občinami sporočila, da je odobri-

la načrt za gradnjo tudi drugega uplinjevalnika na morju sredi Tržaškega zaliva in podmorski plinovod od Trsta do Vileša, kar je presenetilo Ljubljano, iz drugačnih razlogov pa tudi tržaške kroge, ki niso soglasni niti glede suhozemnega plinskega terminala pri Zavrlih.

V tržaškem delu desnosredinskega pola so v zadnjih tednih izbruhnila notranja nesoglasja. Že pred časom se je oblikovala avtonomna skupina okrog nekdanjega odbornika tržaške občine Bandellija, ki nastopa pod geslom "Drugi Trst" in se namerava predstaviti na občinskih volitvah prihodnjega pomlad. Na drugi strani štirje tržaški deželni svetniki iz vrst ljudstva svobode (Maurizio Bucci, Bruno Marini, Piero Tononi in Piero Camber) grozijo z ustanovitvijo samostojne svetniške skupine, če bo predsednik Tondo nadaljeval s politiko popuščanja pred prevladovanjem Furlanov v škodo Tržančanov.

Tudi pri nas se pripravlja ustanovitev Finijevnega gibanja Svoboda in prihodnost na deželni ravni, katerega koordinator naj bi bil tržaški poslanec Menia iz vrst nekdanjega Nacionalnega zavezništva. Ob vsem navedenem moramo povedati, da kljub vsem pozivom in posegom predstavnikov slovenske manjšine pristojna rimska ministrstva niso še rešila vprašanja v zvezi s pisanjem šumnikov na uradnih osebnih listinah, ki se vleče že nekaj let, izgovarjajoč se na tehnične težave. Ali gre temu sploh verjeti ob tolikšnem napredku elektronske tehnologije?

Alojz Tul

Našemu dragemu kolegi

IGORJU GREGORIJU,

ki je z odliko diplomiral na leposlovni fakulteti v Trstu z diplomsko nalogo o sinhronizaciji slovenskega filma, v imenu bralk in bralcev našega časopisa, sodelavcev in uredništva iskreno čestitamo!

Povejmo na glas

Zavrtni bolešno ukvarjanje s tragedijami

Kar se sedaj dogaja v Avetrani po umoru 15-letne Sare, zagotovo presega vsako mero dobrega oksusa. Mediji, med njimi še posebno televizija, so se vrgli na odkrivanje ozadja mučne in vsekakor boleče tragedije s takšno obsedenostjo, da pravzaprav ni ustreznega imena zanj. Strokovno in nestrokovno razpravljanje o dogodku in vpletenih osebah, pošiljanje novinarjev na teren, kjer čakajo na izid najnovejšega zaslišanja, nepopustljivo obleganje svojcev, vse se odvija na televizijskih zaslonih kot srhljivi film, ki je postal osrednja novica ne samo enega dneva, ampak kar vse daljše vrste številnih dni. Vzoredno poteka prikazovanje tragičnega dogodka v podzemski železnici z boksarskim udarcem, ki je do smrti pobil nesrečno žensko. In vsi ti prizori so se vrstili in se še vrstijo, pri tem pa so vsi pozabili na odrasčajočo mladino in otroke, za katere se sicer toliko skrbi, da ne bi videli česa neprimerne- ga. Tu pa travmatične podobe preko roba skrajnosti, podobe, ki bolj travmatične sploh ne morejo biti, toda nihče si s tem ne beli glave. Prizori se ponavljajo, spet in spet smo na istih grozljivih prizorih, medtem ko novinarji navajajo najnovejše podrobnosti, ki so premaknile zgodbu korak naprej. V njihovih glasovih je čudna vznemirjenost, neke vrste prenapetost, ki je od tragedij kot začarana oziroma hipnotizirana. In v vsej tej zgodbi po zgodbi, ki je že sama po sebi strašna in rušilna, je nekaj nerazumnega in pravzaprav boleznega, na vsak način

nespodbudnega. Družba še ni sprejela dejstva zlorab mladoletnih in otrok, kar se najpogostejše dogaja v družinskem in rodbinskem krogu? Tega dejstva še ni sprejela, pa se ob izrazitem primeru na novo zgraža in prepušča neobvladanim čustvom? Mar se ob takšnih tragedijah v javnem mnenju sprošča potlačeno nasilje, ki je vkleščeno v siceršnje mračne tesnobe? Mar je družba nasploh vse premalo resnično ustvarjalna in graditeljska, pa se zato spreminja v bolestrnega opazovalca drugih, še posebej, kadar ti zdrsrnejo preko roba zakonitosti in človečnosti? Mar je res, da tovrstno medijsko poročanje povečuje število gledalcev in je potemtakem v odnosu do novinarske dejavnosti uspešno? Če je to res, potem je vsa stvar zares zaskrbljujoča, saj pri vsem tem pri zadnjih vratih stopata v ljudi mrznja, želja po krutih dogodkih, kar je čisto nasprotje uravnoteženosti in zdrave razsodnosti. Ali kot je takšno stanje tako enkratno uporabil Slavko Grum v Dogodku v mestu Gogi, kjer ljudje hlepijo po tem, da bi se že enkrat nekaj groznega zgodilo, pri čemer bi le umor potešil vsesplošno nezadostnost in zakrnjenost. Naj bo tako ali drugače, lahko smo veseli, če ne sodelujemo pri zgodbi o Sari, njenem stricu, Sabrini in ostalih, kar pomeni, da imamo še trdne temelje. In to v državi, kjer namenjajo mediji črni kroniki celih 14 odstotkov prostora, medtem ko v Nemčiji le pet odstotkov, s čimer je verjetno povedano vse.

Janez Povše

Na dnu...

HUDIRJA, UPAM, DA SE BO PREJ ALI SLEJ KDO SPOMNIL NAME!

POGOVOR Karlo Grgič

Skupna lastnina: večno odprt problem

“Ostaja pa drugačno lastništvo, drugačen način posejavanja, ki je seveda ostal bolj skrit, kajti rimsko pravo (ki istoveti lastnika s posameznikom, op ur.) je s svojim vplivom preželo vso zahodno zgodovino prava. To je vaš način posejavanja, v katerem ni pomemben posameznik, v katerem ni posameznega, individualnega lastnika. V jutih in srenjah je namreč lastnik skupnost. To pa ni kakoli skupnost, temveč skupnost, ki izhaja iz dolge verige predhodnih skupnosti in ki je dolžna ohraniti za prihodnje rodove to lastnino, gozdove, pašnike, ki so vaša zemlja. V skupnem lastništvu je pomembna skupnost, ki do zemlje goji globoko spoštovanje, ker jo mora ohraniti za otroke in vnuke takšno, kakršno je prejela od očetov in dedov”, je povedal Paolo Grossi, ustavni sodnik in izvedenec na področju skupnega lastništva, na občnem zboru Agrarne skupnosti, ki je bila lani v Boljuncu. Jusi in Srenje v tržaški pokrajini so namreč po zasebnem pravu neprofitne družinske skupnosti, ki jih sestavljajo družinski poglavarji udov (članov) starodavnih naseljencev, ki si sledijo z dedo-

vanjem v skladu s tradicijami in uveljavljajo skupno pravico do starodavnega kmetijsko-gozdnopašniškega imetja in do povezanih ali pozneje kupljenih posesti in uslug.

“Gre za starodavno oziroma najstarejšo obliko zemljiške lastnine Slovencev, a tudi germanskih narodov, ki so jo poznali že v srednjem veku, ko so pravice urejali posebni krajevni zakoniki,

no za pašo, za nabiranje lesa, kot je predvidevalo srednjeveško pravo, ki je veljalo v naših krajih”, nam je povedal Karlo Grgič, ki je pred nedavnim sklenil svoj mandat na čelu vsedržavne konzulte za skupno lastnino. Skupna lastnina se po Italiji razteza na površini 2.500.000 hektarov, v deželi FJK pa na površini 75 tisoč hektarov: v tržaški pokrajini je 5 tisoč hektarov skupne lastnine vpi-

Deželni svetnik Igor Gabrovec na srečanju vsedržavne konzulte

katerih osnova so bili krajevne navade in pravila. Ne gre torej za navadno zasebno ali javno lastnino, temveč za skupno lastnino jusev-srenj in da so člani teh demokratičnih skupnosti njeni zakoniti lastniki, avtohtoni prebivalci. Jusi-Srenje so namreč izkoriščali skupno vaško površi-

sanih v zemljiško knjigo. Poudariti gre tudi, da je državni statistični urad ISTAT vključil v svoj popis tudi skupno lastnino. Vsedržavna koordinacija lahko obenem računa tudi na podporo nekaterih politikov, ki pripadajo vladnim in opozicijskim strankam: kljub temu pa ostaja

zakonski osnutek o skupni lastnini še daleč od uveljavitve.

Zgodovina tržaških jusev je zanimiva tudi zato, ker so v zadnjih desetletjih postali gonilna sila gibanja, ki je postalo prepoznaven dejavnik na vsedržavni ravni.

Pred tridesetimi leti smo na novo ustanovili koordinacijo jusevskih odborov v tržaški pokrajini in jo poimenovali Agrarna skupnost, ki so jo naši predniki ustanovili pred 80 leti. Krajevci smo bili tudi med pobudniki ustanovitve deželne koordinacije, ki združuje 94 srenj od Kanalske doline do občine Dolina. Obenem smo pred petnajstimi leti vzpostavili sodelovanje z univerzo v Trentu, kjer smo obiskovali tečaje in predavanja, na katera so povabili izvedence iz cele Italije: predavali so na temo skupne lastnine, ki jo po Italiji upravljajo za kar 80% jusev in srenje. V tej sredini smo spoznali, da se tudi drugod po Italiji ukvarjajo s podobnimi problemi, kot se mi na Krasu in na splošno v tržaški pokrajini.

Kakšni so ti problemi?

V glavnem je en sam: občine našim organizacijam nasprotujejo.

Kakšen odnos imajo torej oblasti do pojma skupnega lastništva?

Pojdimo po vrsti. Na univerzi v Trentu smo spoznali in navezali stike s sorodnimi organizacijami. Skupna usoda nas je vodila v pričanje, da bi potrebovali neki organ, ki bi nas združeval na vsedržavni ravni. Na pobudo deželne koordinacije Furlanije Julijske

krajine je tako nastala vsedržavna konzulta, ki združuje posamezne deželne koordinacije. V obdobju

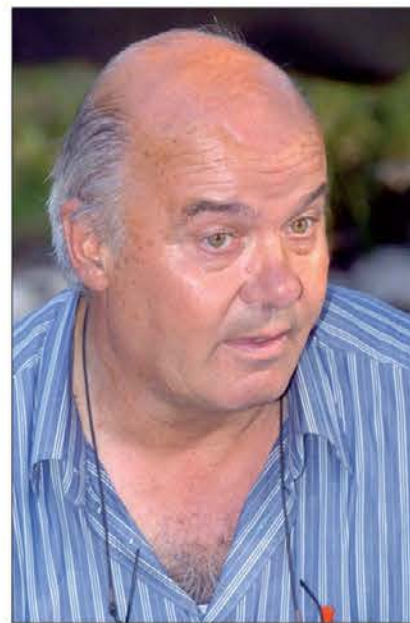

Foto Kroma

mojega predsedovanja konzulti se je okrog 100 jusevskih odborov združilo v deželi Emiliji Romagni, okrog 120 pa v Venetu; podobno se je zgodilo v Laziu in ponovno je zaživela koordinacija v Trentu. Združevalna akcija sedaj še poteka na jugu Italije. Deželni koordinatori sedijo v upravnem odboru vsedržavne konzulte, na čelu katere se po štirih letih vrsti drug predsednik. Mene je tako nasledil kolega iz Emilije Romagne.

Govor je bil o problemih...

Največji problem tiči v nejasnih zakonskih normah, ki zadevajo našo problematiko: ene norme sodijo v zakon iz leta 1928 in zadevajo t. i. javno koriščenje (uso civico), kar v bistvu pomeni koriščenje dobrin na neki drugi last-

nini, ki je lahko privatna ali občinska. Skupna lastnina pa je last staroselcev, avtohtone krajevne skupnosti. Prišli si pridobijo pravico koriščenja dobrin skupne lastnine tako, da se vključijo v tkivo krajevne skupnosti: šele nato skupnost odloči, ali novemu članu ponudi možnost koriščenja skupne lastnine ali ne. V Italiji imamo sedaj tri vrste lastnine: privatno, državno in skupno. Ta je najstarejša oblika organiziranosti, saj je krojila usodo ljudi še pred nastopom pokrajini in občin. Dejstvo je v tem, da so na novo osnovana skupna lastništva prišla v spor s krajevnimi javnimi ustanovami, ki so si začele lastiti imetje jusev: taka politika je bila najhujša v času fašizma, po drugi svetovni vojni se je isti sistem nadaljeval v nekoliko blažjih oblikah. Odločno nasprotujemo zato zakonu iz leta 1928, v katerem se skriva past.

Katera?

Imetja skupnega lastništva ni mogoče prodati, kar je v občinski lasti pa se lahko. Če je problem drugod po Italiji kolikor toliko rešen, je zadeva pri nas povsem odprta.

Se pravi?

Odnos med pristojnimi javnega koriščenja (v bistvu občinami) in predstavniki srenj je težaven. Občine si lastijo pravico upravljanja tega imetja zlasti zato, ker ta lastnina predstavlja finančno podlago, na račun katere lahko občine rešujejo svoje bilance. Prav zato se tudi 'naše' občine nočejo odreči temu zakladu.

/ stran 10
Igor Gregori

Glavni nastopajoči v najlepši sezoni

Orchestra Mitteleuropea

Teo Teocoli & Mario Lavezzi

Eugenio Bennato

Ornella Muti

Eleonora Abbagnato

Manuel Frattini

Balet Državne Opere Iz Turčije

Paolo Bonacelli

Alessandro Gassman

Ute Lemper

Marco Columbro

Ludovico Einaudi

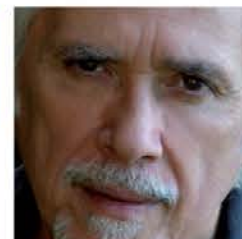
Zuzzurro & Gaspere

Virginio Gazzolo

Gilberto Gil in Jaques Morelenbaum

Tato Russo

Daniele Finzi Pasca

François-Joël Thiollier

Balet Gruzijanskega Narodnega Gledališča

Tony Hadley of Spandau Ballet

GLEDALIŠČE VERDI
SREČANJA Z AVTORJEM

Avditorij v ulici Roma

Vstop prost do zapolnitve razpoložljivih mest

Abonenti sezone 2010/2011 Gledališča Verdi v Gorici bodo imeli prednost pri rezervaciji mesta

Med koncem novembra in pomladjo 2011 bodo potekala štiri javna srečanja z uglednimi gosti oz. uglednimi italijanskimi novinarji, kot sta npr. **Marcello Veneziani** in **Lucio Caracciolo**. Rdeča nit srečanj bo 150. obletnica združitve Italije. Omenjeno temo bodo obravnavali s kulturnega, zgodovinskega in geopolitičnega vidika.

Občinsko gledališče Giuseppe Verdi v Gorici

Gledališka sezona 2010/2011

Predprodaja vstopnic in informacije

Blagajna Občinskega gledališča Giuseppe Verdi
Gorica - ulica Garibaldi 2/a - tel. št. 0481.383327
od ponedeljka do sobote 9.30-12.30 / 16.00-19.30

Za informacije o glavnih nastopajočih v gledališki sezoni in o abonmajih obiščite spletno stran
www3.comune.gorizia.it/teatro

VRH SV. MIHAELA Praznično slavlje ob obletnici obstoja svetišča

130 svečk vrhovske cerkve

V ponedeljek, 18. oktobra, je bilo na Vrhju Sv. Mihaela pravo ljudsko slavlje. Prosvetno društvo, ki nosi ime po kraški vasi, in župnijski pastoralni svet Gabrije-Vrh sta z bogatim večerom praznično obeležila 130-letnico domače cerkve sv. Lovrenca. Slovesno večerno mašo je daro-

namreč potrebujemo kraj, kjer se čutimo kot Božja družina. Tisti, ki so cerkev zgradili, "so bili daljnovidni, so pomislili tudi na nas". Vedeli so, da bodo naslednji rodovi tu našli zaklad vere. "Sam Bog se veseli, ko nas tu vidi združene". Kot v nekdanjih patriarhalnih družinah, kjer so okrog očeta zbrani sinovi z družina-

krščanski skupnosti. Vsi - "mladi in stari, revni in bogati, zdravi in bolni" - čutimo potrebo, da se srečujemo. "Posredujemo naprej ta zaklad, seveda če v to verjame-mo, da bi mladi imeli bolj polno in lepo življenje".

Po pridigi je g. Bolčina podčrtal, da so predniki "iz vere postavili svetišče. Mi danes želimo pred našim pastirjem, naslednikom apostolov, to vero izpovedati in potrditi". Odlični cerkveni pevski zbor, ki je mašo oplemenitil z zelo posrečenimi slovenskimi in italijanskimi pesmi, je po obhajilu svečano odpel Zahvalno pesem, nato pa je do besede prišel tudi g. Viljem Žerjal, ki so ga farani sprejeli z zelo toplim aplavzom. "Vsako delo zahteva trud, pa tudi denar". Zato se je vaščanom zahvalil za vse darove, ki so jih v letih redno dajali za domačo cerkev; posebno tistim, "ki so malo imeli in veliko dali". "Naj vam Bog poplača"! Priložnost je izkoristil, da je voščil nadškofu, ki se te dni spominja 50-letnice mašništva. Blagoslovu je v cerkvi sledil krajši, a primeren kulturni spored. Prisotne - med katerimi so bili tudi županja sovojenjske občine Alenka Florenin, predsednica ZSKP Franka Pačovan in predsednik SSO Drago Štoka - je pozdravil Ivo Cotič, ki se je tudi imensko spomnil vrhovskih župnikov. Karen Ulian pa je prebrala misli domačinke Doriane Devetak o cerkvi, ki "130 let trdno stoji v objemu hiš in tiho spremlja potek življenja na vasi". Bila je "vedno

Otroški zbor Vrh Sv. Mihaela z dirigentko Karen Ulian in pianistko Niko Cotič; levo: Ivo Cotič

tu in se z nami veselila in žalostila". Njena vrata so bila in so vedno odprta. Dan za dnem tiho vabi. "Hvaležni smo, da obstajaš, in voščimo ti 'še na mnoga leta'".

Ker sta glasba in petje, kot je povedal Cotič, zvesti spremljevalki vaškega kulturnega delovanja, ki se prepleta z verskim, so nato v prezbiteriju zapeli kar trije zborovski sestavi. Prvi je odpel dve pesmi iz Otroški pevski zbor Vrh Sv. Mihaela pod taktirko Karen Ulian in ob klavirski spremljavi Nike Cotič; na violino je zaigral Simon Cotič, ki je skupno z Danielom

Černcem igral tudi na orff instrumente. Nato je pod vodstvom Mateje Černec s štirimi sakralnimi biseri - enega je na klavir spremljala Beatrice Zonta - zablestela Vokalna skupina Bodeča neža. Ker pa je praznik lepši, če so zraven prijatelji, je dodal Cotič, ki je povezoval program, so povabili tudi MePZ Hrast iz Doberdoba, ki je z dirigentom Hilarijem Lavrenčičem še enkrat dokazal svoje izjemne kakovosti.

Cotič se je ob koncu zahvalil vsem, ki skrbijo, da je Božji hram vedno čist, urejen, domač in okrašen s cvetjem. Zahvalil se je Ludviku Devetaku, ki skrbi za zvonove in luči, Sari Devetak za vodenje zbora. V imenu župnij-

ske skupnosti je izročil nadškofu dar v zahvalo za priostnost in voščilo za njegov jubilej. Res lepo je zaokrožil večer, ko je povedal, da je cerkev sv. Lovrenca lep in domač kraj, kjer se srečujejo družine, kjer otroci odkrivajo skrivnost in lepoto vere, kjer so bili farani krščeni in še krščujejo otroke, kjer so se mnogi poročili, pa tudi kjer so pospremili drage svojce k zadnjemu počitku. To je kraj praznovanj in žalovanj, veselja in žalosti, "ki nas povezuje v eno družino". Zato so Vrhovci na svojo cerkev ponosni.

Praznik se je nadaljeval v Lokandi Devetak ob obloženih mizah, ki so jih pripravile gostoljubne gospodinje. / DD

G. Karel Bolčina, msgr. Dino De Antoni in g. Viljem Žerjal

val goriški nadškof msgr. Dino De Antoni ob dekanu g. Karlu Bolčini in dolgoletnem župniku Viljemu Žerjalu. V homiliji je nadškof povedal, da je 130 let v očeh otroka ogromno, v naravi malo, za tistega, ki jih dočaka 100, pa kar precej. Vprašal se je, zakaj so ljudje v tako majhni vasi čutili potrebo po svoji cerkvi. In vendar so jo zgradili in postavili kot "izraz vere, ki je za vas postala tudi izraz vaše identitete". V tem prostoru, posvečenem Bogu, se ljudje že 130 let zbirajo, da bi skupaj molili, razmišljali in peli. "To je prostor za vse", za malčke, "ki so me danes debelo gledali in so morda mislili, da sem sv. Miklavž, pa do zrelih odraslih, ki se zavedajo, da shajanja v tem kraju presegajo navadna medčloveška srečanja". Vsi

mi in vnuki in si pripovedujejo družinske zgodbe. "Tudi mi smo danes zbrani ob Očetu, da si pripovedujemo zgodbo našega odrešenja". To je kraj, "kjer se obračamo k Njemu, pa tudi poslušamo, kaj nam hoče spregovoriti". Msgr. De Antoni je nato prisotnim staršem in vzgojiteljem postavil ključno vprašanje: "Ali verujete, da je evangelij kot zaklad vreden, da ga posredujete novim rodovom? Če verujete, se ne moremo izogniti nujni, da ga oznanjamo". Pred leti je bila to glavna naloga župnikov; ko jih je v sedanjem času vedno manj, moramo to nalogo vneto opravljati prav vsi kristjani. Nadškof se je nato obrnil na mlajše in jih pozval, naj prisluhnejo Bogu, ali jih morda ne kliče, da bi stopili v službo

Vtisi z romanja v Medjugorje

Vzemimo k srcu vsaj en Marijin nasvet!

Letošnje jesensko romanje v Medjugorje se je začelo 1. oktobra. Kot po navadi so prišli romanji iz različnih krajev, med njimi Slovenci, Italijani, pa tudi Furlani. Dobili so dvojezične pesmarice in med vožjo lepo sodelovali, ko smo molili in peli Marijine pesmi. Iskreno lahko rečem, da smo bili kot ena družina, čeprav je precej romarjev tokrat prvič prišlo z nami.

Ko smo na Goriškem odpotovali iz Rožne Doline, nas je sprejelo mrzlo deževno vreme, v Medjugorju pa smo imeli vse štiri dni jasno in toplo sonce. Romarjev je tam bilo mnogo več kot po navadi; pravijo, da je bilo vsak večer pri večerni maši ter pri češčenju Križanega Jezusa v petek in češčenju Evharističnega Jezusa v soboto vsaj 30 tisoč ljudi. Sprašujem se, zakaj jih je toliko. Odgovor je zelo preprost: današnji človek ne more biti srečen brez Boga. Zato tudi

Mati Božja in naša Mati prihaja iz nebes že več kot 29 let, dokler ji Bog pač dovoli, samo zato, ker smo pozabili na Boga in drvim v prepad, od koder ni rešitve. Smo v mesecu oktobru, posvečenem Mariji. Vzemimo k srcu vsaj eno njeno sporočilo, ko nas tako lepo prosi, naj z dušo in srcem molimo vsak dan rožni venec, in tako bomo srečno živeli že na tem svetu, nekoč pa v rajski domovini - v nebesih.

Darko Durcik

Birma pri sv. Ivanu v Gorici

Petnajst mladih - Andrea, Carlotta, Cristina, Elisa, Gregor, Janez, Kristina, Lara, Marina, Marta, Nataša, Peter, Svetlana, Verena in Živa - je v nedeljo, 3. oktobra popoldne, pri svetem Ivanu v Gorici sprejelo potrditev, dar Svetega Duha. Nadškof msgr. Dino De Antoni je birmance in njihove starše ob evangeliju hvaležnega ozdravljenca, ki je Jezusu zaupal in vanj veroval, vprašal, ali Jezusu zaupajo svoje življenje, kajti le On kaže svetlo pot, pot poguma in moči za vsakdanje življenje. Po obredu birme pa je še vsakemu birmancu posebej dal osebne napotke za odgovorno življenje v skupnosti. Sadovi Duha so ljubezen, veselje, mir, potrpežljivost, blagost, dobrotljivost, zvestoba, krotkost in samoobvladovanje. Uresničujemo jih, kot rad poudarja župnijski upravitelj Marijan

Markežič, če so človeku radi prisluhnemo in pomagamo. V tednu pred podelitvijo zakramenta je zato cela župnijska skupnost s pomnoženo vero in vztrajnostjo molila, da bi ti zlahtni darovi v duhovniži zaživel tudi po mladih, ki so prejeli to milost.

Dvoletno pripravo birmancev je vodila ga. Mirjam Bratina. Večkrat so imeli dneve duhovnosti, tik pred birmo pa tridnevniko na Sveti Gori s sestrami. Uvode v mašne dele, prošnje in zahvale so pripravili birmanci sami, v stranski ladji so peli otroci in mladi ob spremljavi kitar in orgel, na katere je igrala ga. Alenka Radetič, kitariste že nekaj let vodi ga. Tatjana Kosič; vse skupaj pa je potekalo pod vodstvom katehistinje ge. Katerine Ferletič. Na trdniku za cerkvijo je za vse navzoče sledil lep praznik.

Poslanica papeža Benedikta XVI. za 26. svetovni dan mladih (3)

"Ukoreninjeni in sezidani v Kristusu ter utrjeni v veri" (Kol 2,7)

Kot korenine držijo drevo trdno zasajeno v zemljo, tako dajejo temelji hiši trajno stabilnost. Po veri smo utemeljeni v Kristusu (prim. Kol 2,7), kot je hiša zgrajena na temeljih. Zgodovina Cerkve beleži številne primere svetnikov, ki so svoje življenje zgradili na Božji Besedi. Prvi izmed njih je Abraham. Naš oče po veri je ubogal Boga, ki je zahteval, naj zapusti očetovo hišo in se poda v tujo deželo. "Abraham je verjel Bogu in to mu je bilo število v pravičnost, in imenovan je bil Božji prijatelj" (Jak 2,23). Biti utemeljeni v Kristusu pomeni konkretno odgovoriti na Božji klic, zaupati Vanj in v uresničevanje njegove Besede.

Sam Jezus opominja svoje učence: "Kaj me kličete: 'Gospod, Gospod' in ne delate tega, kar pravim?" (Lk 6,46). In s pomočjo podobe gradnje hiše dodaja: "Pokazal vam bom, komu je podoben človek, ki pride k meni in posluša moje besede ter jih uresničuje; podoben je človeku, ki je zidal hišo, globoko kopal in postavil temelj na skalo. Ko je nastala povodenj, se je vodovje ulilo proti tej hiši, a je ni moglo omajati, ker je bila trdno sezidana" (Lk 6,47-48).

Dragi prijatelji, gradite svojo hišo na skali, podobno kot človek, ki je 'globoko kopal'. Skušajte tudi sami vsak dan slediti Kristusovi besedi. Doživljaj-

te ga kot pravega Prijatelja, s katerim je dobro deliti pot vašega življenja. Z njim ob strani se boste lahko pogumno in z upanjem soočili s problemi, pa tudi z razočaranji in porazi. Nenehno se srečujete s predlogi za lažjo pot, toda sami opazite, da so ti predlogi varljivi, saj vam ne prinašajo vedrine in veselja. Samo Božja Beseda vam kaže pristo pot, samo vera, ki nam je bila posredovana, je luč, ki razsvetljuje pot. Hvaležno sprejmite ta duhovni dar, ki ste ga prejeli od svojih družin, in si prizadevajte, da se boste odgovorno odzvali na Božji klic ter postali odrasle osebe v veri. Ne verjemite tistim, ki vam pravi, da ne potrebujete drugih

za izgradnjo svojega življenja! Nasprotno, naslonite se na vero svojih dragih, na vero Cerkve in se zahvalite Gospodu, da ste jo prejeli in ponotranjili!

rega je bilo vzeto to vabilo, je sv. Pavel napisal zato, da bi odgovoril na natančno določeno potrebo kristjanov v Kolosih. Njihovo skupnost so namreč

liščinah v takratnih Kolosih. Danes želi močan laiciistični miselni tok izriniti Boga iz življenja posameznikov in družbe ter skuša ustvariti 'raj' brez Njega. Toda izkušnja uči, da svet brez Boga postane 'pekel', kjer prevladujejo sebičnost, spori v družinah, sovraštvo med ljudmi in narodi, pomanjkanje ljubezni in upanja. Nasprotno pa tam, kjer ljudje in narodi sprejmejo Boga, ga častijo v resnici in poslušajo njegov glas, konkretno nastaja civilizacija ljubezni, kjer se spoštuje vsak človek v njegovem dostojanstvu in raste občestvo, ki rojeva svoj sad. So pa tudi kristjani, ki se pustijo zapeljati laiciistični miselnosti ali pa jih pritegnejo religiozni tokovi, ki jih vodijo stran od vere v Jezusa Kristusa. Spet drugi, ki se ne pridružijo tem pobudam, so preprosto pustili, da se je njihova vera ohladila, kar ima neizogibno negativne posledice na moralnem področju.

3. Trdni v veri

Bodite "ukoreninjeni in sezidani v Kristusu ter utrjeni v veri" (prim. Kol 2,7). Pismo, iz kate-

ogrožale določene kulturne težnje tistega časa. Naše kulturne okoliščine, dragi mladi, so v mnogih ozirih podobne oko-

NAŠI DUHOVNIKI O LETU DUHOVNIŠTVA G. Mirko Butkovič

“Treba je znova in znova povezovati vero z izročilom in novimi izzivi”

Stopili smo še do enega izmed naših mlajših duhovnikov, ki nam je povedal, kako je doživljal leto duhovništva. G. Mirko Butkovič je po rodu iz Tržiča, v mašnika je bil posvečen junija 2009. Trenutno je v službi v Krminu s posebno oskrbo Slovencev v Krminu. Zahvaljujemo se mu za prijaznost in razpoložljivost.

Kako ste doživljali leto duhovništva? Kako ga ocenjujete in kakšne sadove je po vašem mnenju prineslo?
Zame je bila posebna milost, ker sem bil posvečen v duhovnika prav v leto duhovništva. Poleg tega sem bil še posebno zadovoljen, ker me je škofija maja letos poslala v Rim, da sem lahko v živo prisostvoval sklepu duhovniškega leta. Vrstila so se izredno zanimiva srečanja s svetim očetom, ki so duhovnikom in laikom pomagala globlje dojeti lik in poslanstvo duhovnika. Mislim, da je bil prav to cilj tega leta: razjasniti podobo in značilnosti duhovnika. V zadnjih desetletjih je podoba duhovnika doživljala globoko krizo. Danes nam je bolj jasno, kdo je duhovnik. Ostane nam pa še veliko vprašanj, predvsem pragmatičnih: kako prilagoditi pastoralo novim okoliščinam. Duhovniško leto je bilo neke vrste vzpodbuda, potrebna za tako zahtevno poslanstvo. Najlepša izkušnja je bila, ko nas je bilo pri

Svetem Petru okrog 15.000 duhovnikov; imeli smo češčenje Najsvetejšega in sveto mašo skupaj s papežem. Velika obogatitev je bila tudi vzpostaviti stike z duhovniki s celega sveta.

Duhovniki so velik dar ne le za Cerkev, temveč za vse človeštvo, je povedal sveti oče Benedikt XVI.

Sv. Janez Vianney je takole razmišljal: “Dober duhovnik je največji zaklad, ki ga dobri Bog lahko podari neki župniji, in eden najdragocenejših darov Božjega usmiljenja”. Duhovnik je torej nujna osebnost v vsaki župniji, v vsaki vasi. Duhovnik kot Jezusov učenec omogoča oznanjevanje evangelija in spodbuja laike k poslanstvu evangelizacije. Duhovnik omogoča tudi Jezusovo prisotnost na zemlji in njegovo zveličavno delovanje v sakramentih. Pomembno je, da duhovnik udeležja evangelij v okolju, kamor je poslan. Treba je znova in znova povezovati vero z izročilom in novimi izzivi. Pri nas je versko izročilo tesno povezano z narodno zavestjo, zato se mi zdi pomembno, da še naprej in vedno bolj zavzeto gojimo naše lepo krščansko in slovesko izročilo. Vera ne

sme ostati nekaj oddaljenega od vsakdanjega življenja, potreben je stik in prodiranje v kulturo. Vera se mora utelešati na kulturnih področjih. Kako lepo je, ko se ob kakem prazniku evharistična daritev nadaljuje pri cerkvi s skupnim praznovanjem in lepim petjem! Takrat res občutimo, da nas vera resnično povezuje. Kot glasbenik se posebno zavzemam za razvoj cerkvene glasbe. Danes je potrebno novo razmišljanje o dragoceni vlogi glasbe pri bogoslužju. Pri nas Slovenceh je stanje precej

pozitivno, na splošno pa gre za odstop od lepote, kateremu sledijo tudi pastoralne posledice. Potrebujemo predvsem novo ustvarjalnost in iskanje lepote. Lepota nam lahko razodeva skrivnost učlovečenega Boga in je mogoče pravi ključ, ki lahko odpre srce današnjega človeka za nebeške stvari, za izkušnjo Boga.

V tem letu je papež tudi večkrat poudaril, da je duhovnik v prvi vrsti služabnik.

Duhovnik kot delavec Božjih skrivnosti nastopa v osebi Jezusa Kristusa. Kristus pa “ni prišel, da bi mu stregli, ampak da bi stregel in dal svoje življenje v odkupnino za mnoge” (Mt 20,28). Duhovniki morajo tako kot Kristus opravljati svoje poslanstvo služenja in darovanja. Služiti morajo kot dobri pastir. To služenje seveda je treba pravilno razumeti. Gre za dostojanstveno služenje, za uresničitev svojega življenja v popolnem darovanju in predanosti Bogu in ljudem. **V čem vidite “lepoto duhovništva”?** Vedno sem občudoval duhovniško poslanstvo, ki je v tem, da razodeva ljudem Božjo navzočnost med nami, da nam je Bog vedno blizu, tu-

di če smo od vseh zapuščeni. Bog je vedno prisoten v svoji Cerkvi, v duhovnikih, v naših bratih, v sakramentih, posebno v Evharistiji. Duhovniki oznanjajo in omogočajo po vsej zemlji to Božjo prisotnost. Kako lepa je Jezusova obljuba: “Jaz sem z vami vse dni do konca sveta” (Mt 28, 20), ki sem jo izbral za novomašniško geslo. V teh besedah vidim posebno Jezusovo navzočnost v Evharistiji, ki mora biti v središču duhovniškega življenja. Duhovnik mora živeti te navzočnosti, da lahko potem sam nahrani ljudi z oznanjevanjem Božje ljubezni. Za vernike je nadvse vzpodbudno videti duhovnika, ki ljubi in časti Jezusa v Evharistiji ter z globoko vero in pobožnostjo daruje sveto mašo. Celotno duhovnikovo življenje mora postati Evharistija, kar pomeni živeti v molitvi in darovanju samega sebe.

Kaj vam pomeni lik arškega župnika?

Arški župnik je vodnik, ki nam pomaga dojeti pomembnost in lepoto duhovniškega služenja. Duhovnik ni uradnik, ki mora opravljati določene funkcije.

Duhovništvo je zakrament: preprost in omejen človek postane orodje, s katerim se Bog razodeva in deluje za naše zveličanje. Zato so seveda potrebne razne lastnosti in sposobnosti, a predvsem pripravljenost se popolnoma prepustiti Božji previdnosti.

Kaj pa edinstvo med duhovniki in laiki?

Med laiki in duhovniki mora biti tesno sodelovanje, saj imamo vsi skupen cilj. Naj uporabim prispodobo: veliko časa sem se ukvarjal s čebelarstvom in veliko sem se naučil od teh zanimivih živali. Vsaka čebela ne živi sama zase, ampak si vztrajno prizadeva za uresničitev skupne blaginje. Žrtvuje celo svoje življenje za čebelo družino. Prav tako smo tudi mi vsi poklicani, da živimo in se žrtvuemo za skupni cilj, za večno srečo v nebesih in že tukaj na zemlji.

Na koncu bi rad povedal vsem vernikom: molite za nas duhovnike in predvsem izprosile od Božjega Srca novih delavcev, novih dobrih pastirjev, ki bodo še naprej omogočali Božjo navzočnost po naših župnijah! / DD

Kratke

Oglej: zlata maša goriškega nadškofa

Goriški nadškof msgr. Dino De Antoni bo v nedeljo, 24. oktobra, ob 16. uri v oglejski baziliki daroval zlato mašo ob 50-letnici mašniškega posvečenja. Nadškofija Gorica toplo vabi župnijske skupnosti!

Karitas je obeležila svetovni dan boja proti revščini

Mednarodni dan boja proti revščini je v nedeljo, 17. oktobra 2010, obeležila tudi Caritas Europa, ki je župnije in druge skupnosti pozvala k bogoslužju in molitvi za žrtve revščine ter v ta namen pripravila tudi nabor posebnih prošenj za vse potrebe. Praznovanje mednarodnega dneva sega v leto 1987, ko se je 17. oktobra na Trocadéru v Parizu, kjer je bila leta 1948 podpisana Splošna deklaracija o človekovih pravicah, zbralo več kot 100.000 ljudi, da bi počastili žrtve skrajne revščine, nasilja in lakote. Od takrat se 17. oktobra na istem kraju vsako leto zberejo ljudje iz vseh okolij, prepričani in družbenega porekla, da izrazijo solidarnost z revnimi in obnovijo svoje zaveze. Generalna skupščina ZN je 22. decembra 1992 razglasila 17. oktober za mednarodni dan boja proti revščini in pozvala vse države na svetu, naj ta dan namenijo različnim dejavnostim za ozaveščanje javnosti o problemu revščine in pomanjkanja. Mednarodni dan opozarja na nujnost podpore ljudem, ki živijo v revščini. Ponuditi jim je treba priložnost, da sami javno izrazijo svoje pomisleke in predloge, saj so pravzaprav oni prvi, ki se borijo proti revščini. Z njimi je treba sodelovati in jim omogočiti, da uporabijo vse svoje moči, znanje in izkušnje v prizadevanju za izkoreninjenje revščine. Leto 2010, ki ga je Evropska unija izbrala za Evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti, nas vse sooča z odgovornostjo v

boju proti revščini v Evropi, ki je tako močno pritisnila tudi zaradi učinkov svetovne gospodarske krize. Poleg tega so se v zadnjem času na najrevnejše zgornje dele številne naravne in druge nesreče. Karitas pri iskanju rešitev želi biti ustvarjalna, vztrajna in potrpežljiva v delu za ljudi in z ljudmi v stiski ter glasna pri opozarjanju na družbene krivice. Ljudem, ki jim služi v bratski ljubezni, kaže usmiljeno obličje Boga in bratski objem Kristusove Cerkve. Brani dostojanstvo vsakega človeka, ki ga tudi najbolj skrajna revščina ne more zmanjšati. Iz navdih vere služi resnici in napreduje v krščanski dobroti in solidarnosti.

Misijonska nedelja

Katoliška Cerkev bo v nedeljo, 24. oktobra, praznovala misijonsko nedeljo. Papež Benedikt XVI. je za letošnjo misijonsko nedeljo napisal poslanico z naslovom “Graditev cerkvenega občestva je ključnega pomena za misijonsko delovanje”, ki je bila prevedena tudi v slovenski jezik.

5. september, prva nedelja v mesecu, Pri Mariji v Strunjanu

Naš čas je beden čas, ker je pozabil na Boga

Včeraj sem peš ob obali prišel semkaj, iz Kopra do Pirana, bil prisoten na koncertu klasične glasbe v križnem hodniku minoritskega samostana sv. Franciška, prespal v njihovem samostanu, danes pa sem z barko priromal v Strunjan k Materi Božji od prikazovanja (15. avgusta 2015 bo 500-letnica prikazovanja). Tu sem in se ukvarjam z mislijo o tem, kdo v današnjem svetu še verjame v živo prisotnost Boga in nadnaravnega sveta?! Na misel mi prihaja Martin Heidegger, ki toži, ko ugotavlja “naš čas je beden čas, ker je pozabil ali opustil Sveto in Boga”. Ko potem hodim peš od tukajšnje cerkve Marijinega prikazovanja preko zaliva Svetega Križa v samotni morske obale, mi dušo muči velika teža, zadošljiva teža družbe, družbe, ki mi onemogoča, da bi polno zaživel ljubezen do Boga in njegov-ega Sina Jezusa Kristusa. Grozljivo mi je sploh živeti in delovati v tem okolju, v tej državi, ki je v moralnem razsulu. Ta model civilizacije, ki se mi vsiljuje, me duši, ker je razčlovečujoč, avtodestruktiven, neznošen. Kako stopiti iz tega peklenskega risa in zaživeti avtentično, ko smo žal vsi več ali manj žrtve te zlovesče peklenske civilizacije?! Materialno požira duhovno. Poln vamp pa je smrt duha! Posvetnost mi je tuja, zgrožen sem nad vso to strašno brezumnostjo, ki veje iz ljudi, nad

praznino, brezbriznostjo, ljudje se čutijo ujetnike – sužnje tega zadošljivega načina življenja, ne morejo pa stopiti iz začaranega kroga te ogabne ležerne užitkaželjnosti. “Puščava se veča, gorje tistim, ki gojijo puščavo”, da navedem misel svojega dragega trpinskega soprijatelja Nietzscheja. Še vedno se borim, gotovo do konca življenja, z razjedami v možganih, ki mi jih je zadal ‘kralj alkohol’. Demon, zapeljivi duh. Še vedno imam bitke z njim in proti njemu. Spominjam se slavnega župnika Antona Merku-na, ki je bil eden od imenitnih borcev iz začetka 20. stoletja, zlate dobe protialkoholnega gibanja na Slovenskem, ki je na abstinentskih zborovanjih grmel z gesli, kot so: “Alkohol je pošast! Alkohol je slepar! Alkohol je naš

največji smrtni sovražnik!” Boli me, ker živimo v času, ki ne čuti več skupnosti, in žal smem trditi, da me je močno razočarala naša slovenska stvarnost, da ne rečem pohujšala, ker vidim, kakšni reveži smo Slovenci, saj ob osamosvojitvi in po letu 1991 nismo znali v nikakršnem plemenitem smislu uporabiti neznozne svobode, ki je nastala s padcem socializma. Tako imenovana globalizacija, ki ji pravim satanizacija, mi povzroča skrbi. Ponavljam s psihiatrom Jožetom Magličem, da nas je globalizacija našla popolnoma nepripravljene in nas je potegnila v svoj peklenski ris. Ne pustimo se spet podrediti novim fevdalcem, ki poskušajo cel svet podjarmiti s tem, da bi kupoval njihove izdelke, ki jih pravzaprav sami bolje naredimo. Sicer pa

lahko svarim z Erichom Frommom, ki ugotavlja, da je pravzaprav svoboda človeku odveč in da je povprečen človek rad podrejen komurkoli, samo da živi udobno in da ni odgovoren za samega sebe. Bog je človeku očitno dal preveč, ko mu je dal prosto voljo in svojo bogopodobnost.

Oprostite, dragi bralci, če me še prenašate. Ko je človek poškodovan, ga po navadi le redki občutijo za poškodovanega človeka, ker se težko ali se noče soočiti s stisko, s kaosom in težavami. Človeška narava je pač taka, da rada uživa, čeprav se s tem pogublja, kot da bi nosila križ.

Križ pa je za vernika čast, za pogana pa brezumnost, ugotavlja sv. Pavel. Začnimo torej ceniti križ, ne govorimo, da težav ni, kot uči New Age... Torej, da končam. Vztrajam pri trditvi, da je alkoholizem naš slovenski družbeni bič, naša velika družbena sramota. Začnimo se soočati s temi problemi in si priznati, da je od alkohola več škode kot koristi. Mislimo dolgoročno in moralno odgovorno!, ker je življenje predvsem nošnja križa in neka normalnost, neka permanentna kreacija v vselem stanju, nedolžnosti duha, ne pa v naivnosti. Ne padimo v poceni ogabne klice uživanja, ker je to pogansko, to je nečisto. Bežimo pred tem. Trudimo se, da bomo začeli ceniti Kristusove besede in črpati iz evangelijev ter da bomo zavrgli vso ostalo šaro, kar drugače pademo v kulturo smrti. Polnost bivanja v naročju Strunjanske Matere Božje vsem želi

Vaš brat Pavle Bračko, atoški popotnik in romar

Kratke

Ob praznovanju 120-letnice rojstva in 40-letnice smrti Franceta Bevka

V četrtek, 21. oktobra 2010, ob 18. uri, bo v Kulturnem domu v Gorici na večeru tradicionalnih srečanj z avtorji in ob praznovanju 120-letnice rojstva in 40-letnice smrti pisatelja Franceta Bevka predstavitev knjige Osapski navihane avtorja Jamesa F. Hendryja. Knjigo bo predstavil prevajalec Rajko Slokar iz Nove Gorice; sodelovala bosta tudi član SPDG Vlado Klemše in direktor založbe Educa Štefan Krapše. Večer prirejata Kulturni dom v Gorici in Slovensko planinsko društvo – Gorica s sodelovanjem ZSKD in SKGZ.

Planinska družabnost v Števerjanu

Pri Slovenskem planinskem društvu ne skrbijo samo za prirejanje planinskih izletov, za smučanje in niz drugih rekreativnih dejavnosti. Pozornost namenjajo tudi dejavnostim, ki bi jim s preprosto besedo lahko rekli druženje. V nedeljo, 24. t. m., vabijo na srečanje ob kostanju in sladki rebuli na domačiji pri Štekarju v Števerjanu.

Prireditve bo od 12. ure do mraka. Kdor želi prijetno popoldne dopolniti še s koristnim, za zdravje namreč, se lahko pridruži pohodnikom, ki se bodo na cilj namenili peš izpred športne hale v Podgori. Za ljubitelje gorskega kolesarjenja pa pri društvu pripravljajo tudi vožnjo z gorskimi kolesi po Brdih (predvidena proga je dolga okrog 35 km). Zbor pohodnikov in kolesarjev bo pred športno halo ob 9.45, start pa ob 10. uri.

Za logistične zadeve – vrnitev iz Števerjana na izhodiščno točko – mora vsak udeleženec poskrbeti sam.

Carlo Mucci in Marjeta Humar na srečanju z avtorjem v Kulturnem domu

V sredo, 27. oktobra 2010, ob 18. uri, bo v Kulturnem domu v Gorici na srečanju z avtorjem predstavitev slovarja Carla Muccija in Marjete Humar Slovensko – italijanski in italijansko – slovenski slovar elektronike, elektrotehnike in telekomunikacij / Dizionario sloveno – italiano e italiano – sloveno di elettronica, elettrotecnica e telecomunicazioni".

Večer prirejata Kulturni dom v Gorici, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU iz Ljubljane, založba Mladika iz Trsta in kulturno društvo Jadro iz Laškega.

Posnemanja vredno / Dvojezično poslovanje zavoda ENPALS v Bocnu

Dnevnik Dolomiten poroča (v številki z datumom 9. in 10. oktober), da je bil med deželo Južno Tirolsko in zavodom ENPALS (Zavod za socialno zavarovanje samostojnih umetnikov in poklicnih športnikov) dosežen sporazum o dvojezičnem poslovanju. Sporazum – pogovori so trajali kar dolgo – predvideva, da bo zavod nudil popolno dvojezično poslovanje, in to z uvajanjem formularjev, nudenjem informacij, rednim obveščanjem preko okrožnic. Nemščina bo imela enakopravno mesto tudi na spletni strani, kjer so že dosegljivi tudi prvi obrazci v nemščini (www.enpals.it). Za prevajanje bo poskrbel Deželni zavod za izobraževanje. Dogovor so predstavili na novinarski konferenci, ki so se je udeležili poleg deželnega glavarja Luisa Durnwalderja najvišji predstavniki zavoda ENPALS in Deželnega zavoda za izobraževanje. To je zgled, ki bi ga morali vsekakor posnemati tudi v tukajšnji stvarnosti.

Sestre Zavoda Svete Družine praznujejo

Zahvalile se bodo Bogu in vsem dobrotnikom ob stoti obletnici svojega delovanja v Gorici z zahvalno sveto mašo, ki jo bo daroval goriški nadškof msgr. Dino De Antoni v soboto, 30. oktobra, ob 15.30, v kapeli Zavoda Sv. Družine.

DRUŠTVI SKRD JADRO in SKRŠD TRŽIČ

vabita na predstavitev knjig

BENEŠKA SLOVENIJA IN NJENI ČEDERMACI
PRIMORSKE PESMI RODOLJUBJA

Prisotna bo avtorica dr. Mira Cencič

petek, 22. oktobra 2010, ob 20. uri,

novi ronški Avditorij (poleg Ville Vicentini Miniussi)

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

JAVNI RAZPIS

PRIZNANJE KAZIMIR HUMAR

1) Zveza slovenske katoliške prosvete, Kulturni center Lojze Bratuž in Združenje cerkvenih pevskih zborov podeljujejo priznanje društvom in organizacijam ali posameznikom na osnovi utemeljivih predlagateljev in po presoji organizacij, ki priznanje podeljujejo.

2) Predloge za priznanje zbira Zveza slovenske katoliške prosvete na podlagi javnega razpisa.

3) Priznanje se praviloma podeli za ustvarjalne dosežke, za pomemben prispevek k razvoju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti, za publicistično delo in za izjemne dosežke pri organizacijskem delu na kulturnem področju.

4) Priznanje lahko prejmejo tisti, ki delujejo v goriškem prostoru.

5) Predloge za priznanje je treba oddati do **31. decembra 2010** na naslov: Zveza slovenske katoliške prosvete – 34170 Gorica-Gorizia, Drevored 20. septembra, 85, s pripisom na ovojnico: "Predlog za priznanje".

SCGV E. Komel, Ars Atelier, ZSKP

Z opero so se predstavili
gojenci Aleksandra Švaba

Kot znano, bo v letošnjem šolskem letu Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice ponudil študij solopetja pod izkušenim vodstvom opernega pevca Aleksandra Švaba, ki je začel svojo pevsko pot v 90. letih in jo utrdil z nastopi na mednarodnih odrih, tudi v prestižni milanski Scali pod taktirko slavnega dirigenta Riccarda Mutija, sedaj pa svoj čas poleg koncertne dejavnosti namenja tudi pedagoškemu delu. V Križu pri Trstu dve leti vodi Mednarodno operno akademijo, ki jo obiskuje okrog 50 mladih in manj mladih pevcev z različnih koncev sveta. V teh letih so pod Švabovim vodstvom postavili na oder že nekaj opernih del, med temi tudi opero Gianni Schicchi italijanskega skladatelja Giacoma Puccinija. Prav z njo so pevci bili v gosteh v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v torek, 12. oktobra, da bi svoje učne dosežke

predstavili goriški publiki in vzbudili v drugih obetavnih pevcih željo po gojenju tovrstnega petja, ki je nedvomno zelo zah-

retnih arij Franza Leharja ob klavirski spremljavi Desire' Broggi. Štirinajst gojencev kriške akademije, med katerimi je bil Slove-

Foto DPD

tevno in terja veliko truda, vztrajnosti in ne nazadnje dobrih pljuč in solidnega glasu.

V uvodnem delu so pevci, tenorist Claudio Minardi in sopranistki Silvia Di Falco ter Eleonora Marziali, ne prav množični publiki, odpeli nekaj znanih ope-

nec Goran Ruzzier, ki se je dobro izkazal tudi v igralski medigri, je odpelo Puccinijevo opero v enem dejanju Gianni Schicchi. Njen protagonist, naslovni junak, z zvijačo spremeni oporoko umrlega bogataša Bousa Donatija, ki je vse imetje zapustil me-

nihom, v prid svoji hčerki Lauretti, zaročenki Bousovega nečaka. Pevci so pod vodstvom Aleksandra Švaba in ob klavirski spremljavi Paola Troiana pokazali svoje pevsko znanje, ki se je pri nekaterih izkazalo kot kar solidno ob polnih, lepo izoblikovanih glasovih, ki so se dobro "spopadli" s Puccinijevo glasbo in dokazali, da jim tudi višje lege ne ustvarjajo preglavic. Opera zahteva seveda tudi dramsko igro izvajalcev, ki se pač morajo primerno

znajati na odskem prizorišču, kar seveda ni lahko, ker morajo večji del energije in koncentriranosti nameniti petju. Nekateri so se v tem kar znašli, saj so z gestikulacijo in mimiko skušali razgibati dogajanje; v tej operi so namreč številni trenutki, primerni za gledališko nadgradnjo, ki bi sicer prišla do izraza le ob domišljenem, solidnem režijskem vodstvu.

Občinstvo je vsekakor, čeprav z mešanimi vtisi, nagradilo trud pevcev in hvalevredno delo Aleksandra Švaba s toplim ploskanjem, ki naj bo izvajalcem tudi spodbuda za nadaljnje izpopolnjevanje v tej zahtevni pevski zvrsti, h kateri mora vsako pristopiti disciplinirano in v vseplošno dobri kondiciji.

Iva Koršič

AŠZ OLYMPIA Športna gimnastika

Začeli so se redni
treningi

Meseca oktobra so se v telovadnici AŠZ Olympia po poletnem premoru ponovno pričeli redni treningi športne in športno ritmične gimnastike za sezono 2010/11. V gimnastični skupini je že več kot 20 vpisanih dečkov, prav isto število je tudi deklic ritmičark. Vsi trenirajo dvakrat tedensko (v ponedeljek in četrtek), razdeljeni v dve starostni skupini – od 5. do 7. leta in od 8. leta dalje. Prva skupina trenira od 16. do 17. ure, druga pa od 17. do 18. ure. Vsi se prav pridno pripravljajo na prva telovadna srečanja in nastope. V kratkem bodo namreč prire-

dili že prvo srečanje v letošnji sezoni z novogoriškimi telovadci, s katerimi res dolgo let že sodeluje-

jo ter skupno pripravljajo program dela pred začetkom sezone. Trenerji si tako izmenjajo mnenja o treningih in vadbi, otroci pa imajo ob takih srečanjih možnost, da navežejo nova prijateljstva.

Kratek nastop namerava društvo pripraviti že za Miklavža, takoj za tem bo sledila božičnica, pozdrav pomladi, mednarodno srečanje v

Lignanau, pa še in še... Vpisovanje v ti dve skupini je seveda še možno, in to kar med urami vadbe: ponedeljek – četrtek od 16. do 18. ure, v telovadnici Slovenskega športnega centra na drevoredu XX. septembra 85 v Gorici ali kar na telefon trenerke in tajnice društva Damijane Čičut (335 5952551).

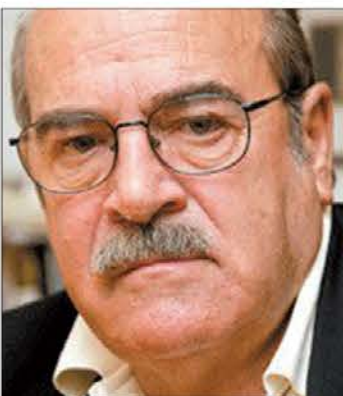
DČ

V Slovenskem višješolskem središču
Literarno srečanje z
Miroslavom Košuto

Pesnik Miroslav Košuta je bil v soboto, 16. oktobra, gost v slovenskem višješolskem središču v Gorici. Najprej se je srečal z dijaki V. klasične gimnazije liceja Gregorčič-Trubar, nato pa še v šolskem avditoriju s širšim občinstvom, in sicer z dijaki in dijakinjami trienija licejskega pola Gregorčič-Trubar ter petih razredov poklicnih in tehničnih šol Cankar-Vega-Zois.

Pogovor s pesnikom je vodil profesor Primož Sturman, ki je v začetku nanizal nekaj iztočnic, ki so zaznamovale Košutovo življenje, od njegove mladosti v Križu na tržaškem Krasu, študija v Ljubljani in dela v kulturni redakciji slovenskega radia ter dolgih let, ki jih je preživel v tržaškem gledališču. Miroslav Košuta je v svojih spominih iz otroškega časa podčrtal predvsem dejstvo, da je bil Križ sicer politično vedno levo usmerjena vas, da pa se je domači župnik Andrej Furlan vselej znal vživeti v vaško skupnost, ki je v medsebojnem so-

delovanju enotno utripala, predvsem v težkih fašističnih časih. Miroslav Košuta, ki ga je literarni kritik in zgodovinar Miran Košuta definiral kot Orfeja starejše generacije slovenskih ustvarjalcev iz Italije, se je pesniško začel oblikovati ob branju slovenskih moder-

nistov, predvsem Murna in Ketteja, pa tudi Gregorčiča in Kosovela. Njegova sicer malce starejša literarna sopotnika sta Ciril Zlobec in Tone Pavček, ki ju Košuta

ima še danes za velika prijatelja. Od tujih avtorjev, ki so mu bili za zgled, je Košuta omenil italijanskega intelektualca Pier Paola Pasolinija in čilskega lirskega pesnika Pabla Neruda. V času svojega dela na ljubljanskem radiu se je Košuta najbolj živo spominjal želje, da bi se čim prej vrnil v Trst in nadaljeval s kulturnim delom med Slovenci v Italiji. Nekaj let je pri Založništvu tržaškega tiska urejal revijo Dan, spomnil pa se je tudi drugih literarnih revij, denimo Sidra in Jadra ter Zaliva, ki se je rodil kot zamisel Borisa Pahorja in na straneh katerega je v začetku sodelovalo precej pomembnih literarnih imen. Košuta se je vse skozi navezoval tudi na Alojza Rebulo, s katerim in seveda z zgoraj že omenjenim Pahorjem po mnenju mnogih literarnih zgodovinarjev tvori "trojico" starejše generacije slovenske ustvarjalnosti v Italiji. Še danes mu pesniško in literarno ustvarjanje pomenita predvsem izpovedovanje lastnih čustev odraslim, mladini in otrokom.

Košuta je spregovoril tudi o svojem gledališkem delu, ko je bil petindvajset let na čelu ene od pomembnejših ustanov naše narodnostne skupnosti. Ob tem se je Košuta obregnil predvsem ob zaščanje obeh krovnih organizacij,

ki ga v trinajstih letih, odkar je stopil v pokoj, nista še povabili niti na najmanjši sestanek, kaj šele k sodelovanju.

Mladim poslušalcem je pesnik ob koncu svojega pogovora s prof. Sturmanom namenil popotnico v slogu Horacovih verzov "Carpe diem" ter jim priporočil, naj znajo na pravi način uživati in vrednotiti vsak trenutek lastnega življenja.

URARNA ZLATARNA
ŠULIGOJGorica, ulica Carducci 49
Tel. 0481.535657 - www.suligoj.com

VZEMITE SI ČAS!

30% popusta za vse ure,
Longines na zalogi
ter posebne ugodnosti
za vse ostale znamkeLONGINES
CITIZEN
LORENZ
CASIO

300 mladih v goriškem Kulturnem domu Z glavo na zabavo prvič v zamejstvu

Evropski dan varnosti na cestah, 13. oktober, je Generacija Nulanula, programska ekipa Fundacije Z glavo na zabavo, obeležila s prvim gostovanjem v zamejstvu. V goriškem Kulturnem domu je namreč v sodelovanju s SKGZ, ZSKD, Fundacijo Goriške hranilnice in Kulturnim domom na svoj način 300 zamejskim šolarjem med 12. in 15. letom in njihovim profesorjem spregovorila o tem, da je možno se odlično zabavati tudi brez alkohola in mamil. Poleg predstavnikov SKGZ in ZSKD ter ravnateljic goriške večstopenjske šole in višjih šol sta se preventivno-zabavne prireditve udeležila predsednik uprave Fundacije ZGNZ Franc Hočevar in idejni oče projekta Saša Kravos.

Fundacija, ki obstaja že 10 let, pripravljala za to jesen kar 50 podobnih prireditev za šole na Slo-

venskem, udeležilo pa naj bi se jih okrog 25.000 mladih. Ker so glavna ciljna skupina predvsem dijaki in študentje, snujejo v so-

delovanju s Policijo in Svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu tudi družinske preventivno-zabavne dogodke in javne prireditve.

Z različnimi glasbeno-plesnimi vložki, ki so jih mladi zelo cenili, z domiselnimi triki in ognjenim šovom čarodeja in žonglerja Sama Sebastiana, z anke-

tami in nagradami za šolarje, z izborom "naj face na planetu, ki se zaveda varnosti v prometu", pa tudi z video vsebinami in audio-sporočili "Big Fatherja", ki je poudaril, da je življenje samo eno in nima nič kaj opraviti z akcijskimi filmi ali video-igricami, so animatorji v Gorici v 90 minutah ponudili občinstvu izkušnjo, polno adrenalina in evforije, ki jo je napajala glasba "na polno". Marsikaterega mladega, ki raje prislunne pričeval-

va" zabava beg iz realnosti; in zato kaj lahko naredimo, da bi do tega ne prihajalo. Lahko samo upamo, da so se navzoči mladi navzeli filozofije Fundacije, čeprav bi bilo njeno sporočilo gotovo markantnejše in učinkovitejše, ko bi (naša) šola nudila bolj sistematično vzgojo na tem področju, sploh pa (tudi v sodelovanju z našo družbeno organiziranostjo) spodbujala k zdravemu življenjskemu slogu. Pojem zabave je namreč med najstniki še vedno močno povezan z uživanjem opojnih substanc, in to tudi pri nas, čeprav se o tem morda premalo govori.

PS. Sprašujemo se, zakaj gostje iz matice prepoznajo potrebo, da med zamejci zapojejo tudi kaj po italijansko. Boste rekli, da smo pri našem tedniku nepopolniji nergači (vedite pa, da podpisani ni edini, ki je v dvorani malce vihal nos...), in vendar bi npr. *Hej brigade ali Vstala Primorska* ali, še bolje, *Mi se imamo radi* gotovo zazvenela bolj združevalno in manj anahronistično kot italijanska poskočna polka, ki opeva binom komunizem-svoboda... / DD

In memoriam / Lojzka Brajnik vd. Zavadlav

Mami v zahvalo in spomin

Hudo je, ko se moramo za vedno posloviti od drage osebe, toliko bolj, ko gre za mamo. Prav tako je bilo tudi za nas, ko je prejšnji torek odšla v večnost naša ljubljena mama Lojzka Brajnik vd. Zavadlav. Na ta odhod smo se hčerke sicer pripravljale, toda ko se je zgodilo, sta prišli na dan vsa človeška nemoč in krhkost pred skrivnostjo smrti. Z žalostjo v srcu smo se morale posloviti od nje.

Mama je bila v svojem nelahkem življenju dobra, potrpežljiva, verna, radodarna do vseh, močna, saj je vedno premagovala težave z neizmerno voljo in ljubeznijo do življenja. V tem duhu nas je skupaj z očetom tudi vzgajala in nam vsakodnevno vlivala dobro voljo tudi v času svoje bolezni. Njen pogreb je bil lep, če se tako lahko reče o pogrebu, prisrčen, krščanski, zbran. Doživljale smo ga kot praznik. Poleg g. Karla sta

somaševala še g. Marijan in p. Andrej, pel je cerkveni zbor, cerkev pa je bila polna. Spraševale smo se, kako to, da se je na pogrebu skoraj devetdesetletne osebe zbralo toliko ljudi, saj mama ni bila javna oseba; bila je navadna družinska mati. Ugotovile pa smo to: ker je v življenju sejala ljubezen, dobroto, radodarnost, danes lahko to žanje. Kot je povedal g. Karlo, nabrala si je zvrhano mero olja, da bo njena svetilka

v večnosti vedno gorela. In to je pokazal že njen pogreb. Zaradi tega čutimo, da imate mamo in nas vsi radi; vaša prisotnost na pogrebu in vsi, ki ste nam bili blizu v času mamine bolezni, ste nas neizmerno potolažili in prijetno presenetili. Zato smo vam zelo hvaležne.

Hvala mama, za tvoje ljubeče srce in dober zgled. Sedaj pa počivaj v božjem miru!

Nadja, Graziella in Tiziana

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage mame, none in pranone

LOJZKE BRAJNIK vd. ZAVADLAV

se iskreno zahvaljujemo g. župniku Karlu, g. Marjanu in p. Andreju za pogrebni obred, cerkvenemu zboru za občuteno petje, gospe Luciani in Marti za skrbno nego, vsem, ki ste se udeležili pogreba, izrazili sožalje, molili zanjo, darovali cvetje in v dobrodelne namene in nam bili blizu na katerikoli način.

Posebna zahvala gospe Klari, ki je ljubeznivo skrbela za mamo in bila nam in njej v veliko oporo.

Štandrež, 21. oktobra 2010

Hčerke z družinami

Naši dragi in cenjeni sodelavki TIZIANI ZAVADLAV ter njenim sestrām in ostalim sorodnikom ob izgubi drage mame Lojzke Brajnik vd. Zavadlav izrekamo iskreno in občuteno sožalje!
G. Lojzko bomo ohranili v lepem spominu.

ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, NOVI GLAS, GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA IN PASTIRČEK

KD SABOTIN
KRAJEVNA SKUPNOST PEVMA-ŠTMAVER-OSLAVJE

ŠTMAVER
22. in 24. oktobra 2010

21. JESENSKI POHOD NA SABOTIN

Petek, 22. oktobra 2010, ob 20.30

Na sedežu društva v Št mavru, Znarišče 4

- Nastop MoPZ Št maver, zborovodja Nadja Kovic

- Odprtje fotografske razstave **SOLKANSKO POLJE** - Marko Vogrič

Umetnika in razstavljenela dela bo predstavil dr. Rafael Podobnik

- Nastop MePZ Podgora, zborovodja Peter Pirih

Nedelja, 24. oktobra 2010

JESENSKI POHOD NA SABOTIN

- ob 8.30 zbirališče na mostu sabotinske ceste

- ob 9. uri odhod

- ob 10.30 sv. maša v cerkvi Sv. Valentina

- ob 12.30 družabnost s kosilom in kostanjem na sedežu društva v Št mavru

Če bo slabo vreme, bo sv. maša ob 11. uri v cerkvi v Št mavru, nato družabnost po programu

Sodelujejo: ZSKP, Center za arheološke in zgodovinske raziskave na Goriškem - CRASG, župnija sv. Mavra in Silvestra in Civilna zaščita občine Gorica.

Razstava bo na ogled tudi v soboto 23.10.2010, od 15. do 18. ure, in nedeljo, 24.10.2010, od 10. do 18. ure ter po dogovoru Lovrenc Persaglia tel. št. 0481 530085

POD POKROVITELSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Obvestila

SKPD F. B. Sedej iz Števerjana vabi na redni občni zbor, ki bo v ponedeljek, 25. oktobra 2010, ob 20. uri v prvem sklicanju in ob 20.30 ob drugem sklicanju v Sedejevem domu. Toplo vabljeni!

Števerjanska občinska uprava obvešča, da bo polaganje vencev ob prazniku 1. novembra potekalo ob 10.30 pred Števerjanskim spomenikom na trgu Svobode in ob 12.00 pred spomenikom padlim na Jazbinah.

PO SLOVENSKEH PRAVLJIČNIH POTEH - ŠC Melanie Klein v sodelovanju z Odborom staršev Gorica in Mladinskim domom prireja brezplačna srečanja za otroke od 5. do 8. leta. Pravljičarka Martina Solc bo otrokom podala pravljice iz slovenske in svetovne knjižne zakladnice, sodelavke ŠC Melanie Klein pa bodo po pravljici poskrbele za jezikovne in ustvarjalne delavnice. Srečanja bodo potekala v soboto, 30. oktobra, ter 13. novembra od 9.45 do 11.45 v prostorih Mladinskega doma v ul. Don Bosca 60. Info in prijave na: solcmartina@gmail.com, tel. 334 1243766.

V petek, 5. novembra 2010, ob 20.30, bo v veliki dvorani KC Lojze Bratuž predstavitev knjige z izborom del in DVD-ja z digitaliziranim celotnim opusom prof. Stanka Jerčija. Poleg predstavitve bo tudi izvedba nekaterih njegovih del. V Trstu bo predstavitev v Društvu slovenskih izobražencev v ponedeljek, 8. novembra, ob 20.30.

Skupnost družin Sončnica prireja v jesenskem času šiviljsko delavnico za gospe pod vodstvom izkušene šivilje Marije Ferfoglia Ferletič. Zainteresirani naj pokličejo na tel. št. 0481 536807 (Katerina Ferletič).

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško, v sodelovanju s KRUT-om, vlyudno vabi člane in prijatelje, da se udeležijo v nedeljo, 24. oktobra, celodnevne srečanja Starosta mali princ, ki bo letos v Kopru. Program vključuje sprejem v Kopru, prslavo v Marezigah, ogled razstave in pevski koncert ob 17. uri. Prijave sprejemata Marija Č. (tel. št. 0481 390697) in Rozina F. (tel. št. 3471042156).

Števerjanska sekcija Slovenske skupnosti sklicuje občni zbor v petek, 29. oktobra 2010, v prvem sklicanju ob 20. uri in v drugem sklicanju ob 20.30 v župnijskem domu F. B. Sedej v Števerjanu. Vabljeni!

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja tradicionalno martinovanje v nedeljo, 7. novembra, v Gonjačah v Brdih. Odhod avtobusa bo iz Doberdoba ob 16.30, nato z običajnimi postanki. Vpisovanje na tel. št. 0481 390688 ali 0481 532092.

Krut obvešča, da bo urad v Gorici (Korzo Verdi 51.) odprto ob torkih od 9. do 13. ure.

V Gorici ali bližnji okolici iščemo dvosobno stanovanje za invalida. Kontakt na mobi 00386 41.950976.

Poštena mlajša gospa išče delo - čiščenje, likanje v dopoldanskih urah. Kličite zvečer na tel. 00386 31378426.

Darovi

Za misijonarja Danila Lisjaka: N. N. Pevma 20 evrov.

Sožalje

Ob izgubi drage mame Lojzke izrekata Tiziani iskreno sožalje Prosvetno društvo Štandrež in Mešani pevski zbor.

S Tiziano ob bolečini zaradi smrti ljube mame Lojzke sočustvujemo vsi v uredništvu Novega glasa.

Čestitke

Matjaž in Katja sta si obljubila, da se nikoli več ne bosta zapustila! Ob tem prelepem dogodku se vsi pri društvu veselimo in jima želimo nešteto ljubezni in prelepih družinskih trenutkov. Kulturno društvo Sabotin

Draga Matjaž in Katja, naj vama Bog na skupni življenjski poti nakloni veliko sreče in medsebojne ljubezni. Uredništvo Novega glasa

Prosvetno društvo Rupa-Peč vošči obilo ljubezni in sreče Katji in Matjažu, ki sta se v soboto poročila in v Št maver preselila.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje
(od 22.10.2010 do 27.10.2010)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, **razen ob četrtkih in nedeljah**, od 21.30 do 22.30. Spored:

Petek, 22. oktobra (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Sobota, 23. oktobra (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 25. oktobra (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti doma in po svetu - Obvestila.

Torek, 26. oktobra (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 27. oktobra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Kaj vse je krizantema - Izbor melodij.

KOROŠKI KULTURNI DNEVI NA PRIMORSKEM

Prireditve na Goriškem

Četrtek, 21. 10. 2010, ob 17. uri

Gorica, komorna dvorana Kulturnega centra Lojze Bratuž

Srečanje glasbenih šol

Soprireditelj Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel

Sobota, 23. 10. 2010, ob 20.30

Štandrež, župnijska dvorana

Gledališka predstava Policija

Nastopa KPD Planina - Sele

Soprireditelj PD Štandrež

Sobota, 23. 10. 2010, ob 10. uri

Gorica, Slovensko višješolsko središče, šolski avditorij

Mladinska gledališka predstava Koroško kolo

Nastopa skupina Sanjelovci PD Danica iz Št. Primoža

Ponedeljek, 25. 10. 2010, ob 9.30 in 10.45

Gorica, Kulturni center Lojze Bratuž

Lutkovna predstava Črke

Skupina Abeceda v produkciji Krščanske kulturne zveze iz Celovca

Soprireditelj Kulturni center Lojze Bratuž

Zveza slovenske katoliške prosvete - Gorica

Slovenska prosveta - Trst

Krščanska kulturna zveza - Celovec

Koncertna sezona 2010-2011

VAL - Vokalna Akademija Ljubljana

Martina Burger, sopran

Kaja Kapus in Urša Kržič, violončelo

Tomaž Štular, kontrabas

Mojca Prus, klavir

Stojan Kuret, dirigent

Gorica, Stolna cerkev

Petek, 22. oktobra 2010, ob 20.30

Vstop prost - vlyudno vabljeni!

Utemeljene pripombe ob sklepu komisije

Kocjančičeva nagrada 2010 pripada mag. Bertu Pribcu

V avgustovskem glasilu MO Koper smo bili seznanjeni z utemeljitvijo za podelitev Kocjančičeve nagrade 2010 igralci ge. Saši Pavček (na predlog direktorice Gledališča Koper ge. Katje Pegan). Glede na to, da je bil med prijavljenimi kandidati za nagrado (na predlog revije Fontana, Kulturnega kluba Istra Koper, KD F. Bevk iz Šmarji, KD Beseda

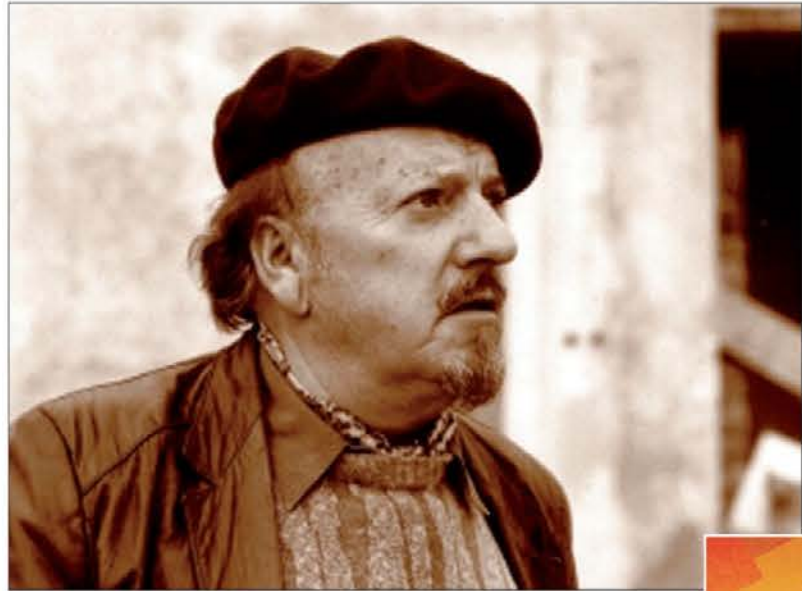
je interpretirala v primorskem narečju vlogi Mirandoline v Goldonijevi igri Krčmarica Mirandolina ter Ane Živana v Nušičevi komediji Gospa Ministrica. Obe vlogi je kritika pospemila z vrsto superlativov in si je zanje prislužila naslov "Žlahtne komedijantke". Mag. Bert Pribac se nam je v utemeljitvi predstavil kot strokovnjak bibliotekarstva in

(2000), *Prozorni ljudje* (1991), *Poljubi me Koštabona* (2003) in *Vonj po jasmínu* (2008). Na internetu je predstavil svojo zbirko pesmi v angleščini *Windows from Brindabellas* (Vetrovi iz Brindabelskih gora). Lahko bi dodali še *Trinajst plus tri otroške zgodbe*, ki bodo objavljene deloma v Cicibanu, deloma pa v Fontani oz. prek Librisa.

Kot prevajalec je prevedel v angleščino libreto *Planinske rože Radovana Gobca* in zbirko *Kosovelovih pesmi*. Iz angleščine v slovenščino pa zbirko avstralske sodobne poezije Vesolje okrog kuščarja, antologijo avstralskih aborigenskih pesmi *Konec sanjske dobe* in nekaj novejših pesmi avstralskega avtorja dr. Davida Brooksa ter jih izdal v zbirki *Hoja do jasnega rtiča*. Iz francoščine je prevedel pesniško zbirko perzijskega pe-

izkušen ter političnih in verskih iskanj z naslovom *Tam pod južnim križem*, s prvotnim naslovom *Črni krokav na mojem oknu*. (Mimo navedenega je v letu 2010 izšla še Pribčeva knjiga *Piranski zaliv je piranski*, tik pred izidom v založbi KD Vilenica pa je še zbirka satiričnih pesmi na različne družbene teme *Podoba svetnikov in zločincev*, ki pa nista bili prisotni v utemeljitvi in ju komisija ni mogla upoštevati.) Prispevek Pavčkove k utrjevanju identitete slovenske Istre je tako priredba dveh dramskih besedil v istrskem narečju in igralska interpretacija enega od njih, prispevek Pribca pa ducat pesniških zbirk in drugih knjižnih del, pretežno posvečenih Istri in njenim ljudem, s tem da je narečje zgolj ena manj pomembnih sestavin kulturne identitete, saj predstavlja bistvo kulturne podobe nekega prostora predvsem to, kar je lokalni človeški genij ustvaril na različnih področjih kulture (literatura, likovna in igralska umetnost, glasba, arhitektura idr.). Vrhunska interpretacija dveh del v primorskem narečju in siceršnji igralski dosežki Pavčkove pa so kvečjemu prispevek h kulturni podobi Primorske in Slovenije, ki jo je zato tudi ustrezno nagradila, ne pa tudi ožje Istre. V Pribčevem primeru pa tvorijo kulturno podobo slovenske Istre, ob že navedenih pesniških in drugih knjižnih delih, najmanj še njegova obsežna prevajalska in publicistična dela, če že odmislimo njegove izjemne poklicne strokovne dosežke, ki jih je pustil za seboj v Avstraliji. Gledano v celoti gre pri Pribcu za enega najvidnejših intelektualnih opusov, ki jih je kdajkoli ustvaril slovenski avtohtoni živelj Istre, zato je odločitev žirije nesprejemljiva. Če pa še drži izjava predsednika komisije g. Konrada Steinbacherja (Mandrač, 8. 7. 2010), da je namreč Oljka "naredila Pribcu medvedjo uslugo, ker je s svojim predlogom umetniku podtaknila politični predznak, kar si Pribac gotovo ne zasluži", potem bi lahko sklepali, da se je žirija, v nasprotju s pravilnikom, odločala politično, ne pa na osnovi opusa, kar bi lahko pomenilo, da je bil Pribac okraden, in to že tretjič.

Milan Gregorič

slovenske Istre in stranke Oljka) tudi mag. g. Bert Pribac ter da je bil že v tretje izločen iz igre, sem se odločil, da javno predstavim primerjavo opusov obeh kandidatov, pa čeprav je to še tako nevaležno delo. Pri tem sem se zaradi omejenosti prostora osredotočil na konkretne stvaritve, ki jih utemeljitvi vsebuje, in zanemaril vrednostne ocene njunega dela, ki so lahko povsem subjektivne.

Saša Pavček, prvakinja ljubljanske Drame, je v istrskem narečju pripravila dramsko priredbo zgodbe pisatelja Marjana Tomšiča *Bužec on, bužca jaz* in napisala monodramsko besedilo *Al' en al' dva?* za dramskega igralca Aleša Valiča. Za vlogo Luče v prvem delu je leta 2000 prejela nagrado Prešernovega sklada in dve leti pozneje nagrado Primorskega poletnega festivala Zlata školjka. Delo je doživelo več kot 400 ponovitev doma in v tujini (Italija, Švica, Nemčija, ZDA, Sarajevo in Tuzla); z njim je ponesla del kulturne identitete slovenske Istre izven lokalnih meja. Poleg navedenega istrskega opusa

svetovljan, pesnik, prevajalec in publicist. Kot glavni bibliotekar v avstralskem ministrstvu za zdravje v Canberri in svetovalec WHO (Svetovne organizacije za zdravje) se je udeležil strokovnih posvetov po celem planetu (v ZDA, Angliji, Švici, Italiji, Nemčiji, Avstriji, Švedski, Kanadi, Braziliji, Kitajski, na Filipinih, Maleziji, Japonski in Novi Zelandiji idr.). Izdal je znano dvestoletno *Bibliografijo avstralske medicine in zdravstvenih služb do leta 1950*, ki se še danes uporablja v avstralskih biomedicinskih knjižnicah, pa *Health and Medical Libraries Online Catalogue (HEMLOC)*, to je prvi online knjižnični katalog v Avstraliji in okrog petdeset strokovnih in poljudnih člankov in poročil v angleščini. Kot pesnik sodi med najvidnejše literarne ustvarjalce slovenske diaspore. Objavil je šest pesniških zbirk, v katerih je v veliki meri opeval Istro in njene ljudi, in sicer: *Bronasti tolkač* (1962), *V kljunu golobice* (1973), *razširjeni ponatis Bronastega tolkača*

snika Omarja Kajama *Rubatiji* (2007). Obsežno je tudi njegovo publicistično delo v angleščini in slovenščini, ki je razsejano po različnih revijah, časopisih in zbornikih doma in po svetu. Pri Založbi 2000 v Ljubljani je izdal knjigo *Slovenske pravne motnje* (2002). Tik pred izidom, v založbi Slovenske izseljenske matice, je tudi Pribčeva zbirka razprav na temo njegovih izseljenskih

primero ali komparacijo (*tiha otožnost kot sapica dahne*). Pesem se zaključuje z občutkom umiranja, a vendar zelo poetično, saj se povezuje z glasbenim refrenom. Ob tem začutim, kako je pomembna zvočna podoba pesmi, pravzaprav njena rima na izpostavljenem mestu, to je v zadnjem verzus vsake kitice (*jesen, ognjen, refren*). Drugače pa je verzna struktura svobodna, saj so verzi različno dolgi, namesto rim je še

mo *carmen figuratum*. Najbolj znana je Prešernova Zdravljica, v kateri različno dolgi osredinjeni verzi zarisujejo kupico, ali Kettejeva Jagned, ki po zgradbi spominja na drevo, jagned ali topol. Če poezijo bomo sami, bomo ugotovili, kako je pomembno opazovati pesniško besedilo tudi s tega zornega kota. Doživeli bomo prava presenečenja in odkritja. Le izostriti moramo svoj čut za opazovanje.

Kratke

Aleksander Švab predstavil tečaj solopetja na SCGV Emil Komel

Kot smo že napovedali, so v novi sezoni na Slovenskem centru za glasbeno vzgojo Emil Komel uvedli tečaj solopetja z znanim opernim pevcem Aleksandrom Švabom. Po pomembni karieri, ki jo je začel pred več kot 20 leti, je na predstavitvenem srečanju 12. oktobra povedal ravnatelj šole prof. Silvan Kerševan, je lepo, da "želi Švab svoj čas in izkušnje vnovčiti v naš prostor". Na glasbeni šoli, kjer se je v začetku tega tedna že srečal s skupino zainteresiranih mladih, bo poučeval "po meri": začetnike, pa tudi pevce z izkušnjo, pač glede

na cilj, ki ga vsakdo želi doseči. Tudi pevci, ki obiskujejo Mednarodno operno akademijo Križ, ki jo je ustanovil pred dvema letoma, "so bili začetniki", je povedal Švab: "Mislili so, da bodo peli le pod tušem, za hobi ali zbor, pa so že dosegli 2. oz. 3. stopnjo". Pouk bo lahko tudi skupinski, saj gre za zelo primerno obliko, ki je vedno bolj v rabi, kajti vsakdo se lahko veliko nauči tudi od drugih, je bilo povedano. Ob tem imajo namen sestaviti tudi priložnostni zbor, ki bi ob projektih sodeloval z akademijo.

Etnografski muzej Furlanije

V Vidmu bo v petek, 22. oktobra 2010, odprtje obnovljenega Etnografskega muzeja Furlanije, ki bo deloval v palači Giacomelli, v ulici Grazzano 1. Muzej so odprli že leta 2008, v zadnjem obdobju pa so ga temeljito spremenili in ponovno postavili zbirke, zato je dobil začasni podnaslov "Novi muzej ljudske umetnosti in tradicij" (Nuovo Museo delle Arti e Tradizioni Popolari). Institucija nadaljuje etnografsko tradicijo, ki jo je z zbirko v palači Maniago leta 1963 začel Gaetano Perusini, obenem pa prinaša novosti in svežino v videmsko okolje. Z novo stalno zbirko, začasnimi razstavami in drugimi dogodki bodo poskrbeli, da se bo, v duhu predhodnih študij mnogih furlanskih znanstvenikov, nadaljevalo in poglobljalo raziskovanje bogate kulturne dediščine, od raznoliškega domačega okolja navzven, z vključitvijo sosednjih slovenskih in avstrijskih dežel. Namen muzeja je tudi postavitve mednarodne mreže, znotraj katere bi sodelovali s podobnimi ustanovami. Poslanstvo muzeja je v prvi vrsti zbiranje, hranjenje, vrednotenje in interpretacija predmetov, ki pričajo o načinu življenja, tradicijah in postopnih spremembah v različnih zgodovinskih obdobjih. Namen strokovnjakov pa je tudi zbiranje nematerialne dediščine, sem spadajo pripovedovanja življenjskih zgodb, dogodkov, ljudske pesmi. V tematsko zastavljenih prostorih si bodo obiskovalci lahko ogledali številne pisne vire, dokumente, vzporedno prikazane stare in nove fotografije ter dokumentarne videoposnetke. Obiskovalci bodo med ogledom tudi direktno vključeni v dogajanje, otroci se bodo lahko udeleževali didaktičnih programov. Namen muzeja je čim bolj živo in pestro prikazati bogato furlansko ljudsko preteklost. / inca

Razstava fotografij Bojana Radovića v Pilonovi galeriji v Ajdovščini

V Pilonovi galeriji v Ajdovščini so v petek, 15. t. m., odprli razstavo fotografij Bojana Radovića; na ogled bo do 5. novembra 2010. Razstava je druga postaja večjega projekta, ki "izpostavlja relacijo, preko katere se implementira nova kolonizacija na področju vidnega. Radovič nas namenoma sooči z ikono zvezde

in njenimi atributi v komunizmu in kapitalizmu. Obe nosita svoje sporočilo, za obema se nahaja specifična ideologija. Prepričanje, da se je s prihodom demokracije in posledično demokracije komunizma prekinilo delovanje ideoloških aparatov, je zmotno in je posledica mediacije kapitalističnih vrednot. Še več, ideološki instrumentarij se je nadgradil do te stopnje, da lahko danes govorimo o sočasnem delovanju ideoloških in represivnih aparatov države in kapitala", tako razmišlja kurator Sebastijan Leban. Ikona je zvezda, ki nastopa v dveh ideologijah in ki v tem projektu Imitari - Ikona "časno ukinja simbolno in realno razliko med komunizmom in kapitalizmom ter izpostavlja njun skupni imenovalec, ki ga lahko zaznamo ravno v ekonomiji vidnega. Ikona postane hkrati sredstvo občudovanja, svobode in zatiranja". V petek, 15. t. m., je v prostorih Pilonove galerije potekal tudi celodnevni simpozij, ki ga je organiziralo Slovensko umetnostno-zgodovinsko društvo. Na njem je sodelovala vrsta uglednih strokovnjakov z različnimi temami, posebno pozornost so posvetili najnovejšim razstavam ter postavitvam fotografije v muzejih in galerijah.

PIKA NA (PESM)I

Majda Artač Sturman

Otožnost

Mimo topolov in bukev in hrastov
lepa, blesteča
kot vila iz pravljice
stopa neslišno
jesen.

Komaj se listja na vejah dotakne,
zlato in rdeče
se v soncu zasveti.
Vse en sam čudež
ognjen!

Ali v ta čudež skrivnostne jeseni
tiha otožnost
kot sapica dahne...
Umiranja poje
refren.

Ljubka Šorli Bratuž (1910 – 1993)

Ta zasanjana jesenska impresija je ljubka – prav tako kot njena avtorica. Poudarjena raba veznikov v prvi kitici (*topolov in bukev in hrastov*), kar imenujemo mnogovezje ali polisindeton, lepo uvaja podobo jeseni, ki jo pesnica primerja pravljici vili. Njena čudežna moč obarva jesensko listje z ognjeni-

mi barvami, z zlato in rdečo, da vse kar žari. In vendar v vso to skrivnostno lepoto kane otožnost. Tako se barvitost jeseni prevesi v svoje nasprotje, ki ga pesnica izraža s

kaka asonanca (*dotakne – dahne, zasveti – jeseni*; ko se ujemata dva vokala, jo imenujemo ženska).

Spevnost (vsakega) besedila je še najbolj čutiti, če ga bralec podoživi ob glasnem branju, saj tako lahko dojame važnost glasovnega slikanja. Ob vizualni podobi te pesmi pa sem pomislila tudi na glasbo, in sicer na harfo; različno dolgi verzi me spominjajo na njene strune. Tako se lepo prepletata likovna in zvočna izraznost pesmi, ki jo je sicer kot še druge pesmi Ljubke Šorli uglasbil skladatelj Štefan Mauri.

Mimogrede: pesmim, ki z verzno strukturo ponazarjajo predmet, podoba iz narave ali vsakdanjega življenja, z latinskim izrazom pravimo *carmen figuratum*. Najbolj znana je Prešernova Zdravljica, v kateri različno dolgi osredinjeni verzi zarisujejo kupico, ali Kettejeva Jagned, ki po zgradbi spominja na drevo, jagned ali topol. Če poezijo bomo sami, bomo ugotovili, kako je pomembno opazovati pesniško besedilo tudi s tega zornega kota. Doživeli bomo prava presenečenja in odkritja. Le izostriti moramo svoj čut za opazovanje.

Kratki

V Veroni so na ogled dela slovenskih umetnikov

V Veroni so v Galeriji moderne umetnosti (Galleria d'Arte Moderna) na ogled dela enajstih umetnikov oziroma umetniških skupin iz Slovenije in Hrvaške. Razstava z naslovom "E-motion to cohabit" ob

upoštevanju značilnosti italijanskega severovzhoda, ki gosti prireditve, usmerja pozornost na sodobno umetniško sceno dveh sosednjih držav. Gre za predstavitev fragmentarne kulture, v 20. stoletju znane pod imenom "Mitteleuropa", geografske mešanice, mišljene kot paradigma postmoderne zahodne kulture, za katero sta značilni eklektičnost in

fluidnost vrednot v nasprotju z monolitizmom dveh blokov. Obiskovalec razstave bo preko predstavljenih del zaznal celo vrsto različnosti in omejitve gospodarske, socialne ter jezikovne narave, ki prispevajo k ustvarjanju fluidnih situacij.

Na razstavi so s svojimi deli zastopani Marjetica Potrč, Vesna Bukovec, Lada Cerar, Metka Zupanič, Marjan Crtalič, Igor Eškinja, Andreja Kulunčić, Vlado Martek in Marijana Vukić, skupina BridA, ki jo sestavljajo Tom Kerševan, Sendi Mango in Jurij Pavlica ter skupina Kolektiva, so sporočili iz Galerije A+A, ki je soorganizatorica razstave. Razstava, ki sta jo pripravili Aurora Fonda in Radmila Iva Janković, želi poudariti razlike in dialog, kar z vidika ustvarjalnosti pomeni zavdati se koncepta omejitve skozi novo perspektivo obravnavajo umetniki: telo, komunikacija, teritorij, prostor in socialna angažiranost.

Mira Ličen Krmpotič letošnja dobitnica nagrade ZDSLU

V Galeriji Hypo v Steklenem dvoru na Dunajski cesti 117 v Ljubljani so pred kratkim podelili letošnjo nagrado Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov (ZDSLU) akademski slikarki in restavratorki Miri Ličen Krmpotič in obenem odprli razstavo njenih del. Umetnica predstavlja slike iz cikla Pariški utrinki in najnovejše iz cikla Istrski pejzaži. Mira Ličen Krmpotič je v francoski prestolnici po mesec dni ustvarjala v letih 2007 in 2009. Ne glede na različne navdihe v videnih konkretnih motivih ali na velikost formata podlage so dela ekspresivna v smislu hotenega dialoga navzven. Predstavljajo pa še globoko iskrene pripovedi o trenutnih življenjskih izkustvih, o umetniškim najbolj intimnem doživljanju preteklih obdobij in umetnostnih dosežkov, je ob razstavi zapisala likovna kritičarka Nives Marvin. Sicer pa so, kot je še zapisala, v slovenski sodobni likovni umetnosti redke ustvarjalke, katerih ustvarjalni opus je v vsebinskem in tehnološkem smislu tako raznovrsten in večplasten, kot je opus Mire Ličen Krmpotič. Pomembni področji njenega večdesetletnega dela sta tudi restavracija in konservatorstvo. Zapisana je med pomembne nadaljevalke bogate tradicije krajinarstva in enakovredno tudi sodobne slovenske sakralne umetnosti. Njena slikarska avtopoetika je prepoznavna po vehementno barvitim in izpovedno ekspresivno občutenim izrazu, ki je vedno blizu abstraktnega, čeprav daje slutiti figuralno izhodišče.

Njen celoten likovni opus je prepoznaven še po z močno svetlobno žarečem koloritu, kar umetnico med drugim uvršča še med najpomembnejše nadaljevalke tradicije primorske likovne umetnosti. Mira Ličen Krmpotič (1950) je diplomantka ljubljanske likovne akademije, kjer je leta

1975 končala še specialko za restavracijo. Posveča se različnim slikarskim tehnikam, risbi, grafiki, vitražu, mozaiku, keramiki in slika na tekstil. V zadnjih letih se ukvarja tudi z oblikovanjem steklenih objektov.

Prejela je več nagrad, med njimi leta 1997 Steletovo priznanje, ki ga podeljuje Slovensko konservatorsko društvo, in leta 2009 priznanje Mirka Šubica, ki ga podeljuje Društvo restavradorjev Slovenije.

Nagrado je letos ZDSLU s sodelovanjem in donatorstvom Hypo Group Alpe Adria podelila že šesto leto. Priznanje člani podeljujejo z neposrednim glasovanjem izbranemu umetniku ali umetniški skupini za predstavitev v zadnjih treh letih.

Ob prerani izgubi kolegice

V drag spomin na Mirjam Koren

Mirjam ni več med nami. Kako ubesediti nekaj, kar jemlje dih? Potem se spomniš njanjo, na tisto energijo, ki si jo občutil vsakič, ko si bil zraven nje. V sebi je nenehno in neutrudno iskala moč v vseh tistih življenjskih trenutkih, ki bi strli vsakogar. Nenadna smrt osebe, ki ji je pomenila vse: dopolnitev duše in telesa, mentorja in obenem raztreseno otroško dušo. Kako te nekaj tako nedojemljivega spremeni? Kaj ti odvzame? Kje iskati moč v sebi, da greš lahko dalje? Kako sploh najti pomen tistega "dalje"?

Mirjam je uteho iskala v delu. Verjela je vanj. Verjela je v možnost Spremembe in se kot levinja borila zanj. Pravijo, da čas celi rane. Morda je res, le da rana skeli drugače. Morda najdeš zanj smisel. Mirjam je samo sebe našla v kljubovanju Življenju. Včasih si se vprašal, kje sploh najde v sebi moč, da bodri tebe in druge okrog sebe v drugačnih in znatno manj težavnih trenutkih. Vprašal si se, kako se v njej razrača strah, ki ga bolezen prinese s sabo. Kaj pomeni pogum, da greš v službo tudi z ruto na glavi. Kakšen strah je lahko skrit pod tisto tkanino.

Mirjam je bila ženska, ki se je želela boriti vsako sekundo svojega življenja. Ne, potrebovala je kljubovanje Življenju. Pravijo, da je v vsakomur določen instinkt preživetja. Mirjam je bila instinktiven človek. Tak, ki čuti z vsako celico. In v najhujšem trenutku svojega življenja je napela vsako celico, da bi še vedno v sebi čutila možnost spremembe.

Če si se prenekajkrat vprašal, zakaj si ob taki bolezni ne vzame časa samo zase, zakaj kljub vsemu s polnim urnikom vztraja na zahtevnem delovnem položaju, ti je bilo s časom jasno. Mirjam je bila človek, ki ni mogel dopustiti, da bi mu strah pred koncem preprečil korake. Ker se je s tem koncem v življenju že enkrat srečala in ker ni mogla dovoliti, da bi jo ta strah ponovno spravil na kolena. In vendar je bila Mirjam človek, ki se ni šel herojstva. Bila je izjemno tenkočutna ženska, ki ji je uspelo v sebi začutiti emocijske strune ne le bližnjih, pač pa tudi intervjuvancev s skrajnimi življenjskimi zgodbami. Svojo katarzo je iskala v umetnosti, v občudovanju morda ene, čisto določene note v ključnem trenutku v filmu, čisto specifične geste v igri, čisto določene

besede v strani knjige. Iskala je pomen besed, dejanj, umetnost ji je predstavljala pot do smisla, ključ, ki lahko omogoči razvozlanje uganke, ki jo lahko predstavlja Življenje.

Mirjam si je to uganko neutrudno prizadevala reševati. Iskala je moč v sebi, našla je okrog sebe osebe, ki so ji znale vlivati novega poguma. Iskala je življenjske odločitve, ki bi

ji predstavljale nadaljevanje življenja. Navduševala se je nad prenavljanjem novega stanovanja in nad zreliimi poletnimi češnjami, ki nam jih je prinašala v službo.

Utelesala je upanje, krčevito se ga je oprijemala, ker je bilo ravno upanje tisto, ki jo je v največji meri oblikovalo. Vsako sekundo je upala v boljši jutri, v boljšo družbo, v možnost spremembe. Z vsako bilko svoje biti je verjela v jutri, v svetlo.

Sama ni verjela v Jutro po tuzelejski poti, a kljub vsemu, draga

Mirjam, naj ti bo Jutro svetlo in polno, kot je bila polna tvoja tukajšnja pot. Hvala Ti za vse.

Kolegi in kolegice Slovenskega programskega odseka RAI

Mestna galerija Nova Gorica

Danilo Jejčič – Alfa in Omega

Razstavna sezona se je v novogoriški Mestni galeriji začela s predstavitev del ajdovskega slikarja in grafika Danila Jejčiča, in sicer grafične serije z naslovom *Alfa in Omega*, ki jo avtor razvija zadnja leta. Na slovenski likovni sceni je Jejčič prisoten že od začetka sedemdesetih let, ko je diplomiral pri profesorju Gabrileu Stupici. Na novoustanovljeni ljubljanski likovni akademiji je študiral s povojno generacijo primorskih ustvarjalcev, Medveščkom, Komelom, Volaričem, Pergarjem. Po vrnitvi v Ajdovščino se je najprej zaposlil kot likovni pedagog, med leti 1973 in 1996 pa je vodil Pilonovo galerijo. V galeriji je pustil velik

pečat, saj je bil eden od začetnikov postavljanja zbirke del Pilonovih prijateljev in v večletnem delovanju zbral številna likovna dela, med katerimi so tudi imena italijanskih ustvarjalcev. Jejčič je vzporedno ustvarjal tudi

lasten likovni opus. Na začetku se je posvečal konstruktivistično opredeljenim kolažem in razvijal značilnosti, ki so postale prepoznavni del njegovega nadaljnega razvoja. Preizkusil se je v izdelovanju skulptorskih, reliefnih, objektov in fotografij, najbolj razširjene pa so njegove grafike, ki jih zaznamuje raziskovanje geometrijske abstrakcije, po sledih *optical arta* (ali *op arta*). Optična smer se je v umetnosti razvila iz konstruktivističnih idej, ki so se povezovale s socialno-tehnokratsko miselnostjo in racionalno usmerjenostjo šole Bauhaus. Nemška šola, ki je širila avantgardne likovne smeri, dizajn in arhitekturo, je delovala med leti 1919 in 1933. Korenine *op arta* segajo preko nje do Mondrianovega *De Stijla* in še nazaj do Seuratovega pointilizma, ki je eksperimentaliziral z optičnimi učinki barv na človeško oko. *Op art*, najbolj prepoznavna so dela Victorja Vasarelyja in njegove naslednice Bridget Riley, se poigrava s tridimenzionalnimi učinki barvnih in črno-belih abstraktnih geometričnih likov. Različne sestavljence ustvarjajo iluzije

gibanja, vrtenja, izstopanja/vstopanja v prostor in se poigravajo s človeškimi možgani.

Vse Jejčičevo delo je namenjeno raziskovanju optičnih iluzij, ki so precej različne od dosežkov vrhunskih *op artistov*, vendar ostajajo v tem toku. Avtor je razpoznaven po nizanju največkrat polnih zaokroženih geometričnih form in sestavljanju v ritmične, ponavljajoče se kompozicije. Tretjo dimenzijo dosega z zatemnitvijo barvnih prehodov, ki jih ohranja na omejeni tonski lestvici. S serijo Alfa in Omega sestavlja barvne sitotiske na dveh nivojih. Osnovo predstavlja fotografija zvite pločevine in odpadnih materialov, na njej pa se pojavljajo tridimenzionalni geometrijski liki različnih barv. Izmišljene oblike se povezujejo z nekakšno realno motiviko sveta zavrženih ali razpadajočih kovinastih elementov in ustvarjajo močan kontrast, pravo nasprotje.

Jejčič se je v svojem dolgoletnem delovanju povezal predvsem z goriškim likovnim krogom. Bil je član Skupine 2xGO, ki je najbolj aktivno delovala med leti 1968 in 1973. V njej so se povezali ustvarjalci obeh Goric in ožjega obmejnega pasu.

inca

Poziv slovenskemu ministru za visoko šolstvo Gregorju Golobiču

Ohranimo lektorate na univerzah v tujini!

Špoštovani gospod ministar,

Pisatelji osupli in ogorčeni bomo o nameri, da bi ukiniteli desetino lektoratov za slovenski jezik po univerzah v tujini. Zoper takšno nepremišljeno, kratkovidno in sramotno odločitev najodločneje protestiramo. V vsem podpiramo argumente, ki Vam jih v pismu naštevajo s Filozofske fakultete, dodajmo pa še kakšnega povezanega z našim pisateljskim metjem.

Lektorati v tujini so veleposlaništva slovenske kulture, ne samo literature; prepoznavnost slovenske kulture – biti – se tam resda ne razširja med množico opitih navijačev, marveč skrbno, poglobljeno in kontinuirano in med neštevilnimi mladimi, razdovednimi ljudmi, ki so v svojih okoljih lahko desetletja naše oporne točke v vsakršnem, ne samo kulturnem pogledu. Posebno tam, kjer so jim odprta tudi vrata naših diplomatskih hiš, so to naši ljudje.

Za naš pisateljski met je silno pomemben sleherni poznavalec slovenskega jezika, ki seveda dobro in večje obvlada svoj materni jezik, saj lahko le takšen ustrežno, kvalificirano – po črki

in duhu – opravi delo, ki ga prevajalni stroji ne bodo nikdar zmogli. Individualnost – človeškost – prevajanja je dobro znana tudi filozofom. Lektorji se tega zavedajo in vsakršno, tudi literarno prevajanje spodbujajo že od samega začetka, o čemer smo se pisatelji lahko prepričali, ko smo obiskovali naše lektorate na tujem. (Ne bomo govorili o ganljivi lepoti tujih naglasov v govorici, ki se kot pri še ne dveljetnem otroku iz nič tu izvija iz neke tujote in srečne stiske, in o zanosnem petju Zdravljice.) – Med slovenskimi književnimi prevajalci je kar nekaj žena in

mož, ki so bili nekaj lektorji po tujih univerzah in tam poglobili znanje tamkajšnjih jezikov. Za našo prevodno kulturo, za književnost v našem jeziku so neprecenljivi.

Zato vas pozivamo, ohranite vse lektorate, če jih že ne morete pomnožiti. Vanje so vložena desetletja naporov. Ravnajte gospodarno, ne mečite proč malih breztežnih dragotin, da bi se balon za malenkost dvignil. Navsezadnje niso čisto Vaše, Vam so zročene zgolj v pozorno čuvanje. Održite raje svinec in smodnik.

Ali, kot pravi gospodinjska modrost: pri žveplenkah se nič ne prišpara.

Ne prepričani, a vendar z upanjem, da je to pisanje odveč, Vas pozdravljamo in Vam želimo vse dobro pri odgovornem delu v skrbi za znanje.

Milan Jesih, predsednik

DSI Zelo brana, a od medijev prezrta knjiga

Igralec ragbija razkriva staro gardo

“Uvidel sem težko izkušnjo ljudi, te zgodbe sem ohranil v spominu in po dvasetih letih sem se odločil, da jih objavim v političnem trilerju. Seveda so tu umiki od resničnosti, prepričan pa sem, da se bodo glavni igralci prepoznali, oglasili pa se ne bodo”. Tako je pripoved o svojem romanu Igralec ragbija začel sociolog in politik dr. Miha Brejc v Društvu slovenskih izobražencev v ponedeljek, 11. oktobra; na večeru sta poleg avtorja sodelovala še predstavnik založbe Nova revija Tomaž Zalaznik in nekdanji politik ter raziskovalec Udbe Igor Omerza, večer pa je vodil časnikar Ivo Jevnikar. Brejc je v času demokratizacije od leta 1990 do 1993 vodil Varnostno informativno službo in na tem odgovornem mestu je marsikaj izvedel, ko se je naslednica Udbe pod njegovim vodstvom odločila za zaščito ekonomskih temeljev Slovenije. Zato je Igralec ragbija veliko več kot leposlovno delo, gre za kriminalko, ki razkriva nečed-

v javnosti to radikalno zanikale, je podčrtal Brejc in predstavil razloge nastanka tega dela. “Najpomembnejši vzvodi oblasti so v rokah stare garde in njenih dedičev, spodbuja se jugonostalgija, glorificira se Tito, ponavljajo se vzorci političnega delovanja iz časa Jugoslavije. Prej so ukazovale tajne službe, danes pa kapital. Pomembno je, da ljudje vedo, kdo ima dejansko oblast”. Brejc je še dodal, da ga je k pisanju prepričalo tudi zaskrbljivo stanje slovenske družbe in politike, v kateri še vedno delujejo lovke enopartijskega sistema in pogojujejo veliko večino vzvodov moči v Sloveniji. Ko se je Varnostna informativna služba Mihe Brejca posvetila zaščiti ekonomskih temeljev svobodne Slovenije, je odkrila nekaj sto primerov kraje družbenega premoženja. Zadnja leta pred razpadom Jugoslavije je stara garda zadrževala kapital v tujini, iz Slovenije pa so ga nosili v kovčkih. Šlo je za ogromne vsote, ki so še vedno na različnih lokacijah v tujini, uporabljajo jih za privatizacijo ali

Foto Kroma

ne gospodarske posle Udbe in slovenskega komunističnega vrha. Svojo moč so namreč zgradili tudi na protizakonitih paradržavnih poslih, na tihotapljenju najrazličnejšega blaga (tudi mamili) in na ustrahovanju ter psihološkem in fizičnem zatiranju realnih ali namišljenih nasprotnikov. Dokumentov o tem seveda ni (ali pa se vsaj niso še našli), pa tudi priče bi

politične akcije, v času hude krize pa bi jih Slovenija krvavo potrebovala, je dejal Brejc in se dotaknil tudi naših krajev: “Slovenska oblast je skozi Tržaško kreditno banko v Trstu in Kmečko banko v Gorici prenesla ogromen denar. Njun konec pa je ustrezal Italiji in tudi stari gardi, saj po propadu ni več preprosto pregledovati preteklih zadev”.

Ob odkritju spominske plošče v ul. Cologna

Ob odkritju spominske plošče na pročelju stavbe v ulici Cologna, kjer je bil sedež Posebnega inšpektorata javne varnosti za Julijsko krajino, ki bo tako trajno spominjala na grozodejstva in žrtve zloglasne Collottijeve tolpe, je bila vidna odsotnost predstavnikov tržaške občinske uprave. So samo neugodne vremenske razmere prestrašile predstavnika tržaške Občine in mu preprečile, da se ni udeležil svečanosti in poklonil spominu žrtev? Žal, se je ponovila zgodba iz pred nekaj tednov, ko se prav tako predstavnik Občine Trst ni udeležil spominske svečanosti v vili Tomažič ob prisotnosti slovenskega zunanjega ministra Samuela Žbogarja. Ni dovolj, da na uradni prireditvi v Ljubljani župan Diplazza obsoja grozote fašizma, požig Narodnega doma in trpljenje primorski Slovencev, udeležiti bi se moral spominske svečanosti tragičnih dogodkov polpretekle zgodovine v mestu, ki mu načeljuje, in zato izražam obžalovanje in ogorčenost. Sprašujem se, ali prehajamo v že razburkano volilno obdobje in se zato občinski upravi ne zdi pomembno prisostvovati tako pomenljivi svečanosti, ali se bo dobil, kot je v navadi, spet kak izgovor ali bo za vse krivo le slabo vreme? / Igor Švab, tržaški občinski svetnik

S 3. strani

Skupna lastnina...

Svojčas pa je občina Dolina storila t. i. transakcijo z boljunško srenjo.

Seveda, a to je bil edini primer. Kaj pa vse ostale srenje? Slovenski župani so se užalili, ko sem na občnem zboru Kmečke zveze protestiral in dejal, da so naši javni upravitelji v zadnjih desetih letih zamudili veliko priložnost. Dolinska županja Fulvia Premolin je speljala transakcijski postopek z boljunško srenjo, polovično transakcijo je storil tržaški župan Diplazza s kontovelsko srenjo. Pred desetimi leti so bile tržaške srenje z razsodbo Deželnega upravnega sodišča končno priznane kot pravne osebnosti, v tem času pa se je bore malo premaknilo z mrtve

točke, prej obratno: občine so si medtem nabrale ustreznega strokovnega znanja, da bi postopek vrnitve premoženja zavirale. Politika sodelovanja z ostalimi srenjami in koordinacijami na deželni in državni ravni, v katero smo stopili pred leti, je bil edini način, da bi z našo bitko nadaljevali in nudili drug drugemu medsebojno pomoč. V Piemontu smo se s prejšnjo deželno predsednico dogovorili, da bi pristojnost upravljanja naravnega parka Triplazza še naprej ostala v domeni tamkajšnje srenje: nekdanja predsednica Mercedes Bresso je bila odlična sogovornica, ki je razumela problem. Podobne pripravečnosti Illy ni nikdar izkazal.

Slovensko deželno gospodarsko združenje

Okusi Krasa že deveto leto zapored!

Čeprav ostaja ogrodje prireditve Okusi Krasa, ki ga Slovensko deželno gospodarsko združenje prireja s prispevkom tržaške Trgovinske zbornice in tržaške pokrajine, vezano na tradicionalno enogastronomsko pobudo krajevnih gostiln in restavracij, se je ponudba v devetih izvedbah iz leta v leto širila, tako da je zaobjela in ustvarila mrežno sodelovanje širokega spektra gospodarskih in kulturnih dejavnikov naše prostora.

Letošnjo ponudbo, ki se je začela 16. oktobra in se bo končala 7. novembra, so predstavili v četrtek, 14. oktobra, v prostorih Trgovinske zbornice ob prisotnosti predsednika SDGZ Nika Tenzeja, tajnika združenja Davorina Devetaka, Pavle Živic in Ervina Mezgeca, predsednika gostinske sekcije in sekcije trgovine na drobno, Bruna Rupla in Marka Milkoviča, predsednikov zahodno in vzhodnokraškega rajonskega sveta ter predstavnikov ostalih organizacij, ki bodo letos sooblikovale bogat program. Težišče gostinske ponudbe sloni tokrat na menijih, ki so obarvani z vzdušjem ljudskih

praznikov, saj bo vsaka gostilna pripravila svojo inačico kuhanih štrukljev za letošnji Krožnik Okusov Krasa. Ti so nekdanji veljaki za simbol marsikaterega praznika. “Odlična jed, v

tudi pri pripravi te jedi, ki ni najbolj enostavna, naši gostinci znali biti zelo iznajdljivi in ustvarjalni kot vse doslej”, je zapisala izvedenka na enogastronomskem področju Vesna

glavne pripravljene kot sladica, ki jo danes redko zasledimo v gostinskih ponudbah, je vsekakor močno prisotna v naši tradicionalni kuhinji. Kraški štruklji so pretežno iz kvasenega testa z različnimi nadevi, ki so že v prejšnjih časih bili zelo izvirni, nekateri celo prav posebni. In prepričana sem, da bodo

Guštin Grilanc v letošnji brošuri, ki jo je podobno kot ostala leta oblikoval Walter Grudina. Letos je soudeleženi sedemnajst gostiln in restavracij od Doline Glinščice na Tržaškem do Vrha Sv. Mihaela na Goriškem. Izvrstne domače jedi bodo ponudili gostilne Bak, Pesek, El Fornel, Enoteka Nanut, Monte-

carlo, Daneu, Veto, Carso - Kras, Križman, Guštin, Savron, Bita, La lampara, Sardoč, Tre Noci, Al Pescatore - Pri Ribiču in Lokanda Devetak. Informacije glede jedilnikov, ponudnikov in proizvajalcev so na spletni strani www.triesteturismo.net. Gostincem se je pridružilo šestnajst trgovin in vinotek ter šest pekarn, ki bodo prodajale, vsaka v posebnem kotičku domačih proizvodov, vino, oljčno olje, sir, med, kavo. Pekarne bodo letos spekle poseben domači kruh, ‘korn-jete’ in sladke ‘štrekljiče’.

Bogato enogastronomsko ponudbo dopolnjujejo tudi kulturni in naravovarstveno informativni dogodki, ki tvorijo neke vrste vzporedno pripoved Okusov Krasa. Vodiči združenja ‘Curiosi di natura’ iz Trsta in Sprejemnega centra Gradina v Doberdobi (GO) bodo ob sobotah in nedeljah imeli vodene izlete na temo Narava, zgodovina in gastronomija po tržaškem in goriškem Krasu. Fotokrožki Fotovideo Trst 80, Skupina 75, Juliet in Trieste - fotografija bodo obiskovalcem Okusov Krasa z razstavami poslalske večere: omeniti je treba zlasti razstavo Gas - Kras Deana Dubokoviča, ki jo bodo odprli 25. oktobra v razstavnici dvorani občinske izpostave na Opčinah. Letos potekajo obenem tudi izobraževalna srečanja o zdravi prehrani s kraškimi dobrotami za starejše, pri katerih sta soudeleženi tržaška pokrajina in zadruga Amico.

Igor Gregori

Univerza v Trstu

Slovenistika zopet vabi

Za slušatelje, katerih materni jezik ni slovensčina, je pomembna priložnost, da spoznajo jezik in kulturo, ki sta sicer uradno “tuja”, sočasno pa tudi jezik in kultura ozemlja, za tiste, za katere je slovensčina materni jezik, pa je priložnost za nadgradnjo njihovega znanja in širjenje obzorij. Govorimo o študiju slovenskega jezika in književnosti na leposlovni in filozofski fakulteti Univerze v Trstu, kjer se bodo predavanja pričela v ponedeljek, 25. oktobra.

Na ta dan bo začel svoja predavanja predstojnik stolice prof. Miran Košuta; v prvem semestru bodo posvečena t. i.

institucionalnemu oz. splošnemu delu, kjer bo prišlo v poštev obdobje od realizma do moderne, medtem ko se bo v drugem semestru začel t. i. monografski del, namenjen sodobni slovenski prozi. Poleg književnosti bodo morali slušatelji obvezno poglobljati (ali na novo osvajati) znanje slovenskega jezika med urami lektorata, ki se je že začel in ga tudi letos vodi dr. Rada Lečič, in med predavanji prof. Andreje Žele v drugem semestru. Na oddelku za slovenistiko študentom vsekakor priporočajo, naj svoje znanje gradijo oz. utrjujejo tudi s kulturnim udejstvom, koriščenjem knjižnice in štipendij ter z

Prof. Miran Košuta (foto Kroma)

udeležbo pri spremljevalnih dejavnostih.

Študij slovenistike traja tri leta (seveda lahko slovenščino kot stranski predmet izberejo tudi študentje drugih smeri), na koncu pa študent pridobi

prvostopenjsko diplomu. Dodatnega dvehletnega specialističnega študija za doseg magistrske diplome še ni, čeprav si na oddelku prizadevajo, da bi do njegove uvedbe prišlo čim prej.

ŽUPNIJA REPENTABOR Petintridesetič z mladimi na počitnicah

V objemu bohinjskih gora

Obdobje ob koncu počitnic je za mladino župnije Repentabor čas, ki ga pričakujejo celo leto. Že vrsto let namreč preživljajo v teh dneh počitniški teden s svojim župnikom. Letos jih je sprejela Bohinjska Bistrica s svojo okolico. Lansko leto so bili v Logu pod Mangartom, še prej pod Storžičem. Vsakih nekaj let zamenjajo prostor. To pa zaradi tega, ker večina hodi na te župnijske počitniške dneve leta in leta, vse tja do polnoletnosti...

Prvi dan je bil deževen. Zato so ga letoviščarji izkoristili za vodni park. Glavna atrakcija so bili seveda tobogani. Za ostale dneve so napovedovali lepo vreme. Tako so vsak dan uresničili po en planinski cilj: gora Šija, planina Vogar, izvir Bohinjske Bistrice. Zadnji dan so okusili

še lepote Blejskega jezera, to pa predvsem zaradi tega, ker je le toplejše kot Bohinjsko. Teden skupnega bivanja je bil

zavedanju pripadnosti župnijskemu občestvu. Zelo močan je bil poudarek na premagovanju samega sebe. Prav temu so namenjeni izleti v planine ob večurni hoji in ne nazadnje tudi uvajanje v dnevni red in po-

Način življenja je podoben življenju v veliki družini z močnim krščanskim pridihom. To se posebej čuti v vsakdanji molitvi in pogovorih. En večer so se mladi pridružili župnijski maši in jo tudi oblikovali, še posebej s petjem. Nič preveč ne premalo, tako kot naj bi bilo v normalni verni družini. Če je verski vidik lepo vključen v življenje vsakdana, postane to nekaj normalnega, ki človeka bogati in duhovno hrani. Mora pa biti tako, da ni ne preveč ne premalo. To velja tudi za vse stvari v življenju.

Brez pomoči požrtvovalne gospe Albine, ki je skrbela za to, da počitnikarji niso bili lačni, in g. Rinota, ki je bil njihov “taksist”, saj jim je bil na razpolago vse dni, bi pač ne mogli uresničiti tega počitniškega tedna. Ko so odhajali proti domu, so bile misli vseh udeležencev že uprte v dneve po novem letu, ko bodo ponovno skupaj preživljali lepe dneve, vendar tokrat na belih strminah.

namenjen sobivanju, medsebojnemu sprejemanju, doživljanju skupnosti in tudi

moč pri vsakdanjih opravilih. Tu ni razlike med starejšimi in mlajšimi.

Inštitut za narodnostna vprašanja v Ljubljani Simpozij o koroških Slovincih

Inštitut za narodnostna vprašanja v Ljubljani je ob obletnici 85. obletnice svojega delovanja, 14. oktobra, organiziral mednarodni simpozij z naslovom Koroški Slovinci 55 let po podpisu Pogodbe o obnovi neodvisne in demokratične Avstrije.

Pokrovitelj simpozija je bil Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, navzoče pa je nagovoril tudi državni sekretar dr. Boris Jesih. Simpozij je razpravljal o zgodovinskem okviru nastanka Pogodbe o Avstriji, pogledu na stanje in perspektive slovenske manjšine ter o pravnih in mednarodnih vidikih položaja koroških Slovincov. Zgodovinski okvir nastanka Pogodbe o Avstriji sta predstavila upokojeni diplomat in parlamentarec Bogdan Osolnik, ki je še edina živeča pričča pogajanj tedanje Jugoslavije za ureditev položaja slovenske narodne skupnosti, ter prof. dr. Matjaž Klemenčič z Univerze v Mariboru. Svoje poglede na stanje in perspektive slovenske manjšine so predstavili predstavniki krovnih organizacij slovenske narodne skupnosti na avstrijskem Koroškem Nanti Olip in dr. Marjan Šturm, predsednik Enotne liste Vladimir Smrtnik,

ter odvetnik Rudi Vouk. Predstavniki so si bili enotni glede določenih pozitivnih premikov pri utrjevanju položaja slovenske narodne skupnosti. Le-ta se lahko ponaša z velikim številom članov, ki so uspešni v svojih poklicih, zelo pestra pa je na Koroškem tudi kulturna dejavnost. Ponudba dvojezičnega šolstva je bogata, prav tako pa močna prisotnost slovenskega v cerkvi. K takemu položaju manjšine je prispevala 60% finančna podpora Slovenije. Klima na avstrijskem

Dr. Boris Jesih

nila osredotočenje na razvojna vprašanja in čezmejno sodelovanje, ki sta pogoja za uveljavitev položaja manjšine in ustavitve asimilacije. Korak naprej pa naj naredi tudi slovensko zgodovinsko pisarstvo z nadgradnjo dosedanjih znanstvenih rezultatov.

Koroškem se izboljšuje, okrepljeno in kakovostnejše je tudi sodelovanje med krovnimi organizacijami. Kljub temu še vedno ostajajo odprta vprašanja. Znanje slovenskega jezika v družinah upada, obseg finan-

čnih sredstev za slovensko glasbeno šolo je bistveno manjši kot za deželno glasbeno šolo, slovenščina kot uradni jezik na uradih in sodiščih ni uveljavljena, vprašanje dvojezičnih krajevnih napisov še ni rešeno, pozitivna diskriminacija na področju organiziranja manjšine in tiska pa ne obstaja. Udeleženci so si bili enotni, da je postopna rešitev vprašanj mogoča le v dialogu, z različnimi sredstvi, a s skupnim ciljem. Posveta se je udeležil tudi prof. dr. Gerhard Hafner, strokovnjak za manjšinska vprašanja na Dunajski univerzi, ki je poudaril, da Avstrija priznava Slovenijo za partnerko v pogajanjih za uveljavitev pravic slovenske manjšine ter določila v 7. členu ADP. Nov predlog zakona o narodnih manjšinah, ki je v pripravi in s katerim soglašata tudi slovenska narodna skupnost, pa bi lahko prispeval k rešitvi odprtih vprašanj. Rešitev odprtih vprašanj bi lahko pomenila osredotočenje na razvojna vprašanja in čezmejno sodelovanje, ki sta pogoja za uveljavitev položaja manjšine in ustavitve asimilacije. Korak naprej pa naj naredi tudi slovensko zgodovinsko pisarstvo z nadgradnjo dosedanjih znanstvenih rezultatov.

V Mediateki Ugo Casiraghi razglasitev nagrade Darko Bratina Letošnji nagrajenec je češki režiser Miroslav Janek

V sredo, 13. oktobra, je bila v goriški pokrajinski Mediateki Ugo Casiraghi, na Dvoru Darko Bratina, tiskovna konferenca Kinoateljstva; na njej so razglasili letošnjega prejemnika nagrade Darko Bratina – Poklon viziji 2010, predstavili začetek programa večerov Film Video Monitor in sovedenjsko srečanje Soča Sooča. O nagradi in prvem filmskem večeru sta spregovorila vodja projekta Matjaž Zorn in strokovni sodelavec Moreno Miorrelli (na sliki). Sovodenjsko predstavitev dokumentarca Trenutek reke, ki je bila v petek, 15. oktobra, pa je napovedala Nadja Velušček. Kinoatelj je prvič podelil nagrado Darko Bratina leta 1999, med festivalom Film Video Monitor v Gorici. Posvečena je spominu ustanovitelja Kinoateljstva, sociologa in filmskega kritika, ki je pripisoval filmskemu, televizijskemu in video mediju posebno spoznavno in sporočilno vrednost. Menil je, da je film najboljše sredstvo za razumevanje družbe, zgodovine in kulture, zato tudi nagrada odraža to vizijo. Podeljujejo jo avtorjem, ki estetske vrednote povezujejo z družbenim okoljem in se zavzemajo za medkulturno komunikacijo. Letošnji nagrajenec je češki režiser, montažer, scenarist in direktor fotografije Miroslav Janek, ki se s svojo bogato filmografijo odlikuje kot izjemen dokumentarist. Svojo kariero je začel že pri petnajstih letih, ko se je v nekdanji Češkoslovaški ukvarjal z raziskovanjem družbenega obrobja in ga od vsega začetka obravnaval z globokim spoštovanjem in

spontanem pripovednim čutom. Janek v svojih delih snema zgodbe ljudi, ki veljajo za "drugačne", slepce, sirote, cigane ali pa umetnike in osebnosti s posebno družbeno vlogo. Pri tem se odpoje od senzacionalizacije in retoriki, njegovi liki so podvrženi postopku despektakularizacije. Pojem drugačnosti postane tako vprašljiv in nejasen. Svojo profesionalno pot je nadaljeval v Združenih državah; tja se je izselil leta 1980, star 26 let. Le-

pogovori z avtorji, v Gorici pa bo 3. decembra, v dvorani Kinemax, brezplačna delavnica, ki jo bo v angleškem jeziku vodil letošnji nagrajenec Miroslav Janek. Svečana podelitev nagrade bo letos prvič v Novi Gorici, saj si želijo organizatorji umestiti dogodek v skupni prostor.

V dvorani Kinemax se bo v četrtek, 21. oktobra, začel program predstavitev slovenskega filma – Film Video Monitor. Ob 20.45 se bo odvrtela italijanska premiera

ta 1995 se je na povabilo češke televizije vrnil v Prago, od leta 1998 poučuje na oddelku za dokumentarni film praške akademije FAMU. Janek deluje na filmskem področju v različnih avtorskih vlogah, večkrat sodeluje z mednarodnimi avtorji, zelo znan je po vlogi montažerja filmov Godfreyja Reggia. Ukvarja se z različnimi filmskimi zvrstmi, najraje pa z dokumentarcem. Janekovo bogato filmografijo bo Kinoatelj predstavil v letošnje izvedbi Nagrade Darko Bratina, ki bo potekala od 1. do 4. decembra 2010 v petih mestih, Ljubljani, Vidmu, Gorici, Trstu in Novi Gorici. Na sporedu so projekcije filmov in

dokumentarnega filma *Alma M. Karlin: Samotno potovanje*, ki je bil nagrajen na 12. festivalu slovenskega filma v Portorožu. Vstop bo prost, projekcija bo v slovenskem jeziku z italijanskimi podnapisi, na koncu pa bosta o filmu spregovorila scenaristka in režiserka Marta Frelih ter producent in direktor fotografije Rado Likon. Film prikazuje zgodbo pogumne ženske, ki je med leti 1919 in 1927 na dolgem, nevarnem potovanju obkrožila svet. Pot jo je fizično in duhovno zaznamovala. Skozi trpljenje in stiske je vztrajno sledila nekemu višjemu cilju ter doživela svojo katarzo.

inca

O stiskah mladih na Mirenskem Gradu Za vrednote gre!

Na Mirenskem Gradu je pred kratkim potekala Okrogla miza z naslovom S Svetlobo premagamo temo, ki so jo ob evropskem letu boja proti revščini in socialni izključenosti ter ob svetovnem dnevu revščine pripravili v Društvu prostovoljcev Vincencijeve zveze dobrote (DP VZD). Vsi govorci ok-

žaklja sodelovali še državna tožilka in predsednica društva Beli obroč Vlasta Nussdorfer, psihiater Bernard Spazzapan, sociolog in politični analitik Matej Makarovič, komandir policijske postaje Kristijan Mlekuš, ravnateljica mladinskega doma Malči Belič Olga Rupnik Krže in Klementina Sambolič iz Društva

guba smisla življenja. Mlekuš, policijski komandant iz policijske uprave Šempeter pri Novi Gorici, je opozoril na nasilje v družini, ki ga je po njegovih besedah ogromno. Predsednica društva Beli obroč Nussdorferjeva je dejala, da v sedemletnem delovanju društvu opaža porast klicev in pisem v stiski. Ravnateljica mladinskega doma Malči Belič je povedala, da je pri njih zelo malo otrok, ki bi okusili lakoto in revščino, so pa revni in ubogi v načinu iz-

rogle mize, ki jo je spretno, večkrat s pomenljivimi vprašanji in pripombami, vodila Vida Petrovič, so se strinjali, da v prvi vrsti ni problem materialna revščina, pač pa duhovna revščina in revščina pristnih odnosov. Predsednik društva DP VZD Peter Žakelj je uvodoma naglasil namen okrogle mize, ki je osvetliti problematiko revščine z več vidikov. Na okrogli mizi so namreč poleg

Pelikan. Za Žaklja niso revni le brezdomci, s katerimi se DP VZD že 16 let ukvarja, pač pa so to tudi mlajši pari, revščino pa opaža tudi že pri otrocih. Sociolog Makarovič je opredelil tri dimenzije revščine: prva je materialna, ki je najbolj običajna, obstaja pa še revščina, ki se pojavi kot posledica določene odvisnosti, in pa duhovna revščina, ki se odraža kot brezciljnost oz. iz-

ražanja svojega doživljanja. Psihiater Spazzapan pa je menil, da še noben odvisnik ni to postal, "ker bi ga kak dealer v to prisilil". Je pa zagotovo velika ponudba lahko mamljiva in omogoča nove oblike revščine. Po Makarovičevem mnenju stvari le niso tako črne. Družba rada idealizira preteklost, kar pa ne pomeni, da je bilo včasih manj nasilja. Žakelj se je vprašal, "ali smo zreli za to svobodo".

Severni in severovzhodni predel mesta (37) GORICA, NJENE ZANIMIVOSTI IN NJEN ČAS

Mariza Perat

Omeniti je tudi treba, da je tu leta 1943 bilo priprtih 15 slovenskih političnih osumljenkov, v starosti od 16. do 70. leta in čez. Bivale so ob dvorišču v zadnjem delu samostana. Zanje je vsako nedeljo in praznik bila maša s slovensko pridigo in slovenskimi molitvami. Bogoslužje je opravljal pater Guglielmo Endrizzi, frančiškan in v tistem času vikar na Kostanjevici (*Podatki učiteljice Zore Saksida, Gorica*).

Kostanjevica slovi po svoji bogati knjižnici, v kateri je približno 16.500 knjig. Začetki knjižnice segajo v čas, ko so na Kostanjevico prišli frančiškani. Ti so s Svete Gore prinesli približno 5.000 zvezkov, vendar se

Grobica Burbonov

kralj je postal leta 1824; njegov sin Ludvik XIX. (1775-1844) - umrl je v Gorici v palači grofov Strassoldo; Marija Terezija Charlota, njegova žena (1778-1851) - bila je hči Ludvika XVI. in vnukinja avstrijske cesarice Marije Terezije; Henrik V. (1820-1883) - vnuk Karla X; Luiza Marija Terezija (1819-1864) - vojvodinja parmska; Marija Terezija Beatrice Caietano (1817-1886) - žena Henrika V. in nadvojvodinja Avstrije - Este.

Prav ona ima največ zaslug, da so vsi člani burbonske rodbine pokopani na istem mestu, kot je to želel njen soprog Henrik V. Sarkofagi so iz nabrežinskega kamna. Med prvo svetovno vojno so jih odpeljali na Dunaj, leta 1932 pa so jih znova prenesli na Kostanjevico. V bližini grobnic je pokopan tudi Louis Jean Casimir, vojvoda Blankaški (1771-1839), dvorni minister Karla X. in njegov zvesti spremljevalec v izgnanstvu. V cerkvi na Kostanje-

vici so pokopani tudi člani rodbine Thurn in člani nekaterih drugih goriških plemiških družin.

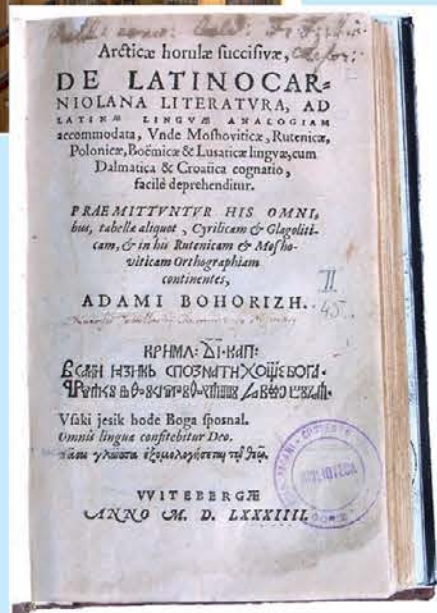
/ dalje

Knjižnica na Kostanjevici

jih je ob raznih selitvah precej porazgubilo. Ob prihodu na Kostanjevico so tako imeli s seboj le nekaj 2.000 knjig. Ko je bilo pozneje ustanovljeno bogoslovje, je število knjig naglo naraslo. Še prav posebno pa se je knjižnica obogatila v času, ko je tu deloval p. Škrabec. Knjižnica hrani tudi starejše spise, predvsem 30 inkunabul. Posebna znamenitost knjižnice je Bohoričeva slovnica iz leta 1584 z avtorjevim lastnoročnim posvetilom.

Druga znamenitost Kostanjevice so grobnice članov francoske kraljevske rodbine Burbonov, zato pravijo Kostanjevici tudi "Mali St. Denis". Omenjeni člani so: Karel X. Filip (1757-1836) -

Izjava Nove revije o protiustavnem povečevanju Tita

Slovensko državo si prilaščajo kapital in naveze izbrancev

Po zmagi Zorana Jankovića na lokalnih volitvah v Ljubljani so njegovi najbolj navdušeni privrženci, dejali bi lahko oboževalci, osebnost ljubljanskega župana dvigali v nebo in mu napovedovali nadaljnjo bleščečo politično kariero. Po njihovem naj bi bilo že zanesljivo, da bo po naslednjih državnoborskih volitvah, čez dve leti, postal novi slovenski premier. Med vrsticami je bilo mogoče zaznati tudi mnenje, ki ga lahko razumemo kot grožnjo. Politični komentator in kolumnist ljubljanskega časnika Dnevnik je namreč zapisal naslednje: "Če je koga doslej motila absolutna vladavina Zorana Jankovića in njegove liste, naj vzame v zakup, da bo zdaj še hujša". Toda ljubljanskemu županu se je zgodil udarec, zaradi katerega je utihnil v svojem samopovečevanju ter se je moral celo upravičevati. Nevšečnost in zadrego mu je povzročil mlajši sin Jure, ki je na javnem prostoru nekemu svojemu znancu predlagal, naj ubije tam prisotnega častnikarja Jako Elikana, sodelavca časopisa Finance.

Drugi krog lokalnih volitev bo v nedeljo, 24. oktobra. Nove župane bodo volili v štirinasedemdesetih občinah, kjer se bosta soočila dva v prvem krogu volitev najboljše uvrščena kandi-

data. Glasovali bodo tudi v štirih mestnih občinah. V Novi Gorici je iz drugega kroga izpadel Črtomir Špacapan, ki je neposredno pred volitvami izstopil iz LDS, stranke v kateri je opravljal vodilne funkcije, ter prestopil v stranko Zares v upanju, da bo kot njen kandidat morda bil ponovno izvoljen za župana mestne občine Nova Gorica. Vendar mu to ni uspelo. Premagal ga je županski kandidat LDS Matej Arčon. V občini Ajdovščina se bo v boju za župana koalicijske stranke, ki jih vodi Boris Jež, soočila s sedanjim županom Marjanom Poljšakom. Ježevi koalicijski se je pred dnevi pridružila tudi krajevna Lista srce.

V Sloveniji pa očitno bolj kot lokalne volitve vzbujajo zanimanje razprave in polemike o tem, kdo dejansko upravlja in usmerja državo. Politično stranko Zares obtožujejo, da svoje privržence namešča za nadzornike v najpomembnejših dejavnostih in strukturah. Nova ministrica za gospodarstvo Darja Radič, ki je sicer tudi podpredsednica stranke Zares, je brez prave utemeljitve odstavila nadzorna sveta Holdinga Slovenske elektrarne in Pošte Slovenije. Imenovala je nove člane obeh nadzornih svetov, premier Borut Pahor in drugi člani vlade pa so njene odločitve brez pridržkov sprejeli. Iz protesta zop-

er tako ravnanje so odstopili vsi člani kadrovskega-akreditacijskega sveta, organa, ki je dajal mnenja o kandidatih. Vlada pa se je po novem odločila, da bo sama izvajala politična kadrovanja.

Po mnenju udeležencev razprave z naslovom Pogledi Slovenije, ki je 14. oktobra potekala na prvem programu javne televizije, Slovenijo prevzemajo in si jo prilaščajo elite, mreže, skupine ali drugačne združbe bogatih in vplivnih posameznikov. Delujejo neuradno, se sestavljajo in odločajo o razdeljevanju denarja, ali natančneje plena. Pri tem te združbe s pridom izrabljajo svoje zveze, poznanstva in prijateljstva v vladi, pri čemer pa premier Borut Pahor ostaja povsem ravnodušen in se obnaša tako, kot da omenjenih pojavov v Sloveniji sploh ne vidi in doume. Izredno razširjena in vplivna naj bi bila mreža bogatašev, ki izhaja iz nekdanje komunistične partije. Pomemben vplivnež naj bi bil odvetnik Miro Senica, sicer življenjski partner notranje ministrice Katarine Kresal, ki domnevno vodi tudi t. i. Združenje Yes. Pred kratkim naj bi nastala nove mreže bogatih in vplivnih ljudi, z imenom Klub XI.

Sociolog dr. Anton Kramberger je v pogovoru za novo številko tednika Mladina dejal, "da se slovenska elita dela blazno pomembno,

je snobovsko važna, mediji pa ji pomagajo k lažni slavi, da dobijo kakšen priboljšek. V resnici pa smo vsi skupaj le najemniki za interese tujine". Opozoril je tudi, "da se tisti, ki se poklicno ukvarjajo s politiko, vedno brez

težav prilagodijo. Sveta namreč ne opazujejo skozi vrednote, ampak prek koristi". Premier Borut Pahor naj bi s svojo pomočjo in vplivi ustvarjal novobodne tajkune, med katerimi je tudi Simona Dimić, vodja njegovega kabineta. Stane Granda, zgodovinar, znanstveni svetnik in univerzitetni profesor, je v pogovoru, objavljenem v novi številki tednika Demokracija, poudaril, "da je zanj najbolj problematično povsod navzoče brezpravje. Slovenska država je ogrožena v svojih temeljih. V razmerah, v katerih živimo, je težko najti njen smisel obstoja. Ko bomo večina v Sloveniji samo še socialni podpiranci, bomo kot socialni podpiranci popolnoma brez vrednosti".

In še pomembna novica iz tekoče kronike dogajanja v Sloveniji. Enainpetdeset znanih osebnosti je ustavnemu sodišču poslalo poziv, naj razglasi, da je povečevanje nekdanjega jugoslovanskega predsednika Josipa Broza-Tita protiustavno. Ustavne sodnike so pozvali, da v postopku ocene ustavnosti o poimenovanju ceste po nekdanjem predsedniku skupne države razveljavijo odlok mestne občine Ljubljana in takšnega poimenovanja ne dopusti, saj grobo krši ustavne pravice državljanov.

Marijan Drobež

Solidarnost se začne v družini

V Kapucinskem samostanu v Vipavskem Križu je 9. oktobra potekalo že tradicionalno srečanje družin Vipavske dekanije. Udeležile so se ga številne družine, od najmlajših do najstarejših članov, ki so sobotno popoldne preživeli skupaj.

Srečanje se je začelo s pogovorom na temo letošnjega pastoralnega leta Nosite bremena drug drugemu. O odnosih in solidarnosti v družini je tekel pogovor z družino Čušin: z dramskim igralcem Gregorjem, ženo Melito in njunimi šestimi otroki.

Sledila je sveta maša, ki jo je daroval koprski škof Metod Pirih, pri maši je prepeval pevski zbor Duri iz Cola, sodelovala je tudi župnija Otlica. Škof Metod je v pridigi spomnil, da sodobni način življenja in dela ni naklonjen družini, zato si moramo prizadevati, tudi z ustrezno zakonodajo, za zaščito družine kot osnovne celice človeške družbe. Teženje vseh mora biti usmerjeno ne le k izboljšanju blaginje ljudi, ampak tudi k boljši izobrazbi, boljšemu zdravju, večji socialni varnosti in ne nazadnje k večjemu zadovoljstvu in srečnejšemu družinskemu

življenju. Staršem je položil na srce, da se kot narod ne bomo obdržali, če bomo otrokom zapustili le avtoceste, prenosne telefone in trgovske centre, pač pa, če jim bomo zapustili slovenski jezik, ljubezen do slovenske zemlje, zdrav ponos in evangelijske vrednote.

Na samostanskem dvorišču so sledili skupni obed, ki ga je pripravila župnija Batuje, ter druženje in nastop Talentov iz naših župnij. S Talenti iz naših župnij smo začeli že v lanskem letu, letos se je število še povečalo. Sodelovali so: študentka Ana Kretič iz Šturij, ki je prireditev povezovala, PZ Duri iz Cola po vodstvom Martine Peljhan, Dekliški pevski zbor iz Črnič pod vodstvom Katarine Ipav; Poletni misijonski tabor na Tajskem sta predstavila udeleženca Katja Božič in Benjamin Tomažič, Lucija Krkoč, prvakinja v gorskem teku je spregovorila o naporih in veselju ob treningih in zmagah, zaigral je Tamburaški orkester Danica iz Dobravelj, ki ga vodi kapelnik Franc Leban, na harmoniko in trobento sta igrala Anže Pižent in Klemen Rosa iz Šembida. Predstavitve talentov je s harmoniko sklenil Blaž Drofenik, lanskeletni svetovni prvak tega glasbila. Animatorji iz programa Popoldan na Cesti in na Slapu so pripravili zanimiv srečelov, izkupiček je namenjen njihovi dejavnosti. Po tretjem srečanju lahko rečemo, da so družine vzele to druženje za svoje.

Jozica Ličen

Dogovor treh občin za centralno čistilno napravo Začela naj bi delovati leta 2015

Občini Šempeter-Vrtojba in Miren-Kostanjevica ter mestna občina Nova Gorica so se dogovorile za gradnjo skupne centralne čistilne naprave. Zgrajena naj bi bila leta 2015, vrednost projekta pa bo preseгла 45 milijonov evrov. Večji del potrebnih sredstev naj bi pridobili iz kohezijskega sklada in državnega proračuna, ostalo bodo prispevale občine.

Centralno čistilno napravo so na Goriškem načrtovali že pred

dvema desetletjema, zanjo pridobili tudi del potrebnih sredstev iz evropskih skladov. Ker do realizacije naložbe ni prišlo, sta morali kasneje novogoriška in šempetrsko-vrtojbska občina ta denar vrniti. Zaradi investicije, ki je bila načrtovana v Vrtojbi in se z njo tamkajšnji prebivalci niso strinjali, je prišlo posredno tudi do ustanovitve nove občine Šempeter-Vrtojba.

Tudi zaradi tega, ker je leto 2017, ko bodo morali imeti vsi večji kraji v Sloveniji čistilne naprave,

vse bližje, je končno prišlo do dogovora o začetku gradnje centralne čistilne naprave na Goriškem. Stala bo na istem mestu v Vrtojbi, kot je bila sprva predvide-

na. Centralno čistilno napravo bodo predvidoma začeli graditi leta 2012 in jo dokončali 2015, poskusno pa naj bi začela obratovati leta 2013. Po izdelavi idejnih projektov v letošnjem letu bodo leta 2011 namenili pripravi projektne dokumentacije, pridobivanju gradbenega dovoljenja ter izvedbi razpisov in izbora izvajalca gradnje. Projekt je razdeljen na več različnih sklopov, tako da tudi pritožbe neizbranih izvajalcev

ne bi smele bistveno upočasniti gradnje, je povedal Mitja Gorjan iz družbe Vodovodi in kanalizacija Nova Gorica.

Investitorji načrtujejo, da bo centralna čistilna naprava ob Vrtojbi lahko očistila kar 41.000 enot. Odpadne vode naj bi bile očiščene tako dobro, da jih bo po čiščenju mogoče spustiti naravnost v vodotoke. Prav tako naj čistilne naprave kljub legi na poplavnemu območju med reko Vipavo in potokom Vrtojbeco ne bi poplavljaljo, ker bo povzdignjena na poseben plato.

V novogoriški družbi, ki pripravlja projekt, so povedali še, da bo potrebno zgraditi tudi nove kanalizacijske vode. Skupna dolžina kanalizacije, ki bo vključena v investicijo, bo kar 15.686 metrov.

Papirna industrija na Slovenskem Soočanje z rekordno podražitvijo surovin

Podjetja papirne in papirno predelovalne industrije v Sloveniji so lansko poslovno leto končale s skupnim dobičkom v višini okoli 19 mili-

jonov evrov. Negativni vpliv svetovne gospodarske krize pa se najbolj kaže šele letos, predvsem v papirni industriji, ki se sooča z rekordnimi podražitvami surovin

in bo leto verjetno končala negativno.

Slovenska papirna industrija je v svetovnem merilu zelo nišno usmerjena, izdeluje posebne vrste papirjev in je večinoma v tuji lasti. Po velikih investicijah in prestrukturiranju zlasti v zadnjem desetletju je slovenska papirna industrija že dobro prilagojena na mednarodni trg, zato drastičnih težav zaradi krize doslej ni bilo, pravi direktorica Združenja papirne in papirno predelovalne industrije pri Gospodarski zbornici Slovenije (GZS) Petra Prebil Bašin. Obenem pa priznava, da poslovno okolje v Sloveniji postaja vedno bolj stroškovno obremenjujoče, kar lahko vpliva na dolgoročno razmišljanje tujih lastnikov slovenskih papirnic. Kot je Prebil Bašin-

nova dejala za STA, za proizvajalce papirja velja, da je kriza s svojim repom udarila šele letos, saj so se surovine rekordno podražile. Cene so se začele dvigovati konec tretjega četrtletja lani in že dosegle rekordne vrednosti. Posamezni materiali, celuloza in odpadni papir, so se podražili tudi že za več kot 100 odstotkov. Poleg tega so cene energentov nad evropskim povprečjem in se še dražijo, pravi Prebil Bašinova in dodaja, da so v papirni in papirno predelovalni industriji predvsem zaskrbljeni zaradi trošarin. Te znašajo kljub zmrznilni novih dvigov, denimo pri elektriki 3,05 evra na megavatio uro, kar je še vedno trikrat več kot v povprečju drugje po Evropi, to pa negativno vpliva na konkurenčnost slovenskih podjetij na svetovnih trgih. Podjetja papirne industrije namreč izvozijo 85 odstotkov, podjetja papirno predelovalne industrije pa blizu polovice svoje proizvodnje. Družbe iz papirno predelovalne industrije, ki so pri predelavi kartonske embalaže večinoma vezana na slovensko predelovalno industrijo, so negativne

posledice svetovne gospodarske krize občutile že lani. Ustvarile so skoraj petino manjšo proizvodnjo kot leto prej, letos pa poslujejo nekoliko bolje.

Sedem slovenskih papirnic zaradi razmer na trgu trenutno posluje z izgubo, verjetno bo tudi konec leta tako, kljub temu da so proizvodne količine na ravni lanskim. Zaradi stroškov in dodatnih obremenitev tako na surovinskem kot tudi energetskem področju in zaradi dajatev države na združenju ugotavljajo, da se konkurenčnost panoge poslabšuje.

Papirna in papirno predelovalna industrija v Sloveniji zaposluje slabih 5000 ljudi, število pa se je v zadnjem daljšem obdobju zmanjšalo za nekaj sto delavcev, in sicer zaradi prilagajanja ponudbe povpraševanju. Tudi v evropskem merilu je kriza pokazala, da so bile zmogljivosti preobsežne, tako da je bilo veliko zaprtih tovarn ali papirnih strojev. Podjetja se še vedno prestrukturirajo in optimizirajo proizvodnjo, prav tako se še vedno povezujejo med seboj v večje sisteme, kamor so vključena tudi slovenska podjetja.

Združenje papirne in papirno predelovalne industrije pri GZS po številu podjetij pokriva dobro tretjino podjetij v panogi v Sloveniji, po številu zaposlenih pa okoli tri četrtine. V panogi je sicer sto podjetij, od tega je devet velikih (med te spadajo tudi papirnice), dve srednji, ostalo pa so mala in mikro podjetja.

Največje po številu zaposlenih je podjetje Paloma, veliko podjetje je tudi Vipap Videm Krško, ki je v češki lasti, podjetji Količevo Karton in Papirnica Vevče sta v avstrijski lasti, papirnici Radeče Papir in Goričane sta v slovenski lasti. Letna proizvodnja slovenske papirne in papirno predelovalne industrije znaša okoli 950.000 ton, od tega je 700.000 ton papirja (papir, karton, lepenka in higienski papir), dobrih 200.000 ton pa predstavljajo papirno predelovalni izdelki.

Večino odpadnega papirja slovenska podjetja uvažajo, kupujejo ga pri zbiralcih odpadnega papirja. Papirnice so lani porabile okoli 400.000 ton odpadnega papirja, v Sloveniji se letno zbere okoli 168.000 ton. Poraba papirja v Sloveniji je okoli 365.000 ton letno.

Terčeljev shod v Logu pri Vipavi

Zelo doživet dogodek

Marijino svetišče v Logu pri Vipavi je bilo v nedeljo, 17. oktobra 2010, do zadnjega kotička polno ljudi dobre volje, ki so sprejeli vabilo in

je deloval in bil umorjen v ljubljanski nadškofiji. Piriš je poudaril, da je bil Terčelj pričevalec, ki je s pridiganjem in poučevanjem poglabljajl vero, moralno zavest in

danjih in predvsem težkih trenutkih ter naj se vere ne sramujejo. Sklenil je z zahvalo Terčeljevemu odboru ter združenemu pevskemu zboru vipavske dekanije, ki je pod vodstvom maestra Jožeta Trošta in ob orgelski spremljavi Ane Trošt navdušeno prepeval Terčeljeve liturgične pesmi. Ob sklepu pridige je Alojz Grahor v imenu laikov škofu izročil podpise v znamenje podpore pri nadaljnjih postopkih za razglasitev Filipa Terčelja za mučenca. V tretjem delu je Bogdan Vidmar

prišli na Terčeljev shod. Obiskovalec je že na vhodu prejel molitev za poveljanje g. Filipa Terčelja. Njegova podoba je bila v cerkvi nazorno nameščena. Cerkev je bila za to priložnost odeta v rdeče nageljne, na eni strani simbol mučeništva, na drugi pa tudi simbol slovenstva, kar je oboje globoko zaznamovalo Filipa Terčelja. Dogodek je bil organiziran v treh delih. Uvodoma je bilo kratko predstavljeno življenje tega velikega moža, duhovnika in narodnega buditelja, po rodu iz Grivč pri Ajdovščini, ki so ga povojne oblasti 7.1.1946 zahrbtno umorile v Štulčevi jami pri Davči. Z recitalom, ki ga je podala skupina laikov, so zažvela pomenljiva sporočila iz Terčeljeve poezije o potrebi po oblikovanju dobrih značajev, vlogi matere in očeta ter razvijanju pravega družinskega življenja. Danes še zlasti aktualno razločevanje med materialisti, ki bodisi domoljubje ali pobožnost gojijo samo toliko, kolikor jim prinaša materialne koristi. Na drugi strani pa, kdor v duševnem bogstvu odkrije zaklad, se z močno voljo trudi, da ga nikoli ne izgubi. Glavna prošnja, da bi Filip Terčelj čim prej dosegel čast oltarja, je uvedla sv. mašo, ki jo je ob somaševanju več kot dvajsetih duhovnikov vipavske dekanije daroval koprski škof ordinarij msgr. Metod Pirh. V bogati pridigi je najprej spomnil, da sta pokojna duhovnika Filip Terčelj in Franc Krašna že uvrščena na seznam žrtev in mučencev komunističnega režima, ki ga je slovenska Cerkev posredovala papežu Janezu Pavlu II. Dalje je podčrtal, da je pokojni Terčelj po rodu Primorec, vendar

slovensko kulturo v času italijanskega potujčevanja in nesprejemljivega kršenja človekovih pravic. Označevala ga je plemenita učenost, modrost in ljubezen do Gospoda. Bil pa je tudi velik socialni delavec. Zaradi tega je lahko Terčelj danes velik zgled vsem, ki delajo z ljudmi v stiski, kar letos Cerkev na Slovenskem poudarja v programu Nosite bremena drug

drugemu. Po drugi strani pa je lahko zgled tudi vsem katehistom in učiteljem. Škof Pirh je dal velik poudarek Terčeljevi široki razgledanosti in izobraženosti in opozoril, kako pomembno je, da kristjani svojo vero poznajo. Poznavanje vere jim omogoča, da jo lahko razločujejo od nevere ter da jo zagovarjajo povsod, kjer je to potrebno. Duhovnike je Pirh spodbudil, naj nenehno skrbijo za izobraževanje: "Samo če boste svojo vero poznali, boste zanj tudi pričevali". Tudi verniki naj se ne bojijo pričevati za vero v vsak-

mu. Kot je danes mogoče iz pripovedovanja prič razbrati, je znano, kje so duhovnika zajeli ter na kateri domačiji so ju zaprli in zasliskovali, kakor tudi, kdo ju je v Štulčevi jami ustrelil. Peternej je sklenil, da si po njegovem mišljenju pokojna duhovnika zagotovo zaslužita čast oltarja kot mučenca. Vidmar pa je poudaril pogum domačinov v Davči, da so opravili prekop na davško pokopališče in postavili primerno znamenje že v času, ko je bilo od oblasti prepovedano.

JBA

Socialna vloga delovnega razmerja

Mobbing ali psihično nasilje na delovnem mestu (2)

Znanstvenikom je uspelo opredeliti nekatere osebnostne lastnosti, ki so skupne pri žrtvah mobbinga: negativna samopodoba, sramežljivost, emotivnost, prevelika vestnost in odkritost, pomanjkanje domišljije, nerealna podoba o svojih sposobnostih in o zahtevah, ki prihajajo iz delovnega okolja, nevroze... Tudi nekatera psihološka nagnjenja označujejo žrtve mobbinga: težnja, da drugi prevladujejo nad njimi, podložniški značaj, opustitev nalog na delu, ko se srečajo s težavo...

Take osebnosti, ki ne znajo funkcionalno reagirati na psihično nasilje, trpijo zaradi delovnega stresa, nimajo nobene strategije, da bi mu bile kos, uporabljajo od 10 do 52% svojega delovnega časa za načrtovanje obrambnih sistemov ali se začnejo posluževati miselnih avtomatizmov. Stres, ki je posledica nasilja, je direktni vzrok za nastanek psiholoških in psihosomatskih problemov: težave koncentracije in spomina, kriza osebnosti, občutki izčrpanosti, depresija, šibkost imunskega sistema, glavoboli, prebavne motnje, kožni izpuščaji, motnje spanja, vznemirjenost, povečano nagnjenje k samomoru in uporabi mamil, povečana nevarnost za rakasta obolenja in kardiološke bolezni.

Posledice psihološkega nasilja se kažejo tako v družini žrtve kot v celotnem delovnem okolju in na vseh osebnostih, ki vanj spadajo. Žrtev mobbinga je večkrat odsotna zaradi zdravstvenih problemov, se odpove delovnemu razmerju, zamenja službo in tako negativno učinkuje na ekonomsko ravnotežje v družini. Na delovnem mestu se taki osebi sodelavci bojijo pomagati, da ne bi tudi sami postali žrtve. Celotno vzdušje in produktivnost se poslabšata, zaposleni so manj motivirani in kreativni. Na drugi strani se tudi delodajalec zaveda negativnega vzdušja: zaveda se, da se količina opravljenega dela

manjša, in boji se, da se bo moral soočiti s pravnimi postopki in plačati odškodnine.

Če delodajalec spozna, koliko negativnih posledic ima mobbing ne samo za posameznika, ampak za celotno poslovno družbo, je že na dobri poti za rešitev problema. Cilj mora biti ta, da se bodo vsi zaposleni dobro počutili na delovnem mestu in da bodo sami znali uporabiti učinkovite strategije za premostitev stresa in psihičnega nasilja. Take strategije

mestu. Vsak zaposlen mora imeti jasno opredeljeno vlogo v družbi. To, kar se zahteva od nje, mora biti jasno izrečeno, opraviti mora svoje delo, a imeti tudi možnost, da to naredi na način, ki mu najbolj ustreza: dobro je, da se ne preveč časa ukvarja s suhoparnimi in ponavljajočimi se dejavnostmi. Vsi morajo poznati vrednote, ki so pomembne v poslovni družbi in biti redno obveščeni o vsem dogajanju v organizaciji (sestanki,

moramo izvajati na organizacijskem nivoju, v delovnih skupinah za izboljšanje timskega dela, na ravni komunikacije in skupnega prejetja odločitev, na individualni ravni, da vsako osebo postavimo na tako mesto v poslovni družbi, ki je najbolj primerno za njene sposobnosti in značajske lastnosti.

Najprej mora vodstvo družbe preveriti razširjenost pojave mobbinga, ga razložiti vsem v družbi in ga prepovedati, tako da je jasno, kje se konča navaden konflikt in kje se začne nasilje. Zaposleni morajo biti seznanjeni s psihičnim nasiljem in z njegovimi posledicami ter sodelovati pri rešitvi problema tako, da se bo nasilje končalo in izboljšalo socialno življenje na delovnem

pisna sporočila), tako da lahko prispevajo k ustvarjanju določene kulture sodelovanja in zaupanja med zaposlenimi. Management mora biti spreten v komunikaciji in sposoben upravljati katerikoli konflikt, tako da se izogne razvoju mobbinga. Ko preveri prisotnost nasilja, mora biti diskreten in obvestiti žrtve, kje lahko najde pomoč (npr. pri tistih, ki so v podjetju zadolženi za zdravje in varnost, delavske pravice ipd. ali pri specialisti izven delovnega okolja). Pri tem je najbolje, če žrtev mobbinga skuša ohraniti samozavest, ugotovi čim več pozitivnih socialnih stikov na delu in poiskati pomoč tudi v družini in med prijatelji.

Katja Ferletič

Srečanje slovenskih predstavnikov na goriški prefekturi

Težave z zapisovanjem slovenskih imen v uradnih dokumentih

Težave s pravilnim zapisovanjem šumnikov v uradnih dokumentih so bile v središču pozornosti na nedavnem srečanju med namestnico goriške prefektinje Glorio Sandro Alegretto, deželnim svetnikom SSK Igorjem Gabrovcem, strankinim tajnikom Julijanom Čavdkom in pokrajinskim predsednikom SSO Walterjem Bandljem. Na problem so stranko Slovenske skupnosti v zadnjih tednih opozorili nekateri rojaki, ki so zaman zahtevali dokumente s pravilno zapisanimi imeni in priimki. Razlog za to naj bi bil odlok ministra za javno upravo Renata Brunette, ki ureja poenostavitev in standardizacijo prenosa osebnih podatkov, pri čemer so jo nekako skupile številne črke neitalijanskih abeced. Medtem sta deželna svetnika Igor Gabrovec in Franco Brussa tudi formalizirala interpelacijo predsedniku dežele Renzu Tondju, ki ga je s problemom seznanila tudi županja občine Škocjan (San Canzian d'Isonzo) Silvia Caruso. Na nekem potnem listu so zmanjkale strešice na imenu, ki je pravilno zapisano na osebni izkaznici. Zadevo že preverja pravna služba

parlamentarcev skupine Južnotirolske ljudske stranke SVP v Rimu. Gabrovec, Čavdek in Bandelj so namestnici prefektinje tudi izrazili zaskrbljenost, da ni morda takih primerov več, le da jih občani morda niso z njimi seznanili.

Soočanje na prefekturi v Gorici je privedlo le do ugotovitve, da je v odloku izrecno omenjen zakon 482 iz leta 1999, medtem ko ni ne duha ne sluha o našem zaščitnem zakonu 38 iz leta 2001. V njem je v 7. členu izrecno predvidena pravica do pravnega zapisovanja slovenskih imen in priimkov na

vseh uradnih dokumentih. Prav tako ni še jasno, ali so se težave pojavile zaradi vsebine dekreta samega ali pa zaradi njegove napake interpretacije. Podprefektinja Alegretto je vsekakor zagotovila, da zadevo temeljito preverjajo s pristojnimi uradi na notranjem ministrstvu.

Na srečanju s podprefektinjo je Gabrovec poudaril tudi, da nastaja problem zaradi ponavljanja enakih serijskih števil na dvojezičnih izkaznicah, ki jih izdajajo v Gorici, in na tistih, ki jih menda izdajajo v Dolini Aoste. Navedel je konkreten primer goriškega Slovenca M. F., ki se je moral pred oblastmi zagovarjati, češ da ima v žepu ukraden oz. ponarejen dokument. Naposled se je vendarle izkazalo, da je bila osebna izkaznica iz Doline Aoste z enako serijsko številko ukradena, naš rojak pa s tem seveda ni imel nobene zveze. Posebej nerodno je, ko se to zgodi v tujini in prizadeti državljani konkretno tvega, da ga kot osumljenca kratkoma aretirajo. Navedeni primer ni osamljen, je pojasnil Gabrovec, zaradi tega morajo pristojne oblasti poskrbeti, da se to ne bi ponovilo.

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Palik
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tiskarjev v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 19. oktobra, ob 14. uri.

Kako bedno, človeka nevredno je nasilje

Vse zaradi ene same žoge

Ko bi me kdo vprašal, kaj ima moj pes najrajši, bi po vsej verjetnosti odgovorila žogo. Kar ponori, ko vidi, da vzamem v roko žogico in da se bova igrali. In skače, laja, pri naša, veseli se pač. Sicer bi rekla, da ne do norosti. Obvlada se. Če vidi, da jaz odhajam, pozabi na žogo in steče za mano, na ukaz "pfuj" jo izpusti iz ust, pa tudi naveliča se igre. Tekanja za tole kotalečo se kroglo, ki je zasvojila svet. Da, svet, kajti podobno kot psi letajo za žogo ljudje, razlika je le v tem, da se neštetokrat, prevelikokrat ne znajo več obvladati. Zaradi denarja, zaradi družbenih modelov, zaradi tega, ker je žoga lahek izgovor za nasilje in razgrajanje, ali samo zato, ker se človek prevelikokrat spozabi in prekorači mejo dopustnega. Pred kratkim sem z nejeverjo in žalostjo spremljala posnetke iz Genove, kjer so srbski skrajneži, ki so se v mesto pripeljali, da bi spremljali nogometno tekmo za kvalifikacijo na evropsko prvenstvo, dobesedno spravili mesto na kolena. Prizori so bili bedni, tragični, človek bi ne verjel svojim očem. Molotovke, udarci,

goreči avtomobili in smetnjaki, tepeži, pendreki in pesti, vpitje, napadi na lastno nogometno moštvo. Nasilje, zgolj nasilje iz objestnosti in obsedenosti z njim. Nasilje, ki je cilj samega sebi in pred katerim trepetajo Genova, nepripravljena italijanska policija in predvsem celotna srbska politika. Zaradi kotaleče se žoge, ali pa je ta žoga samo izgovor, samo priložnost. Zaradi človeške želje po nasilju, po prevladi. Zgodovina srbskega huliganstva je dolga zgodba, ki je povezana s četniškim gibanjem in s samo vojno. Nogometni navijači so namreč med vojno postali največji nasilneži in zločinci. Podobno kot so to postali tisti, ki so bili po poklicu mesarji. Isti nasilneži, ki so pred tednom dni napadli udeležence Parade ponosa v Beogradu in se znesli tudi nad mestom samim

in demokratičnimi institucijami. Nasilje, ker je to edina vsebina, ki jo taki ljudje poznajo, edini način izražanja, edino sred-

stvo komuniciranja. Nasilje, obrbite glave, mišičaste roke in tetovaže na ramenih. Sprašujem se, ali so si ti ljudje, po večini gre za mladino, sploh kdaj vzeli čas in se zamislili nad svojim

početjem, prisluhnili sočloveku, iskali smisel življenja. Ali jih je prehitro potegnila za sabo politična propaganda, hrup na stadionih, želja pa prednjačenju, do katerega je nasilje v naši družbi prevelikokrat najlažja in najhitrejša pot. Je pri nas drugače??? Občutek imam, da se svet vse bolj globa-

ram vseeno napisati napadajo in tepejo, pri meni doma še pajkov ne pobijamo) tudi pri nas. Ne da bi sploh pomislili, kdo nam je dal pravico soditi in vzpostavljati red. Kako lahko sploh odločamo, kdo je dober, kdo slab, kdo je na pravi poti, kdo na napačni. V vsakem trenutku bi se morali zavedati, da nismo tu zato, da bi komurkoli sodili. Tu smo samo zaradi sebe, da se zamislimo, da rasemo, da skušamo razumeti. In biti ljudje. In vendar tudi pri nas kot obsedeni tečemo za isto se kotalečo žogo, za žogo, ki je samo usnjena žoga, a odloča o revščini in bogastvu, o prestižu, o moči, in je tolikokrat izgovor za nasilje. Sosedje so me pred kratkim presenetili z novico, da so se vrnili ob treh ponoči in da so bili v Stožicah. Bila sem nekoliko površna, saj sem pravkar razmišljala o njihovi strehi, ki je že bolj podobna situaciji kot strehi, pa sem vprašala, kje je to. Čeprav vem za Stožice in njihovo zgodbo. Presenečeni so me pogledali, češ Stožice, a jih ne boš šla pogledat, a jih ni-

si še videla, a ne veš, da je to naš ponos, a si niti ne predstavljaš, kako so lepe. Ne, vsega tega si ne predstavljam, ne spada pač v prioritete mojega življenja, niti ponosna ne znam biti na Stožice, ne zamerite mi. Vem pa za Vegrad, za Prevent in za druge, vem za stisko teh ljudi, ki ne vedo, kako bodo preživeli. Vem za njihove obraze, za njihove družine in ne morem biti ponosna na to. Predvsem ker vem, koliko so Stožice stale, vem, kako je bilo s tem denarjem, in ne razumem, zakaj bi bile v ponos državi, ki se ne more potegniti iz krize. In zakaj naj bi bila država, v kateri znaša povprečna delavska plača (in srecen je, kdor jo prejema) 400 evrov, z izgradnjo Stožic bolj evropska. Ne maram nasilja, ne maram prostaštva, ne maram niti žog, ki se kotalijo na denarju in zaradi denarja. Za človeka mi je, zato da bi končno razumel, da bi ti človek ne pomeni zmagovali tekem in zažigati smetnjakov, ampak prisluhniti, pomagati in ljubiti v vsakdanji preprostosti. Ravno v tem je veličina človeka, da zna postati velik z malimi dejanji. In želja, da bi svet končno spoznal, kako bedno, žalostno je nasilje, v meni nikoli ne ugasne. Niti, ko po televiziji spremljam žalostne prizore iz Beograda in Genove.

Suzi Pertot

Začela so se deželna odbojarska prvenstva

Cilj: ostati v deželnem vrhu

Konec prejšnjega tedna so se začela tudi deželna odbojarska prvenstva; malce v zatišju, saj je odbojarsko dogajanje pri nas v zadnjem času zasenčilo moško svetovno prvenstvo, ki je - kot smo obširno poročali - obiskalo tudi Trst in se v Rimu končalo z zmago slavjem Brazilije. Zdaj pa je nastopil čas za ligaške boje v moških in ženskih konkurencah, v katere se je spustila deveterica naših postav. Povejmo po pravici, stanje v odbojarski srenji v Furlaniji Juljski krajini ni rožnato. Slabosti odbojarske zveze se kažejo z zapoznelimi razpisi za prvenstva in koledarji,

pokrajinah. Poglejmo pobliže, kaj nas čaka v posameznih prvenstvih. Naš edini predstavnik v ženski deželni C ligi je Sloga, ki pa bo v oslajenosti postavi v primerjavi s prejšnjo sezono iskala v prvi vrsti obstanek v ligi. Novi trener, povratnik Martin Maver, bo skušal ovrrediti nekatera roso mlada dekleta, saj je pri belo-rdečih baje nastopil čas za pomladitev vrst. V D ligi pa bosta merila moči Kontovel (potrjeni trener Tanja Černe), ki je že lani v tej konkurenci igral vidno vlogo in bo skušal uspešno zgodbo nadgraditi z uvrstitvijo v končnico za napredovanje, ter Bor, ki je v pre-

terij njeni člani so bogatejši za koristno izkušnjo v B2 ligi, tako da bo ta postava - pod vodstvom umirjenega Sovodenjca Lucia Battistija - nedvomno največja atrakcija našega odbojarskega pogona. Igrišče bo pokazalo, ali so belo-rdeči zreli za vnovično napredovanje (s katerim so ogreli srca privržencev in vse naše skupnosti že pred dvema letoma). Slovenske barve bodo v isti ligi branili tudi sovodenjska druga Slogina postava (ekipo perspektivnih mladincev trenira Ivan Peterlin), Soča (novi trener je povratnik Vojko Jakopič iz Posočja) in šandreški Val s potrjenim vodjo Robertom Makucem. Za slogaše sta cilja obstanek v ligi in rast roso mladih odbojartjev, izkušeni šesterki z Goriškega pa bosta skušali zlestiti čim više, realen pa se zdi boj za mesto na zgornji polovici razpredelnice.

Pri goriški Olympii so do zadnjega upali v vključitev v C ligo kljub lansnemu nazadovanju, naposled pa bo šesterka nastopala med četrtoligaši. Sloga je na mladinski ravni vodilna na Tržaškem, na Goriškem pa to mesto zaseda prav Olympia, zato je potrjeni strateg, Kanalec Zoran Jerončič, ocenil, da je res škoda, da bodo obetavni fantje merili moči v objektivno skromni konkurenci. V tem prvenstvu je na startu tudi števerjanski Naš Prapor, ki goji nekako bolj rekreativne vsebine. Brici, ki jih še naprej vodi domačin Sandro Leghissa, bodo igrali predvsem sebi v zadovoljstvo, od Goričanov pa gre pričakovati boj za vrh.

HC

Derbi Sloga - Olympia 27.3.2010

negotovostjo do zadnjega, kdo bo nastopal v tem ali onem prvenstvu, za kar pa so navsezadnje kriva tudi društva, ki so v hudih škripcih tako s članskimi moštviki kot predvsem na mladinskem področju. Iz te splošne sivine pa izstopa prav slovensko gibanje, ki je zlasti pri moških prava gonilna sila v deželi. In sploh ne zgolj zato, ker je vrhunski odbojki podarila Mateja Černica in Lorisa Maniaja. Po izpadu moške ekipe Trieste Volley 2010 Televita - ki je nastala prav ob "tržaškem" svetovnem prvenstvu, je sicer zamejska odbojka spet ostala brez zastopnikov v državni ligi, pa vendar je pri navačenju najmlajših in delu z mladinskimi pogoni model, po katerem se lahko zgledujejo klubi v vseh štirih

tekli sezoni gladko izpadel iz C lige in začel z mladinkami nov ciklus pod vodstvom nekdanje odlične igralka in v zadnjih letih vzgojiteljice mladih sil Betty Nacinovi.

V moških prvenstvih je v spiskih igralcev naših ekip zelo malo sprememb, saj poleti premikov

HOKEJ IN LINE

A1 liga: Polet Kwins - Civitavecchia 2:9

NOGOMET

D liga: Kras - Padova 2:2

Promocijska liga: San Daniele - Juventina 1:3, Zaulse - Vesna 2:1

1. amaterska liga: Sovodnje - Staranzano 3:1, Centrosedia - Primorec 2:2

2. amaterska liga: Zaria/Gaja - Piedimonte 0:1, Roianese - Primorje 4:1, Mariano - Breg 4:0

3. amaterska liga: Sagrada - Mladost 0:1

KOŠARKA

C1 liga: Spilimbergo - Jadran 69:86

C2 liga: Breg - CBU 86:68, Bor - Servolana 76:70

D liga: Grado - Kontovel 64:73

ODBOJKA

Ženska C liga: Sloga - Tarcento 2:3

Moška C liga: Soča - Sloga Tabor 0:3, Fincantieri - Sloga 3:0, Val - Triestina 0:3

Ženska D liga: Bor - Villesse 3:0, Kontovel - Azzano 1:3

Moška D liga: Cordenons - Olympia 1:3, Naš Prapor - Hammer 3:1

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

54

Iskreno vam priznam, da sem tudi sam med tistimi, ki smo zares naveličani, ko dan za dnem po radiu poslušamo v jutranjih urah, kako je tisti dan "svetovni dan" ne vem več česa. Govorim seveda o dejstvu, da je svetovnih dnevo vode, kruha, zdravja, boja proti temu ali onemu, zavzemanja za to in ono in še za kaj, odločno preveč in je s tem tako, kot je z digitalno fotografijo: ko je fotografij preveč, je fotografij pravzaprav premalo. Povedano se seveda sliši kot absurd, a to ni, če dobro premislimo. Vsakdo izmed nas, ki je kdajkoli imel v rokah stari fotografski aparat, danes mu rečemo strokovno: analogni, je z njim gotovo posnel nekaj filmov, katere je odnesel lepo razvit k fotografu in je teden dni kasneje prinesel domov fotografije; nekatere so bile lepše od drugih, druge slabše, celo slabe so bile med njimi, a bile so - fotografije. Prišel je svet digitalne fotografije, ki je vsem nam omogočil, da fotografiramo vse in nič obenem, le malokdo od nas pa fotografije še razvija in tako teh fotografij dejansko nikjer ni, če seveda

odmislimo nosilce digitalnih zapisov dvomljive vrednosti, za katere niti njihovi izumitelji dejansko ne vedo, koliko časa bodo trajali. Preprosto povedano: razni diski, spomini in ključki, v katere shranjujemo digitalne fotografije, so sicer zelo priročne zadeve, a že v našem skromnem uredništvu imamo trdi disk (hard disk) pokvarjenega računalnika, ki ga ne moremo več odpreti, na njem pa je vsaj 15 tisoč naših fotografij, med njimi je dobra tretjina portretov še živčih in tudi preminulih javnih osebnosti... Razni vsevedi in drugi "strokovnjakoviči" bodo sedaj takoj povedali, kako nesmpetno smo bili, ker nismo imeli še ene kopije tega trdega diska, a nima niti smisla odgovarjati, da sta se pokvarila istočasno oba. Baj, tako vedo povedati strokovnjaki, bi se fotografije s pokvarjenega trdega diska še dalo rešiti, a bi zato morali poslati trdi disk v neko specializirano podjetje, ki nam je izstavilo predračun: nekaj nad tisoč evrov, s pripisom, da ne zagotovijo rešitve fotografij. In tako imamo sedaj v uredništvu trdi disk kot spomin in v opomin! Zato bom še enkrat ponovil, da je digitalna fotografija v bistvu fotografija, ki je ni...

Pa nisem mislil pisati o digitalni fotografiji, ki je shranjena nekje v neopredeljenem digitalnem svetu, ampak o nelagodju, ki me obide vsakokrat, ko mi jutraj radijski poročevalec naznani, da "je danes svetovni dan"... in seveda navede, česa je "svetovni dan". Tu moram objektivno priznati, da v Italiji niso tako obsedeni s "svetovnimi dnevi" vsega kot v Sloveniji, ampak samo s tistimi "svetovnimi dnevi", mimo katerih ne morejo, se pravi, da povejo samo za tiste svetovne dni, za katere trenutni dnevi italijanski politiki ugaja, da jih povedo. Sicer pa v Italiji "svetovnih dnevo..." ni. To je zelo podobno predvajanju raznih športov po italijanski vsedrjavni televizijski mreži: če so v kakem športu njihovi športniki dobri, kažejo omenjeni šport na vse pretege, če so pa zanič, teh televizijskih prenosov preprosto ni.

Ivan Cankar

revščina. Letošnjemu svetovnemu dnevu boja proti lakoti je namreč sledil še dan boja proti lakoti in je bilo zato to dvodnevje kot nalašč za razmislek o nas samih in o revščini v svetu, a tudi o revščini okrog nas. Predvsem pa je bila to priložnost za razmislek o našem odnosu do hrane, ki jo naša družba zametava, ljudje pa v svetu umirajo zaradi pomanjkanja osnovnih živil.

Fantje in punce moje generacije, tiste, ki ima danes že več kot petdeset let, še nosimo v spominu dolge pripovedi naših starih mater in starih očetov, ki so zvečine preživeli "lakoto in vojsko", pravzaprav so preživeli dve svetovni vojni, ki sta s seboj prinesli tako lakoto kot revščino. Ni je knjige, ki bi meni tako dobro naslikala, kaj je resnična lakota, kot spomin na živo pripovedovanje starega očeta Alojza, ki je bil med prvo svetovno vojno štiri leta ujetnik v Rusiji in nam je otrokom ob "slačanju tursce", kot smo na Vipavskem rekli ličkanju koruze, pripovedoval, kako so sestradini in zelo revni ruski otroci v strašnih zimah v Moskvi z drobnimi prstki pod ujetniškimi mizami iskali drobtinice kruha... In ni je knjige, ki bi mi znala lepše in bolj živo opisati, kaj pomeni lakota v ujetništvu in na begu, kot so bila pripovedovanja starega očeta Henrika, ki nam je pripovedoval dolge zgodbe, polne lakote in stradanja, grozljivega mraza in revščine s svojega sedemletnega bega iz Moskve do Vladivostoka, od koder so potem s tovariševskimi vojnimi ubežniki z ukradenim ladjo le prišli do Trsta, nekaj let po končani prvi svetovni vojni seveda. Če k temu dodam še pripovedovanja naših staršev, ki so tudi prekleto dobro okusili in vedeli, kaj je revščina, še lastne izkušnje iz časov, ko smo še vedeli, kaj in po koliko je črn kruh, lahko zapišem, da me vedno pretrese, ko berem grozljive podatke o lakoti in revščini v svetu.

In se vedno, ampak zares vedno!, tudi takoj spomnim na mojstrsko ter boleče lepo črtico Ivana Cankarja o materi, ki je šla iskat kruh za svoje otroke, a ji ga niso dali.

Posledice nedavnih poplav na Goriškem se še občutijo

Deželni svetnik SSk Igor Gabrovec v Gabrjah

Posledice septembrskih poplav reke Vipave, ki so prizadele občino Sovodnje ob Soči, se še vedno močno občutijo na nekaterih gospodarskih objektih. Brez takojšnje in učinkovite javne pomoči pristojnih ustanov je nadaljnja proizvodnja zelo otežena, če ne celo postavljena pod vprašaj. To so zelo strnjene ugotovit-

kar povzroča zamude in vsakdanjo oskrbo. Škoda je nastala tudi na materialu, ki ni več uporaben. Celotno stanje so nadalje v bolj podrobnih obrisih predstavili lastniki podjetja, Nataša, Robert in Boris Čaudek. Ocenjevanje škode še poteka in je že sedaj doseglo izredno visok znesek; posledično je to zelo zahteven zalogaj za podjetje.

z deželnimi funkcionarji. Do konca meseca bi moral biti pripravljen poseben zakon s ciljem pomagati ljudem v takih stiskah. Učinkovitost pa bo seveda odvisna od sredstev, ki jih bo Dežela zagotovila. Za prejem zadovoljivega prispevka bo potrebno budno spremljati potek dogajanja in stalno opozarjati na še vedno odprte

ve obiska pri podjetju Caudek Srl v Malnišču in pri kmetiji Pipan v Gabrjah, ki ga je opravil deželni svetnik SSk Igor Gabrovec; spremljali so ga še občinski svetniki opozicije Peter Černic (SSK), Walter Devetak in Vlado Klemše (oba Skupaj za Sovodnje). Skupini se je pridružil še pokrajinski tajnik SSk Julijan Čavdek. Na sestanku v podjetju Caudek in pri ogledu proizvodnje so ugotovili, da je proizvodnja še vedno daleč pod normalnim standardom, saj se na strojih pojavljajo posledice poplave,

Zaradi tega potrebuje podjetje takojšnjo podporo javnih uprav, da lahko ohrani svojo konkurenčnost, delokrog in stopnjo zaposlenosti. Pri ogledu proizvodnje in lokacije je bilo ugotovljeno tudi, da je reka Vipava prekorčila strugo tam, kjer bi moral biti nasip, ki ga ni več. V zvezi s tem bosta oba načelnika opozicije vložila svetniško vprašanje, da se zadeva razjasni. Gabrovec je podjetju orisal, kaj se v tem trenutku pripravlja na Deželi, in povedal, da je pri tem v stalnem stiku

težave; Gabrovec je ob tem izrazil svojo razpoložljivost. Sledil je obisk kmetije pri Pipanovih v Gabrjah, kjer je reka Vipava preplavila štalno in opustošila bližnje njive in nasade. Škoda je nastala tudi na strojni opremi. Ob tem obisku so si Gabrovec in ostali ogledali še del struge, kjer je prav tako prišlo do izlitja, ter ugotavljali vzroke, ki tičijo v nesnagi ter še v nekaterih drugih naravnih ovirah. Prav pri tem je potrebno sedaj čim hitreje postopati, saj je treba vzpostaviti normalno raven varnosti tudi ob močnejših padavinah.

GORICA GMD je predstavila knjigo capt. Marca Sullija-Sulčiča Nafta

Mala enciklopedija o črnem zlatu

Z leve: Jože Gasperič, Marco Sulli-Sulčič, Marko Tavčar (foto DPD)

Nafti, "črnemu zlatu", ki je v zadnjih dveh stoletjih povzročilo hiter tehnološki napredek človeštva, pa tudi neštete vojne in gospodarske krize, je posvečena izredno zanimiva knjiga, ki je nedavno izšla pri Celjski Mohorjevi družbi v sozaložbi z Goriško Mohorjevo družbo. Po

krstni predstavitvi v Ljubljani in po velikem odmevu, ki ga je doživela v matici zlasti po intervjuju z Ladom Ambrožičem na nacionalni televiziji 3. oktobra, so zajeto in odlično oblikovano "malo enciklopedijo" o nafti, ki šteje več kot 400 strani, v ponedeljek, 18. oktobra, predstavili goriški javnosti v galeriji Ars na Travniku.

Njen avtor je pomorščak, capt. Marco Sulli-Sulčič, tržaški Slovenec, ki sta ga življenjska pot in družinska tradicija vodila na morje; kar 35 let je prebil v Združenih državah, v San Franciscu, v znani naftni korporaciji Chevron, ki mu je zaupala poveljevanje štirim največjim tankerjem v svoji floti. L. 1992 je prišel do funkcije "vice commodore", kar je posebno visoka čast. Svoje ogromno nabrano znanje o nafti in izkušnje je strnil v knjigo o nastanku in razvoju svetovne naftne industrije, iz katere lahko izvedemo vse, kar je pomembno za poznanje te panoge: od tehnologije iskanja nahajališč globoko v zemeljski skorji na celini ali pod morskim dnom pa do naprav za pridobivanje in prevoz po naftovodih in s tankerji do porabnikov. Gre za bogato knjigo, s katero dve Mohorjevi nadaljujeta tradicijo kakovostne strokovne literature, je na goriškem večeru uvodoma povedal

tajnik GMD Marko Tavčar. Avtor je povedal, da je nabral veliko znanja o nafti, ker je imel pri Chevronu na razpolago ogromno gradiva; pri samem pisanju knjige, po upokojitvi, pa so mu pri zbiranju gradiva pomagali dragoceni prijatelji iz korporacije. Doživel je obdobje, ki je bilo posebno pomembno za ameriško ekonomijo, ko je Zahod gradil svojo prihodnost in blagostanje na poceni nafti, ki jo je črpal na drugih kontinentih. Veliko se je naučil tudi v Angoli, kjer je prebil pet let, in na raznih tečajih. Delo govori o tehnologiji, zgodovini in politiki, vse pa je povezano z ekonomijo, je podčrtal Sulli-Sulčič. Zato se je odločil za kronološki pregled. Poleg naštevavanja zgodovinskih dejstev, navajanja količin pridobljene nafte in naravnih zalog posameznih držav in orisa tehnološkega razvoja je opisal tudi nekatere nesreče, kot so npr. izbruh vrelcev, požari in izlitja nafte iz tankerjev, pa tudi vojaške spopade, do katerih je prišlo zaradi pohlepa po črnem zlatu. V zgodbo je vplel tudi osebnostna doživetja in srečanja s pomembnimi osebami, npr. s Condoleezzo Rice. Na podlagi svoje izkušnje je ovrgel Hubbertovo krivuljo: odkar so začeli črpati nafto tudi iz ekstremnih globin, "kar je bilo nekdaj znanstvena

fantastika", ta ne drži več. "Nafta je še za več kot 100 let", je zavrnil, "zaradi tehnologije bo pa stala več".

Pomembno vlogo pri izdaji knjige je imel Jože Gasperič, po izobrazbi elektrotehnik, sicer že 11 let v pokoju, ki pa še vedno deluje kot lektor pri Inštitutu Jožef Stefan v Ljubljani. "Z lektoriranjem se ukvarjam že 50 let", je povedal in dodal, da je nekako "gensko pogojen", saj je njegov stari stric bil p. Stanko Škrabec. Knjiga je bila zanj poseben izziv že zato, ker jo je Sulli-Sulčič napisal v "zamejski slovenščini", pa tudi zato, ker slovenski jezik ima zelo malo pomorskih izrazov. "Z avtorjem sva morala brusiti možnosti, da bi našla primerne izraze". V bistvu sta skovala marsikateri nov izraz v zvezi s tankerji, vrtnanjem, ploščadmi itd. "Iskala sva besede, ki bi bile sprejemljive za slovenski jezik, pa tudi za knjigo". To je zahtevalo dobri dve leti dela. "Nova beseda je kot cvetka, ki jo zasadiš v zemljo. Če jo ljudje zalivajo, se oprime", je povedal Gasperič, ki se kot lektor trudi, "da bi vdr tujih izrazov ne povzročil slovenščine in bi ta ostala na kuhinjskem nivoju".

Ker je knjiga Nafta unicum v svetovni literaturi, bi jo bilo zares vredno prevesti vsaj v angleščino. Nekaj se že premika. Lahko le upamo. / DD

Častni član Nove Gorice

Romano Prodi se je vrnil na Goriško

Romano Prodi se je prejšnji petek, 15. oktobra, vrnil na Goriško. Nekdanji italijanski ministrski predsednik in predsednik Evropske komisije je bil gost župana mestne občine Nova Gorica in poslanca Državnega zbora RS Mirka Brulca; ta mu je uradno izročil priznanje - naziv častnega občana, ki so mu ga novogoriški mestni

svetniki podelili leta 2004 "za podporo čezmejnemu projektu in tako izkazano naklonjenost goriškemu območju, kar je nedvomno prispevalo k večji mednarodni prepoznavnosti ter s tem povezani promociji našega prostora v Evropi". V dar je Prodi kot protokolarno

Prodi in Walter Bandelj

darilo prejel tudi maketo letala Edvarda Rusjana. Prodi je povedal, da mu je priznanje v veliko čast in ponos; ob tem je obudil spomin na nepozabno

noč aprila 2004, ko smo na Goriškem podrli mejo, "ki je bila tragedija naše Evrope". Nato je skupno z Brulcem obiskal skupni goriški trg, kjer ga je pričakala tudi manjša množica Goričanov. V

neformalnem in sproščenem vzdušju je takoj ob izstopu iz avtomobila rekel: "Spominjam se, kako je deževalo, in vendar je bilo čudovito"! Sredi Vecchietovega spomenika se je fotografiral s predstavniki krajevnih oblasti - med njimi so bili župan občine Šempeter-Vrtojba Dragan Velenčič, nekdanji goriški župan Vittorio Brancati,

predsednik goriške pokrajine Enrico Gherghetta, v imenu goriškega župana odbornik Guido Germano Pettarin itd., pa tudi s preprostimi ljudmi, s katerimi se je rad rokoval. Walter Bandelj in Livio Semolli sta mu v imenu SSO-ja in SKGZ-ja izročila slovenski šopek in knjigo o 1000-letnici Gorice. Prodi je v spremstvu župana Brulca tudi obiskal bližnji muzej goriške meje, kjer je v knjigo vtisov zapisal:

"Po šestih letih se vracam z ganjenostjo in veseljem in sem našel dve skupnosti, združeni na poti prihodnosti"! V večernih urah se je vidni italijanski politik na Zemonu udeležil slavlja ob 15-letnici delovanja Univerze v Novi Gorici; rektor Danilo Zavrtanik mu je podelil častni doktorat za zasluge pri razvoju in širitvi Evropske unije ter za napredek znanosti in visokega šolstva v Evropi. / DD

Prodi s tremi župani na Vecchietovem mozaiku (foto DPD)

Mladi skupine Prihodnost iz Gorice so v sodelovanju s krožkom Anton Gregorčič minuli ponedeljek priredili lep večer, na katerem so želeli predstaviti oba kandidata za novogoriškega župana, in sicer Darinko Kozinc ter Mateja Arčona, ki pa je udeležbo zadnjih hip odpovedal, zato sta predsednica Prihodnosti Ivana Paljk in časnica Erika Jazbar imeli pogovor samo z Darinko Kozinc, ki je številnemu občinstvu prikazala svoje videnje vodenja Nove Gorice ter Goriške, predvsem pa je kandidatinja za župano pokazala izjemno poznavanje naše stvarnosti. Večer je bil kljub nerazumljivi odpovedi Arčona izjemno lep in je pokazal, kako tesno bi morali sodelovati med Gorico in Novo Gorico; Darinka Kozinc je ponovno očarala prisotne s svojim nastopom, vsebinami in odličnim znanjem. Pogovora z Darinko Kozinc se je udeležil dejansko ves politični in kulturni vrh Gorice in Goriške, saj so bili prisotni vsi voditelji stranke Slovenska skupnost, SKGZ ter SSO.